

februari 1974

DRIEMASTER

Lustrum

NUMMER

1949 - '74

In dit lustrum-nummer o.a.:

Jan Evenhuis in gesprek met Geertsema

Loek Hermans over de Individuele
Vrijheden en Machtsverdeling

Jan Weggemans over de Vrijheid van
Meningsuiting

Mr. F. Portheine over de Machtigingswet
verder: een beschouwing over het komende
kongres

Individuele Vrijheden en Machtsverdeling

In deze tijd, waarin we van een toenemende staatsinvloed kunnen spreken - denk alleen maar eens aan de Machtigingswet - dreigen de individuele vrijheden in het gedrang te komen.

Het Parlement, de eerste macht, de kontrôle-instantie bij uitstek, wordt overspoeld door wetsontwerpen, die door de vierde macht, de ambtenarij, verscholen achter de regering en binnen de tweede macht, de uitvoerende macht, het bestuur, zijn ontworpen. Het kost de volksvertegenwoordigers de grootste moeite naar nieuwe, eigen alternatieven te zoeken en de geboden alternatieven te onderzoeken. Ontevreden worden omdat op hun terrein, voor hun belang en naar hun mening, niet voldoende wordt ondernomen en wordt bereikt, ontstaan er vele buitenparlementaire groeperingen, de pressiegroepen. Deze groepen, de vakbonden inkluis, zouden we de vijfde macht kunnen noemen; hun macht strekt zich uit over het Parlement via zetbazen (vooral vakbonden). Hun macht daarbuiten is de macht van het getal met als sanktie de stakingen. Het individu dreigt binnen dit gehele systeem ondergeschikt gemaakt te worden aan de groep; zij mag er slechts deel van uitmaken, maar mag vooral niet afwijken van de heersenden groepsnorm.

De vierde macht, onkontroleerbaar, is al vaak ter diskussie gesteld en schijnbare oplossingen worden geponereerd: openbaarheid en een grotere staf per fractie bij het Parlement, de zogenaamde anti-machten.

Schijnbare oplossingen, omdat macht de neiging heeft zich aan kontrôle te onttrekken. Wanneer nu openbaarheid (hetgeen ik overigens niet afwijs) als remedie moet dienen tegen een toenemende kracht van de vierde macht, gaat binnen deze structuur een proces van verschuiving plaatsvinden. Het aandragen van mogelijke alternatieven vindt gewoon een fase eerder plaats, namelijk naar het informele- of het vooroverleg. De dan in het openbaar komende alternatieven zijn reeds in het onkontroleerbare informele overleg afgewogen.

Tevens is dat een officiële erkenning van de afzonderlijke machtspositie van het ambtelijk apparaat, waardoor dat er een hekel aan krijgt om zich tegen de politieke leiding te keren. Men bereikt het omgekeerde van wat men wil bereiken.

De oplossing moet daarom toch gezocht worden in het versterken van het Parlement. Een gekombineerde oplossing van het uitbreiden van de staf en een eventueel vergroten van het aantal Kamerleden, kan het Parlement haar kracht weer teruggeven. In de huidige tijd oefent het Parlement via de schriftelijke vragenstellerij een toch niet geheel bevreemdende kontrôle op korte termijn uit. Is dit misschien een vluchtroute?

Indien het aantal Kamerzetels vermeerderd wordt, moet de kwestie van de kiesdrempel opnieuw bezien worden.

vervolg op pagina 2

DRIEMASTER

Maandblad van de onafhankelijke Liberale Jongeren-Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD).

1949-1974

LEDEN VAN DE REDAKTIE: Jan Weggemans (hoofdredakteur), Deliuslaan 32, Utrecht, 030-940856; Kees Nederlof (Eindredakteur/administrateur), Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden, 01710-24960; Jan Evenhuis; Duke Dominicus van den Bussche en Loek Hermans.

REDAKTIE/ADMINISTRATIE-ADRES: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

KOPIJ AFDELINGSPAGINA: 't Heultje 3, Den Briel.

Betaling abonnementsgeld: giro 277760 t.n.v. Stichting "De Driemaster" Den Haag.

Algemeen sekretariaat JOVD: Voorstraat 401, Dordrecht, 078-39801

vervolg van pagina 1

Een zeer belangrijke taak voor de bescherming van de persoonlijke vrijheden ligt bij de derde macht, de rechterlijke macht, en wel in het bijzonder bij de administratieve rechter, die de geschillen tussen burgers en overheidsinstanties behandelt.

Juist in een tijd van polarisatie dreigen minderheden eerder en gemakkelijker buiten spel gezet te worden.

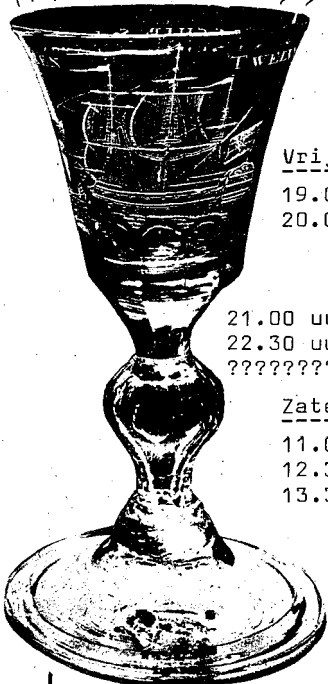
Het is de taak van de liberalen te zorgen dat vooral de individuele immateriële vrijheden beschermd worden. De individuele vrijheden zijn een garantie voor een waarlijk goed functionerende rechtsstaat waarin de burger zich via zijn gekozen afgevaardigde indirect in een wezenlijk versterkt Parlement en direct via de derde macht, zijn persoonlijke vrijheden kan beschermen. Een vereenvoudiging van de structuur van de admini-

stratieve rechtspraak is daarvoor een eerste vereiste. De huidige structuur is te ingewikkeld. Daarnaast hebben vaak zeer eenvoudige beslissingen of alledaags optreden van ambtenaren diep ingrijpende invloed op het leven van de burger. Dat is niet te regelen via de Administratieve Rechtspraak. Daarvoor zou een ombudsman ingevoerd moeten worden.

Tegen beschikkingen van provinciale- of gemeentebesturen staat vaak geen beroep open; van beschikkingen van gemeente-ambtenaren of provinciale ambtenaren kan men in beroep gaan bij respectievelijk het College van B. en W. en bij de Gedeputeerde Staten. Wanneer het individu zijn immateriële vrijheden gewaarborgd weet, dan zal hij ook geen genoeg nemen met bevoogding op materiële terreinen.

Loek Hermans

L U S T R U M - C O N G R E S

Vrijdag 15 februari 1974

19.00 uur Ontvangst in de kongreszaal

20.00 uur Opening door R. Lantain, voorzitter JOVD

Sprekers: mevr. H. van Someren - Downer, voorzitter VVD

H. Wiegel, voorzitter Tweede Kamer-fractie VVD

21.00 uur Kongresrede door ons erelid, Drs. H.A. Korthals, lid Raad van Staten

22.30 uur Feest in de foyer m.m.v. The Red White and Blue Aces

????????? Einde

Zaterdag 16 februari 1974

11.00 uur Huishoudelijke vergadering in zaal 40

12.30 uur Lunch

13.30 uur Behandeling kongresthema in zaal 40

Inleiders: Mr. W.J. Geertsema, kommissaris Koningin in Gelderland

Mr. A.A.M. van Agt, minister van Justitie

P. Jongeling, voorzitter Tweede Kamer-fractie GPV

Dr. B. van der Lek, voorzitter Tweede Kamer-fractie PSP

Onderwerp: "Hoe tolerant is een democratie"

17.00 uur Sluiting

JAN EVENHUIS
in gesprek met

Mr. W. J. Geertsema

Onlangs heeft Mr. W.J. Geertsema, oud-minister van Binnenlandse Zaken, de benoeming aanvaard van kommissaris van de Koningin in Gelderland. Daarmee heeft één van de meest vooraanstaande persoonlijkheden uit het hedendaagse liberalisme de actieve politiek verlaten.

Mr. Geertsema was gedurende zijn politieke loopbaan een niet onbelangrijke stimulator van de JOVD. Zijn gematigd liberalisme vond ook in de JOVD veel weerklank. De redactie van de Driemaster heeft gemeend, nog éénmaal de JOVD-ers op ruime schaal kennis te laten maken met de mens Geertsema en diens kijk op de problemen van nu en weleer. De heer Geertsema was bereid zich door de redactie te laten interviewen. Namens de redactie voerde Jan Evenhuis het hier volgende gesprek met Mr. Geertsema.

Jeugd en Studie

Jan Ev.: Wilt u vertellen in welk milieu en wat voor gezin u bent opgegroeid?

Geertsema: Ik heb m'n vader nooit gekend, die stierf toen ik nog maar drie jaar was. Ik was enig kind en werd opgevoed door m'n moeder in Den Haag met een uitermate grote vrijheid. Ik heb een hele plezierige jeugd gehad in Den Haag. Deze werd gekenmerkt door veel sportbeoefening. Ik heb gevoetbald, gehockeyed en gecricket. Mijn vader was een bankdirecteur, die niet de tijd heeft gehad om zich met de politiek bezig te houden. Maar verder was de politiek in de familie altijd een uiterst belangrijke zaak. Meerdere voorouders hebben òf in de Eerste- òf in de Tweede Kamer gezeten. M'n overgrootvader was minister van Binnenlandse Zaken en daarna kommissaris van de Koningin en een oud-oom was ook kommissaris van de Koningin. M'n familie heeft altijd voor de politiek en het bestuur gevoeld en ze zijn ook altijd liberaal geweest.

Jan Ev.: Kunt u iets vertellen over uw schoolloopbaan en uw politieke carrière?

Geertsema: Ik heb in Den Haag de lagere school en het gymnasium doorlopen. Daarna ben ik in Leiden rechten gaan studeren. Daar kwam de oorlog tussen, waardoor ik er vrij lang over heb gedaan: van 1937 tot 1947. Meteen na de oorlog ben ik nog praeses van het Leidse Studenten Corps geweest, dus dat gaf ook nog enige vertraging, maar in 1947 ben ik afgestudeerd. Direkt na m'n afstuderen heb ik me in Leiden gevestigd als repetitor burgerlijk recht en ben me toen ook met de politiek gaan bemoeien. In Leiden, noch in de andere studentencorpora, werd eigenlijk aan politiek gedaan; echter ik had er wél behoefte aan!

Ik heb me na m'n afstuderen gemeld als lid van de Partij van de Vrijheid. Op de eerste vergadering die ik bezocht, werd de kandidatenlijst voor de gemeenteraad samengesteld en ik kwam daardoor al snel in de gemeenteraad.

Van 1950 tot 1953 ben ik toen gemeenteraadslid in Leiden voor de VVD geweest. Daar kreeg ik de smaak te pakken van het burgemeesterschap.

In 1953 werd ik burgemeester van Warffum (Gr.), waar ik in 1957 werd weggehaald door staatssekretaris Schmelzer, die iemand zocht voor het staatssekretariaat voor P.B.O.

en bezitsvorming. Ik had een boekje geschreven over de Publiek-rechtelijke Bedrijfsorganisatie. Dat was een pré. Hij heeft mij naar het departement van Binnenlandse Zaken gehaald en ik kwam weer in de politiek terecht doordat ik gemeenteraadslid werd van Den Haag en in 1959 lid werd van de Tweede Kamer. Dat laatste ben ik geweest tot mijn ministerschap en daarna nog een korte periode. Dat Kamerlidmaatschap alléén vond ik een beetje steriel, dus heb ik in 1961 nog gesolliciteerd naar het burgemeesterschap van Wassenaar, om ernaast te doen. En dat is gelukt. Al die jaren heb ik het gemeentelijk bestuur en de politiek in de Tweede Kamer gekombineerd.

Jan Ev.: We gaan eerst even door met wat persoonlijke kanten van uw politieke bezigheden, waarna we straks de meer algemeen-politieke zaken onder de loupe gaan nemen. Waar hebt u zich persoonlijk in de politiek het meest aan geërgerd?

Geertsema: Ik erger me aan de verkeerde wijze van polarisatie, aan mensen - en die zijn er nogal wat - die altijd zoeken naar wat verdeeld houdt, wat scheidt en niet kijken naar datgene, wat bindt en verenigt. De verkeerde polarisatie vind ik één van de grootste euvelen in de landspolitiek.

Applaus

Jan Ev.: Wat heeft u in uw politieke loopbaan het meest verheugd?

Geertsema: De goede relaties die ik met praktisch alle leden van de Tweede Kamer heb onderhouden. Het heeft mij erg veel goed gedaan dat de Kamer de toespraak van Kamer voorzitter Vondeling bij mijn afscheid met algemeen applaus heeft beantwoord. Het doet je na zoveel jaren toch wel wat, wanneer je klaarblijkelijk ook waardering hebt weten te krijgen van je politieke tegenstanders. Dat past wel in mijn filosofie.

Jan Ev.: U hebt in uw lange carrière in de politiek veel mensen ontmoet. Voor wie hebt u de meeste waardering kunnen opbrengen? Welke persoonlijkheid hebt u het meest gewaardeerd en wie heeft met zijn persoonlijkheid u het meest gefrappeerd?

Geertsema (na een stilte): Ik ben altijd het meest gefrappeerd geweest door de politieke integriteit van mensen. Ik geef mijn beoordelingen grotendeels aan de hand van de integriteit. En iemand die dit bijvoorbeeld altijd volledig waar heeft weten te maken en waar ik een bijzonder grote waardering voor heb, is een man als Berger, die ik heel lang heb meegemaakt als man van de PvdA. Die zich daar oprecht niet meer mee kon verenigen en naar DS'70 is gegaan, maar daar tegelijkertijd ook de hele zware persoonlijke konklusie uit trok om z'n burgemeesterschap neer te leggen.

Jan Ev.: Door de VVD is nogal naar buiten gebracht dat DS'70 de oorzaak is van de uiteindelijke val van het Kabinet-Biesheuvel, maar was Biesheuvel zelf door z'n persoonlijk optreden ook niet een ondermijner van z'n eigen Kabinet?

Geertsema: Niet zozeer door z'n wijze van optreden, alswel door z'n wijze van samenstelling van z'n Kabinet. Daar lag de grondoorzaak van het naderhand uit elkaar vallen. Hij heeft z'n mensen te zeer uitgezocht op persoonlijke bekwamheden en te weinig op hun mogelijkheden om in team-verband te functioneren. En er zaten nogal wat mensen in die dat niet gegeven is! En dat kun je Biesheuvel verwijten.

Jan Ev.: Lag de haard van het konflikt bij de Braauw en Boersma en met name bij het feit dat De Braauw zich teveel met het werkterrein van Boersma bezighield?

Geertsema: Dat kun je nooit iemand verwijten, want je draagt als lid van een Kabinet verantwoordelijkheid voor het totale regeringsbeleid, evenwel òf de toon altijd even nuttig of gewenst was, valt te betwijfelen. Maar als je deze namen noemt, moet je zeker ook de naam van Drees jr. noemen. Drees funktioneert ook heel moeilijk in een team!

Jan Ev.: Je hoort vaak dat het Parlement het steeds moeilijker krijgt bij haar controle van het regeringsbeleid. Beschikt ze wel over alle noodzakelijke mechanismen?

Geertsema: Ja, men heeft de controlemechanismen wel. Echter men past het niet altijd goed toe!

Ik heb onlangs een rede gehouden over macht en onmacht van het Parlement en daarin o.a. gezegd dat er nog te weinig gebruik wordt gemaakt van het bestaande instituut van overleg met de bewindslieden in de vaste Kamerkommissies. Ik geloof dat men veel meer dan nu het geval is, in die vergaderingen ook reeds de beleidsvoorbereidingen van de bewindslieden moet bespreken. Als je daarmee te lang wacht, is er meestal reeds een situatie ontstaan welke niet meer terug te draaien is.

Verder geloof ik dat de uitrusting van de Kamerleden met assistenten en assistentie verbeterd moet worden. Maar het voornaamste punt is toch het gebruik maken van de al bestaande mogelijkheden. Maar dan op doelmatiger en efficiënter manier!

Jan Ev.: We zullen nu even over onze samenleving praten. Wat vindt u op dit moment de grote knelpunten in onze maatschappij?

Geertsema: Het grote knelpunt is voor mij op het ogenblik de met de huidige technieken nog onoplosbare spanning tussen het sterke verlangen van de bevolking naar inspraak en openheid - volledig begrijpelijke zaken - en de volstrekt inadequade mogelijkheden van de overheid om daarop in te spelen. Hierdoor krijg je totaal onnodige frustraties.

Men beheerst nog niet de juiste technieken en men kent nog niet de juiste methoden. Ik verwacht dat dit een nog steeds toenemend probleem zal worden in deze maatschappij. Deze terechte roep om inspraak en medezeggenschap houdt mij in mijn bestuurs-taak ook dagelijks bezig!

Jan Ev.: Is dit ook de reden waarom u in Gelderland binnen een jaar alle gelderse gemeenten wilt bezoeken?

Geertsema: Ja, je moet weten wat er leeft. En wel op zo kort mogelijke termijn!

Pessimisme

Jan Ev.: Wat verwacht u voor de toekomst van onze samenleving? Voor welke grote problemen komen we, laten we zeggen, de eerstkomende twintig jaar te staan?

Geertsema: Ik heb een vrij groot pessimisme. De olie-boycot nog buiten beschouwing gelaten, geloof ik dat één van de kernproblemen voor de toekomst van onze maatschappij zal zijn de energievoorziening. Het is wel heel duidelijk dat de energievoorziening op het ogenblik aan enorme beperkingen onderhevig is. Ik ben sceptisch over de alternatieve mogelijkheden tot energievoorziening. Men kan wel met grote woorden praten over zonne-energie, getijdenenergie en kernfusie-energie, maar nog nooit is bewezen dat deze energievormen ook daadwerkelijk ter beschikking kunnen worden gesteld. Voorlopig vormen kolen nog het enige redelijke alternatief.

Het grote probleem zal dus zijn om ons economisch bestel toch behoorlijk op peil te houden!

Jan Ev.: Volgens u hebben we onze gouden jaren dus wel gehad.

Geertsema (nadrukkelijk): Ja. We zullen duidelijk stappen terug moeten doen. Het zal niet meevallen om de mensen daar weer aan te laten wennen. Dat kan wel eens tot heel onaangename bijverschijnselen leiden.

Jan Ev.: De jongeren zullen mede voor de oplossingen moeten zorgen. Hebt u vertrouwen in onze jeugd in z'n algemeenheid? U bent per slot van rekening een vertegenwoordiger van een andere generatie.

Geertsema: Ja, m'n vertrouwen is bepaald groot. Ik heb altijd in mijn filosofie geprobeerd met de tijd mee te gaan. Ik ben niet iemand die het gevoel heeft dat de zaken, zoals die op het ogenblik bestaan, per definitie gunstig zijn, al heb ik aan het ontstaan meegewerkt. Ik probeer altijd te zoeken naar mogelijkheden van verandering. En daar is de jeugd een uitstekende bron van informatie voor.

Het valt mij op dat de jeugd veel meer dan in mijn tijd geïnteresseerd is in het hele maatschappelijke bestel, er ook van af weet en er over kan discussiëren.

Jan Ev.: Maar heeft ze ook het aanpassingsvermogen en de flexibiliteit om zich door de komende moeilijker tijden heen te werken?

Geertsema: Daar zijn ze nog niet voor op de proef gesteld. Dat is nog niet nodig geweest. Echter ik verwacht dat dat nogal mee zal vallen. Als je bijvoorbeeld de verhalen van de mensen in de militaire dienst hoort, wat voor de jongeren ook een enorm aanpassingsvermogen vergt, dan neem ik aan dat er voldoende flexibiliteit bij de jeugd zal zijn om ook een wat ander regime wel aan te kunnen. Van de jeugd zal de inventiviteit moeten komen om te leren leven met de nieuwe omstandigheden. De Nederlan-

UW CONGRES-SPREKER

DRIEMASTER OKT. '67

Vergeet niet.....

Naar het Lustrumcongres (15 en 16 februari a.s.) te gaan (Elly Westerling, Anjerplein 34, Leeuwarden, 05100-38006).

Wilt u de Driemaster regelmatig ontvangen? Wordt dan donateur van de JOVD (min. f10,-), u ontvangt dan gratis een jaar lang de Driemaster.

Schrijf mij in als donateur/abonnee voor f..... per jaar:

Naam:.....

Adres:.....

Plaats:..... Prov.:.....

blokletters s.v.p.

Opsturen: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden 2401.

der is inventief! Dat hebben we in de oorlog bewezen.

Ten opzichte van de jeugd ben ik dus niet zo pessimistisch, maar ik dacht dat juist de generatie die de ontbering van de oorlog gekend heeft en daarna de welvaart heeft leren waarderen, er meer moeite mee zal hebben weer een beetje naar die ontberingen terug te gaan, een beetje in die oorlogssfeer, die minimumeconomie, terecht te komen dan de jeugd. Dat zijn ook de mensen, die nu op grote schaal hamsteren.

De J.O.V.D.

Jan Ev.: Laten we het nu even hebben over de jeugdige, die lid is van de JOVD. Hoe kijkt u tegen de JOVD aan?

Geertsema: Ik heb in m'n politieke bestaan altijd hele goede banden met de JOVD onderhouden. Ik heb me altijd ten doel gesteld, te weten wat er in de JOVD leeft. Ik geloof wel dat ik mag zeggen dat ik een trouw bezoeker van de JOVD-vergaderingen ben geweest. Ik dacht dat de JOVD er wel eens beter voor had gestaan dan op het ogenblik. Ik krijg de indruk dat er nogal wat interne spanningen zijn en ik heb alleen maar de hoop dat het bestuur zo wijs zal zijn deze interne spanningen zonder werkelijke conflicten uit de wereld te helpen. Ik ben nogal pessimistisch wat dit alles betreft.

Jan Ev.: Wilt u wat duidelijker zijn?

Geertsema (heftiger): Ja, dat er nogal wat afdelingen zijn die er opvattingen over het liberalisme op na houden, die bepaald niet de opvattingen zijn van een grote meerderheid. Maar die die opvattingen toch met kracht - dat is trouwens hun goede recht - naar voren brengen en dat zou wel eens - als het niet verstandig door een bestuur wordt opgevangen - tot ernstige konfliktsituaties kunnen leiden.

Jan Ev.: Kunt u een profiel geven van die JOVD-er van die grote meerderheid?

Geertsema: De ideale JOVD-er, zoals ik die altijd heb gezien, is de man die het meest pure liberalisme verkondigt en dat heb ik gelukkig in de loop der jaren ook altijd in de JOVD teruggevonden. Dat is het grote verschil met de ouderen, die veel meer rekening houden met praktische politiek en daardoor de zuivere kijk op het liberalisme misschien niet verliezen maar wel eens wat zien vertroebeld door de actuele problemen waar ze mee te maken krijgen en de noodzaak aan het politiek haalbare te denken.

Dit uitdragen van het pure liberalisme van: "Zo zou het eigenlijk moeten zijn, wij interesseren ons er niet voor of het haalbaar is of niet" heeft de JOVD in het verleden naar behoren gedaan.

Jan Ev.: De gewetensfunctie!

Geertsema: Ja. Daar kunnen wij als VVD-ers altijd ons voordeel mee doen. Daarom wilde ik ook altijd weten wat de opvattingen waren van de JOVD.

Jan Ev.: Slaagt de JOVD er op dit moment in deze rol even goed te vervullen als dit in het verleden het geval was?

Geertsema: Ik geloof dat men teveel tijd moet besteden aan interne problemen. Die tijd kan men dus niet gebruiken om het geweten van de VVD te zijn. Daarnaast speelt uiteraard ook een rol dat het geweten voor een regeringspartij toch een belangrijker rol speelt dan voor een oppositiepartij. Eigenlijk zou het zo moeten zijn dat de JOVD en VVD in de oppositie dichter bij elkaar staan dan wanneer de VVD een regeringspartij is. De VVD hoeft zich op dit moment minder aan de haalbaarheid te storen, dan wanneer ze regeringspartij is.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Jan Ev.: Een uitdaging voor het Hoofdbestuur.

Geertsema: Inderdaad!

Slot

Jan Ev.: We komen tot slot nog even op uw persoon terug.

Er wordt nog wel eens geschreven: "Geertsema voelt zich meer happy als bestuurder dan als politikus". Is dat zo?

Geertsema: Kamerlid alléén gaf mij niet voldoende armslag. Je bent dan namelijk in aanzienlijk mindere mate creatief bezig dan als bestuurder. Ik heb er dus altijd wat bij moeten doen. Het Kamerlidmaatschap samen met het burgemeesterschap was voor mij een ideale situatie.

Jan Ev.: In hoeverre heeft u zich nu helemaal uit de politiek teruggetrokken?

Geertsema: Ik bedrijf natuurlijk geen actieve politiek meer, maar ik ben en blijf geïnteresseerd in het liberalisme als zodanig. Ik ben bereid daarover lezingen te houden voor VVD en JOVD en ik ben ook voornemens daarover van tijd tot tijd te publiceren.

Jan Ev.: Wat was voor u de grootste persoonlijke teleurstelling in uw politieke loopbaan?

Geertsema: Als een hele duidelijke persoonlijke teleurstelling heb ik ondervonden het feit dat ik het in 1971 niet tot een overwinning van de VVD heb kunnen brengen, dat het toch - naar mijn mening - uitermate redelijke liberalisme (het liberalisme van het midden) dat ik predikte, niet voldoende aanhang in den lande ondervond.

De verkiezingsnederlaag van 1971, het verlies van één Kamerzetel, heb ik bepaald als een grote teleurstelling ondervonden.

Jan Ev.: Als afsluiting een vraag waarop u een onbescheiden antwoord mag geven.

Wat heeft u ervaren als uw grootste succes? Wat gaf u de meeste genoegdoening?

Geertsema: Dat was toch wel, zoals eerder reeds ter sprake kwam, het applaus, dat ik aan het eind van mijn Kamerloopbaan heb gekregen.

JUBILEUMCONGRES: GEEN ONVERDEELDE VREUGDE

De JOVD bereidt zich voor op het vijfde lustrumcongres dat op 15 en 16 februari 1974 in Utrecht gehouden zal worden en dat als thema kent "Hoe tolerant is onze democratie?". Wij hebben gepoogd uit oude jaargangen van de Driemaster een scala van interessante citaten samen te stellen, teneinde het lustrumcongres op enigszins historische wijze te begeleiden. Het zou een opsomming geworden zijn van links-liberale activiteiten: een JOVD die sterk kritisch stond ten opzichte van de VVD, doch die daarbij in meerderheid tevens loyaal was ten opzichte van diezelfde VVD. Uit de linkervleugel verdwenen af en toe prominente leden naar de PvdA (vòòr 1966) en na 1966 vertrokken sommigen naar D'66. Ten allen tijde traden JOVD-leden toe tot de VVD. De meerderheid, zo kan men wel stellen, heeft nooit voor het lidmaatschap van welke partij dan ook gekozen.

Veranderingen.

Wij hebben u niet op zo'n opsomming van citaten willen trakteren; het is zinloos. De JOVD is de laatste jaren totaal veranderd. Tot ongeveer 1968 werden de JOVD-congressen grondig voorbereid in de afdelingen; deze wijdden studiedagen aan de kongresthema's

waarbij sprekers van vele richtingen als sparring-partner fungeerden. Op de congressen gingen de linker- en de rechtervleugel elkaar geducht te lijf; uiteindelijk besliste een centrumgroep, waarmee het Hoofdbestuur vaak goede contacten onderhield. Toch hadden de beslissingen veelal een duidelijke band met de liberale grondslagen. En toch was de sfeer in de JOVD tamelijk tolerant; men aanvaardde elkaars verschillende opvattingen. Het kwam voor dat tegelijkertijd leden van D'66 en van de VVD deel uitmaakten van het JOVD-Hoofdbestuur; men vond elkaar op de eigen identiteit van de JOVD. Jarenlang heeft Jan Lambers, lid van D'66, de hoofdredactie van dit blad gevoerd, zonder dat zulks ooit een punt van discussie is geweest.

Thans is de situatie in de JOVD geheel anders. Op de congressen wordt m.i. slecht gediscussieerd. De discussies worden amper voorbereid en men schijnt volstrekt niet naar elkaar te kunnen luisteren. Bestuursleden van afdelingen, die belangrijke gangmakers van politieke discussies zouden moeten zijn, staan achter in de zaal te smoezen over organisatorische intriges en er worden
vervolg op pagina 8

ambassador,

absoluut veilig.

druk handtekeningen verzameld voor de meest vreemdsoortige moties, waarvan slechts een gering deel, na ellenlange discussies, de eindstreep vernag te halen. Niet zelden moet op de eerstvolgende verenigingsraad het res- tant afgewerkt worden. Van de meeste moties kan gezegd worden dat - behalve de opstel- lers - niemand in Nederland op deze uitspra- ken zit te wachten. Als bovendien het moei- zaam gekonstrueerde resultaat naar diverse ministeries wordt gestuurd, eist de beant- woording, zo die al plaatsvindt, zeker f 750,-- per brief van de toch al zo schaars- se rijksmiddelen.

Kortom: de kongressen zijn oersaai en ze hebben slechts een geringe politieke rele- vantie.

Het Wiegel-syndroom.

Men kan zich afvragen wat hiervan de oorza- ken zijn. Naast organisatorische oorzaken - o.a. gebrek aan vergadertechniek - lijken me vooral twee oorzaken van belang, te weten de leeftijdsvragering in de JOVD en de polari- satie in de politiek tussen VVD en PvdA. De JOVD stroomt in toenemende mate vol met jonge leden, die behept zijn met het "Wie- gel-syndroom". Wiegel speelt - zoals elke goede politikus - een politiek spel: door middel van overdrijving wordt een niet reële duidelijkheid gekreëerd. Dit is nodig om grote groepen mensen naar een politieke par- tij te trekken, omdat genuanceerd denken geen omvangrijke aanhang oplevert. Velen schijnen echter dergelijke uitspraken - zo- als die van Wiegel en destijds van Den Uyl - voor 100%, of liefst nog meer, serieus te nemen. Bij jongeren uit zoiets zich vooral in de buitenlandse politiek, omdat men daar- over relatief gemakkelijk kan praten. Stand- punten zoals die ter verdediging van het portugese beleid in Afrika, steun aan (al-

leen) Zuid-Vietnam, een anti-houding ten op- zichte van het palestijnse probleem, zijn nooit in politieke programma's van de VVD doorgedrongen, doch thans vinden zij in de JOVD een grote aanhang.

Principes vervagen.

Ik heb het laatste jaar weinig discussies in de JOVD meegemaakt waar men de borst nat maakte voor gelijke kansen in onze samenle- ving, voor de sociale rechtvaardigheid of voor de liberale vrijheidsprincipes, in re- latie tot actuele problemen. De discussies op het komende kongres zie ik beslist pessi- mistisch tegemoet; schijnbaar is onze leden- aanhang erg tevreden over onze samenleving en onderkent zij weinig situaties die veran- dering behoeven.

Als studie-organisatie fungeert de JOVD be- slist niet; een politieke functie kan zij in haar huidige situatie niet hebben.

De situatie waarin onze samenleving thans verkeert is toch wel zodanig ernstig te noe- men dat de bereidheid om naar elkaar te luisteren wenselijk is. Moeilijke problemen vragen om genuanceerde oplossingen. De toe- nemende bureaucrativering, de afnemende vrij- heid van het individu en de problemen waar- mee "het kapitalisme" kampt, behoeven een diepgaande discussie door liberalen. Onze samenleving kent al voldoende ongenueanceerde lieden die, zodra ze het kleed van de oppo- sitie afleggen - Han Lammers, Joop den Uyl - de voorgestane oplossingen plotsklaps moe- ten loslaten.

Het zou me een groot plezier doen, als ik op het komende kongres kan ervaren, dat dit ar- tikel toch ècht te ongenueanceerd is; mis- schien willen de lezers er nog eens over na- denken.

Jan Weggemans

van het H.B. ► **Hoofdbestursverklaring**

Het Hoofdbestuur van de onafhankelijke libe- rale jongerenorganisatie J.O.V.D. heeft met afschuw kennis genomen van de kaping van de Lufthansa-boeing te Rome, waarbij meer dan 30 doden vielen.

Ook al is in het verleden veelvuldig gepro- testeerd tegen vliegtuigkapingen, nooit heeft men afdoende middelen ter bestrijding aangewend. De recente vliegtuigkapingen heb- ben meer dan ooit bewezen, dat er op korte termijn maatregelen moeten worden genomen ter bescherming van passagiers en bemanning. Het J.O.V.D.-Hoofdbestuur is van oordeel, dat op zeer korte termijn door de regering stappen moeten worden ondernomen om de luchthaven Schiphol zodanig te beveiligen, dat van daaruit pogingen tot het kapen van vliegtuigen vrijwel onmogelijk worden. Als mogelijke maatregelen kunnen worden ge- noemd:

-strengere bewaking van de toegangen tot de luchthaven;

-strengere en effectievere controle op de passagiers en hun bagage;
-het invoeren van een verbod op het meenemen van handbagage.

Het Hoofdbestuur van de J.O.V.D. is tevens van oordeel, dat ook aan boord van de toe- stellen gezorgd dient te worden voor een betere beveiliging van passagiers en beman- ning, waarbij het zich aan boord bevinden van gewapende veiligheidsagenten zeker niet tot de onmogelijkheden moet behoren.

Voorts is het Hoofdbestuur van oordeel, dat er een strengere sanctie in de wet moet wor- den opgenomen tegen vliegtuigkapingen en po- gingen daartoe.

Tevens zal door de regering het initiatief moeten worden genomen om op zo kort mogelij- ke termijn te komen tot uniforme internatio- nale afspraken op het gebied van beveiliging en sanctionering.

Nederhorst den Berg, 23-12-1973.

Van de voorzitter

AAN DE LEDEN VAN DE JOVD

Nadat ik een half jaar het voorzitterschap van de JOVD waargenomen had, benoemde de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de JOVD mij op 3 november 1973 definitief tot algemeen voorzitter. Ik heb de kandidatuur voor die functie indertijd aanvaard met de bedoeling het JOVD-voorzitterschap tot de volgende jaarlijkse algemene ledenvergadering, in november 1974, uit te oefenen. Het enige voorbehoud dat ik bij de aanvaarding van die kandidatuur maakte, was dat studieredenen mij onverhoopt zouden kunnen nopen die periode te bekorten.

Toen ik door de jaarlijkse algemene ledenvergadering op 3 november 1973 definitief benoemd werd tot algemeen voorzitter, had ik alle hoop mijn JOVD-activiteiten te kunnen verenigen met mijn verzwaarde studieprogramma. Ik meende dat een wijziging in mijn studieprogramma de nodige ruimte zou kunnen scheppen om de uitoefening van mijn functie in JOVD-verband mogelijk te blijven maken.

Een uitvoerig gesprek dat ik naar aanleiding van die omzetting van mijn studieprogramma met mijn hoogleraar had, overtuigde mij er echter van dat bij het continueren van mijn JOVD-functie, deze omzetting uiteindelijk geen soelaas zou bieden. Gesteld voor de keuze, of mijn JOVD-voorzitterschap te continueren, of mijn studie in redelijke mate veilig te stellen, heb ik om verschillende redenen, gelegen in de privé-sfeer, gemeend het laatste te moeten laten prevaleren.

Zoals ik op de buitengewone algemene ledenvergadering van 5 januari j.l. te Ede reeds heb medegedeeld, heeft een en ander ertoe geleid dat ik mijn mede-hoofdbestuurleden per memo d.d. 17-12-1973 geïnformeerd heb over mijn voornemen op de algemene ledenvergadering van 16 februari 1974 af te treden als lid van het hoofdbestuur van de JOVD.

Hen dank ik voor de voor de meesten van hen korte, maar prettige samenwerking en voor het begrip, opgebracht voor mijn besluit.

De leden van de JOVD dank ik voor het in mij gestelde vertrouwen.

Roy Lantain
algemeen voorzitter

Vrijheid van Meningsuiting

In onze samenleving wordt al jaren geroepen om inspraak. Waar het de besluitvorming binnen bestuursstructuren betreft, wordt op diverse manieren gepoogd daaraan tegemoet te komen; bijvoorbeeld middels nogal vrijblijvende hearings. Recentelijk is de inspraak van de bewoners van de stad Utrecht rond het plan voor de binnenstad grandioos mislukt. De 300 stadsbewoners die zich aangemeld hadden voor de inspraak schrompelden al snel ineen tot een groep van nog geen 100 mensen en het is dan ook terecht dat de gemeente aan deze groep geen representatieve betekenis wenst toe te kennen. Toch duidt de verstrekte subsidie van f 30.000,-- erop dat men ofwel serieuze bedoelingen had in die richting ofwel dit bedrag wel overhad om rust te "kopen". De opgave die de Werkgroep 2000 voorschotelde - drie maanden lang éénmaal per week vergaderen - bleek voor velen te veel. Diskussies over vage doelstellingen, ingewikkelde alternatieven, grafieken en kolommen met cijfers, stootten de deelnemers af.

Een betere oplossing lijkt de verlening van inspraak aan groepen en individuen die wezenlijk bij bepaalde te nemen beslissingen betrokken zijn en die het slachtoffer kunnen worden van bepaalde oplossingen. Ik denk daarbij aan geografisch af te bakenen groepen zoals bewoners van oude buurten, waarvoor een plan ontworpen wordt, boeren in een potentieel ruilverkavelingsgebied en middenstanders in een dorpskern of stadscentrum e.d., maar ook aan mensen die door hun beroep deel uitmaken van een structuur, zoals onderwijspersoneel, ambtenaren, dienstplichtigen e.d. Deze mensen kunnen vanuit hun positie vaak zeer zinnige bijdragen leveren aan de oplossing van bestaande problemen. Het gevoel ook wezenlijke invloed te hebben, zal de sfeer ten opzichte van het bestuur of de chef e.d. ook bepaald kunnen bevorderen; thans wordt er nogal het een en ander afgekankerd.

vervolg op pagina 12

vrouwen
dienstplicht:
**een heet
hangijzer**

In de JOVD blijkt de invoering van een vervangende dienstplicht voor vrouwen een heet hangijzer te zijn.

Tijdens het laatste congres op 5 januari j.l. te Ede was de vrouwendienstplicht één van de punten, waar zich een felle discussie over ontspan.

Dit blijkt echter niet voor de eerste keer het geval te zijn. Reeds in 1957 ontspan zich in ons landelijk orgaan "De Driemaster" een levendige discussie over deze materie naar aanleiding van een ingezonden stuk van de heer C.A. Franken.

Zijn conclusie was: "Nu de vrouwen, gelukkig, gelijke rechten verworven hebben, zullen zij ook de plichten van het volledige staatsburgerschap, in dit geval de dienstplicht, niet mogen afwijzen".

Zonder "Dolle Mina", zonder "Man, vrouw, Maatschappij", zonder feministen als Joke Kool-Smit, vlogen ook toen heel wat JOVD-vrouwen in de pen om op verschillende manieren te reageren op deze problematiek.

Er werd zelfs een commissie "Vrouwendienstplicht" ingesteld, die in 1962 tot de conclusie kwam "dat in de praktijk van vrouwendienstplicht (in niet-militaire zin) niet op een aanvaardbare manier iets valt te maken.

1962 - 1974: 12 jaar later.

Ondanks (of dankzij) deze discussie zijn de meningen binnen de JOVD over dit punt nog steeds verdeeld, gelet op de stemminguitslag van het betreffende voorstel.

Wellicht is het nuttig, juist gezien de activiteiten van "Man, Vrouw, Maatschappij" e.d. in ons blad opnieuw zo'n discussie te laten ontbranden.

Uiteraard was dit niet het enige ter discussie staande punt. De totale defensie was onderwerp van gesprek. Beter dan ooit is de JOVD er naar

mijn mening in geslaagd een afgeronde visie op dit vraagstuk te geven.

Het zou te ver voeren thans de tekst van de aangenomen resolutie volledig uit te pluizen. Beter is het de vraag te stellen waar het in onze defensiepolitiek van de komende jaren om gaat. Naar mijn oordeel zal het in de komende jaren gaan om een definitief antwoord op de vraag of er ontspanning in de wereld kan komen of niet. Het zal gaan om de vraag of de SALT-conferentie, de M.B.F.R.-conferentie en de Veiligheidsconferentie een zodanig resultaat zullen boeken, dat een veiliger wereld op langere termijn realiseerbaar is.

Daarbij zullen conflicten als in het Midden-Oosten toch van minder gewicht zijn, omdat het, ook in dit geval, ten principale gaat om de verhouding tussen de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten en misschien op zeer lange termijn ook China, ook al hebben de Arabieren dan nu als wapen de olieprijsen gebruikt. Op langere termijn zal de Arabische olie ook niet meer dié betekenis hebben die het nu heeft, wanneer er enerzijds andere bronnen gevonden kunnen worden en andere vormen van energie in de praktijk bruikbaar blijken te zijn.

In dat totale kader zal de rol van Europa, zoals het er nu voor staat, een weinig krachtige zijn. De opstelling ten tijde van het Arabisch-Israëliësch konflikt spreekt daarvan boekdelen.

Bezien we deze ontwikkeling, dan zal de defensie-inspanning niet alleen nationaal, maar ook internationaal bekeken moeten worden. Voldoende bewapening op conventionele basis, terugdringen van de kern-bewapening, veronderstelde steun van Amerikaanse zijde in geval van een militair konflikt, betere samenwerking in breed verband tussen NATO-landen in het algemeen en de West-Europese landen in het bijzonder zijn daarbij naar het oordeel van de JOVD de punten waar het om draait. Daardoor wordt naar het oordeel van de JOVD de basis gelegd voor een goed en gezond defensiebeleid.

J. Franssen.

Reactie van de fractie

MACHTIGINGSWET - DEKRETENREGERING?

Een bekend hooggeleerd schrijver herinnerde voordat de plannen van het Kabinet Den Uyl met betrekking tot de machtigingswet aan de Tweede Kamer waren medegedeeld, dat het regeren bij dekreten doet denken aan zoals wij het nu zouden noemen "ondemokratische toestanden" bij de dekretenregering van Willem III.

Dat vond men in de jaren van de 19e eeuw, toen inspraak nog geen algemeen aanvaard goed was, toen al een bedenkelijke wijze van regeren.

En wat deed het Kabinet Den Uyl, bestaande uit kampioenen van de democratische inspraak, toen het merendeel daarvan nog in de oppositie was?

Deze dekretenregeling inderdaad voorstellen aan de Staten-Generaal want de regeringsvoorstellen bevatten praktisch geen inspraak

Wat weet U van

kiesrecht, medezeggenschap,
politieke partijen, inkomens- en
bezitsverdeling.....

Cursus

BURGERSCHAPSKUNDE

**40 schriftelijke lessen
voor f 25.—**

het raadslidmaatschap,
begroting, ruimtelijke ordening
gesteuvorming.....

Cursus

DE GEMEENTERAAD

**23 schriftelijke lessen
voor f 20.—**

invloed van de burger, parle-
ment, gemeente, economisch
beleid, recht, dienstplicht.....

Cursus voor jongeren

POLITIEK BEKEKEN

**12 schriftelijke lessen plus do-
cumentatiemappen voor f 9.50**

(in samenwerking met de Ned.
Politieke Jongeren Contact
Raad).

Vraag nog heden een gratis
prospectus onder vermelding
van de naam van de cursus(en)
en de letters DM bij:

Stichting
Burgerschapskunde

POSTBUS 349 - LEIDEN

van het Parlement in de te nemen beslissingen
als de machtiging eenmaal was gegeven.

Maar de VVD en ook een aantal regeringspar-
tijnen in de Tweede Kamer lieten in het Voor-
lopig Verslag al blijken dat men dit niet zou
nemen.

Er werd toen een nota van wijzigingen door de
regering ingediend die een gedeeltelijke in-
spraak invoerde, de Tweede Kamer bracht nog
verdere verbeteringen aan, de Eerste Kamer
daarna ook, veranderde ook de positie van de
Minister van Sociale Zaken, die in de voor-
stellen nog als een soort superminister werd
gehandhaafd.

Al het water van de zee wast niet af het feit
dat het Kabinet in grenzeloze ondemokratische
zelfoverschatting toch maar het voorstel zon-
der de kontrôle had ingediend. Ik heb dit als
kernpunt van mijn beschouwingen gemaakt en
gezegd dat een Kabinet, dat van dit verfijnd
gevoel voor democratische verhoudingen blijk
heeft gegeven van ons niet het recht krijgt
met de uitvoering te worden belast.

Het antwoord van de Premier, dat men er niet
zo goed uit kon komen en gedacht had, dat de
Kamer zelf wel met voorstellen op dit punt
zou komen, was wel het zwakste, dat deze niet
stralende Minister-President ooit te berde
heeft oebrecht.

Blijft de indruk, dat het Kabinet de oliecri-
sissituatie die in november bestond, dankbaar
voor zijn zwakke argumentatie heeft aangegre-
pen.

Blijven alle mogelijkheden tot praktisch onge-
breideld snuffelen van overheidsdienaren in de
privé-omstandigheden van tallozen.

Maar er is nu meer kontrôle gekomen en de ge-
hele behandeling in de Tweede Kamer en Eerste
Kamer (die zijn taak in het debat goed heeft
verstaan) heeft een zodanig klimaat geschapen
tegen het voeren van een socialistische expe-
rimenten-politiek middels de machtigingswet,
dat het Kabinet dit moeilijk zal kunnen door-
zetten.

Ik ga daar nog eens op door omdat dit ook een
bepaald onderdeel van het debat in de Tweede
Kamer raakt. Op dat moment kon moeilijk bewe-
zen worden, dat de wet gebruikt zal kunnen
worden voor socialistische - met name nivelle-
rings - elementen op ruime schaal.

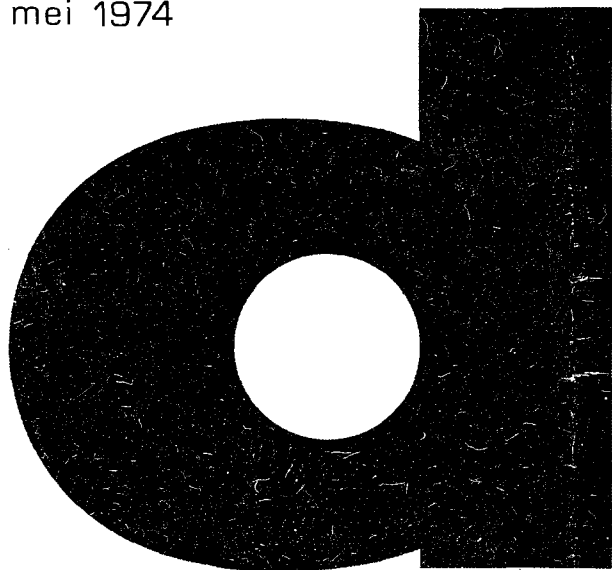
De tijd zal het leren, maar juist het feit
dat hier zo uitgebreid over is gedebatteerd,
zal het het Kabinet zeer moeilijk maken zijn
naar onze indruk zeker bestaande voornemens
op dit punt door te voeren.

Als wij bijzonder attent blijven - en dat
zullen wij als konstruktieve oppositie zeker
doen - zal de regering in feite veel minder
met de machtigingswet kunnen doen dan zij
heeft gewild en dat is een van onze belang-
rijke taken in de komende tijd.

Vastgesteld moet worden dat het een zeer be-
denkelijk stuk wetgeving blijft waarvoor
door het nederlandse volk te zijner tijd ze-
ker de rekening aan het Kabinet Den Uyl zal
worden gepresenteerd.

Mr. F. Portheine
lid van de Tweede Kamer-fractie van de VVD

mei 1974

DRIEMASTER

GAAT DE VVD EEN ANDERE KOERS VAREN?

De Statenverkiezingen zijn een eclatant succes geworden voor de VVD en voor de Partij van de Arbeid. De winst van de PvdA is vooral verrassend omdat het een regeringspartij is. Het einde van de PPR - gezien de instabiele kiezersaanhang - is in zicht al zal de PPR-leiding door speldeprikken tegen de regering flink in de publiciteit proberen te blijven. De confessionelen hebben zich aardig gehandhaafd, doch gezien hun iets grotere gemiddelde gezinssamenstelling, is er toch duidelijk sprake van een voortgaande deconfessionalisering.

De situatie van de VVD heeft bepaalde trekjes gemeen met de verkiezingen uit 1966. Dit gemeenschappelijke zit hem niet in het resultaat, want destijds wonnen de Boeren en in 1967 D'66, en de VVD miste de boot. Dit was voor de JOVD - de toenmalige voorzitter Hans Wiegel voorop - reden om tot een principiële bezinning over de liberale koers op te roepen. Te laat, want eerst werd D'66 opgericht en pas nadien ontstond het Liberaal Beraad.

Thans in 1974 is de inbraak van de VVD bij de confessionele achterban - zij het niet op regeringsniveau - gelukt. De VVD beval zich in een paginagrote advertentie met name aan bij de kiezers met een inkomen groter dan f 17.500,-; de PvdA zocht steun bij de kiezers met een inkomen beneden de f 35.000,- in-

Uit de inhoud:

Jan Weggemans over de koers die de VVD vaart;
Kees Nederlof over Japan en de NAVO;
Loek Hermans over het kongres;
Een pagina voor de voorzitter;
Kor Meijer over de contributies!
Ingezonden stuk.

komen (alweer in de vorm van een advertentie van één pagina). Het gemeenschappelijke deel van deze twee schijnen de middengroepen te zijn. Door middel van materialistische argumenten proberen PvdA en VVD deze groepen te bewerken.

Het pleit voor de confessionelen dat zij aan dergelijke spelletjes niet meedoen. De kernvraag voor de VVD is hoè en òf zij meer moet groeien. De grootste winst kwam in maart uit de grotere steden d.w.z. uit het niet confessionele midden (PvdA, D'66, DS'70). De winst in het zuiden was veel geringer; de VVD heeft ook minder aan een dergelijke winst aangezien die ten koste gaat van de KVP, de regeringspartner van de toekomst. Het belangrijkste voor de VVD is dus een groei ten koste van het niet-confessionele midden.

Welke middelen worden daarvoor gebruikt? Zal men blijven tamboeren op belastingverlaging - b.v. uit aardgasopbrengsten - of zal men ook de vele immateriële liberale issues, die in een steeds bureaucratischer wordende samenleving rijkelijk voorhanden zijn, naar voren brengen. Net als in 1966 moet de VVD bezien of zij meer ideologie in haar programma doet of de weg kiest van de anti-PvdA-ideologie, de dans over de koorden van een zo goed mogelijk gevulde portemonnee voor alle kiezers. De vraag van de toekomstige koers is

DRIEMASTER

Maandblad van de onafhankelijke Liberale Jongeren-Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD).

LEDEN VAN DE REDAKTIE: Jan Weggemans (hoofredakteur), Deliuslaan 32 Utrecht, 030-940856; Kees Nederlof (Eindredakteur/administrateur), Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (01710-24960); Duke Dominicus van den Bussche en Loek Hermans; HB-kontaktpersoon: Nico Maas.

REDAKTIE/ADMINISTRATIE-ADRES: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

KOPIJ AFDELINGSPAGINA: Voorstraat 401, Dordrecht.

Betaling abonnementsgeld: giro 277760 t.n.v. Stichting "De Driemaster" Den Haag.

Algemeen Sekretariaat JOVD: Voorstraat 401, Dordrecht, (078-33801).

recentelijk door twee prominente VVD-politici ter sprake gebracht. Kamerlid Vonhoff heeft in een artikel in "Liberaal Reveil" van februari 1974 bepleit dat de VVD bewust een niet-polariserende middenkoers moet gaan varen. "Wellicht groeit daardoor voor enige tijd de aanhang minder snel, maar als dit leidt tot een sterkere groei van het respect dat wij afdwingen, dan is dat politiek wenselijker en nuttiger. De terugkeer van de VVD naar directe bestuursinvloed hangt af van de mate waarin wij erin slagen de PvdA verder naar links te drukken. De enige winst van betekenis voor het liberalisme in Nederland ligt daarom links", aldus Vonhoff. Hij signaleert het gevaar van verrechtsing binnen de VVD rond een aantal emotioneel geladen thema's zoals het gezagsvraagstuk, de strijd tegen de criminaliteit, de subsidiepolitiek en het niveau en de toepassing van de sociale wetgeving, alsmede het vraagstuk van de democratisering van onze samenleving. Vonhoff zet zich voort af tegen diegenen die vinden dat binnen de VVD geen plaats is voor dissidenten, voor personen die zeggen zich niet te kunnen verenigen met sommige aspecten van het gevoerde beleid. Een andere prominente VVD-er, oud-minister Langman sprak op het VVD-congres van 22 en 23 maart 1974: "De liberalen zouden studiegroepen moeten vormen waarin de belangrijkste beleidsvragen voor de volgende regeerperiode worden uitgewerkt. Daarin zouden, behalve actieve politici en ambtenaren, mensen uit het bedrijfsleven en wetenschapsbeoefenaars moeten zitten. In Engeland is het al heel gebruikelijk dat de partij die in de oppositie zit zich in studiegroepen voorbereidt op wat ze zou doen als ze zelf weer zouden regeren. Die liberale studiegroepen moeten op een aantal grote punten proberen uit te zoeken wat het liberale beleid zou kunnen zijn. Juist nu de VVD in zo'n regeringscoalitie de grootste partner zal zijn, zou bij de voorbereiding van dat andere beleid niet alleen naar de belangen van de eigen achterban moeten worden gekeken, maar vooral ook sterk

met het algemene belang rekening moeten worden gehouden". Als belangrijke zaken ziet Langman de energievoorziening, het inkomensbeleid, de medezeggenschap in de ondernemingen en de democratisering.

Het is van belang wat voor politieke koers Wiegel en zijn partij gaan uitstippelen. Misschien herinnert Wiegel zich nog zijn zorgen over het liberalisme uit 1966. De JOVD zal binnenkort een begin maken met het formuleren van haar opvattingen van liberalisme. Naast de van begin 1973 daterende "Fundamentele uitgangspunten van een liberaal beleid" zal een herzien kernprogramma vastgesteld worden. Wij zijn benieuwd hoe JOVD en VVD in de komende tijd vorm zullen proberen te geven aan hun opvattingen over het liberalisme.

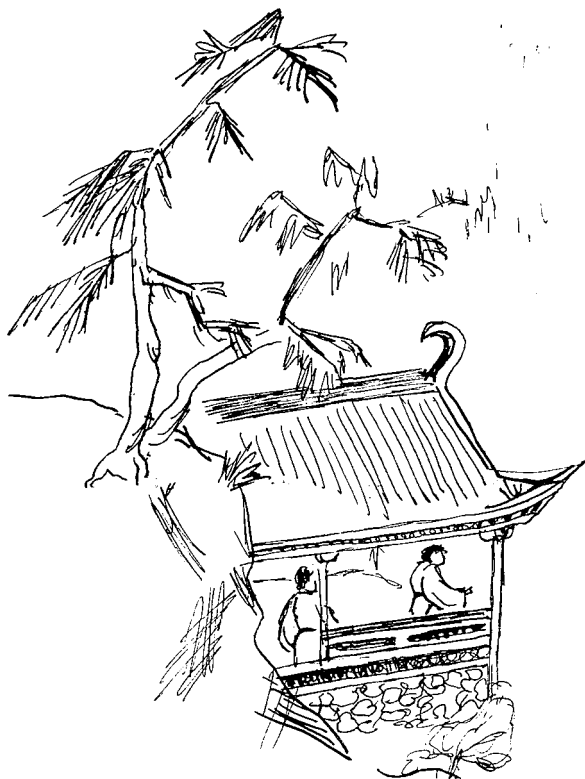
Jan Weggemans.

De Congresrede van de heer Korthals is -gestencild- bij het H.B. verkrijgbaar (50ct.) Nico Maas, Voorstraat 401, Dordrecht.

COPY VOLGEND NUMMER:

zo spoedig mogelijk (op 10cm. breedte getypt) bij Kees Nederlof inleveren!

Een van de moties die in januari in Ede werd aangenomen, was de aanbeveling te onderzoeken of Japan op één of andere manier zou kunnen worden betrokken bij het Noord-Atlantische Bondgenootschap.

(1)

Zoals zovele moties van de JOVD is ook deze (ik behoorde bij de opstellers ervan) geruisloos verdwenen, naar ik meen niet in de laatste plaats omdat het hoofdbestuur er nogal wat bezwaren tegen had.

Ten onrechte, zoals ik in dit artikel hoop aan te tonen.

Van de bezwaren was het "geen behoefte hebben aan de motie" wel één van de saillantste, een ander: "overbodig" tot zelfs "potentieel gevaarlijk" (Ploeg). Waarin kan die overbodigheid c.q. gevaarlijkheid liggen?

JAPAN

en de NAVO

KEES NEDERLOF

Een militaire dwerg.

Japan is een economische wereldmacht, maar een militaire dwerg. Dat zou niet zo bijzonder zijn, ware het niet dat een dergelijke combinatie nimmer in een zo uitgesproken vorm is voorgekomen. Het geeft, om dit iets duidelijker te maken, \$3,5 miljard uit aan defensie en Nederland \$2,1 miljard terwijl het Nationaal Produkt van Japan \$316,8 miljard en in vergelijking van Nederland \$44,8 miljard is. (2)

De potentie om een in politiek/militair opzicht een sterkere rol te spelen is in ruime mate aanwezig: de technische kennis en de financiële middelen om bijv. in enkele jaren tijd een bescheiden nucleaire macht op te bouwen is nimmer serieus betwijfeld. (3)

Nu is op zichzelf een dergelijke potentie nog geen garantie dat dit ook zal gebeuren, maar een aantal gebeurtenissen in Japan en Zuid-Oost-Azië maken dat de creëring van een kernmacht onder ogen moet worden gezien. Dat een sterke toename van Japans militaire potentieel een zeer gevaarlijke ontwikkeling is, mag als aangenomen worden beschouwd; weinig landen in Azië zitten te wachten op een Japan dat behalve door zijn economische macht ook nog eens door een indrukwekkende vloot domineert: de ervaringen van dertig jaar geleden liggen daarvoor nog te vers in het geheugen. In het algemeen brengt het spanningen met zich mee als een groot land zich in snel tempo gaat bewapenen, vooral als daarbij nucleaire aspiraties niet uitgesloten zijn.

Wat zijn die "gebeurtenissen" die een dergelijke ontwikkeling waarschijnlijk maken? Of zijn het louter hypothesen, gebaseerd op een misleidende extrapolatie uit het verleden (n.l. dat een economische macht de neiging heeft zich ook politiek te laten gelden en dat dit zich uit in een "aangepast" militair apparaat)?

Voorgeschiedenis

Toen de Verenigde Staten na W.O. II de toekomst van Japan onder ogen zagen, was (evenals dit bij West-Duitsland het geval was) de demilitarisering één van de eerste zaken die men aan de orde stelde. In art. 9 van de Japanse constitutie kwam dan ook uitdrukkelijk te staan dat het Japanse volk voor altijd afzag van het voeren van een oorlog en dat daarom nimmer land- zee- en luchtmachtzouwen zouden worden opgericht en onderhouden (4). De Koreaanse oorlog maakte daar al snel een einde aan: generaal MacArthur zelf droeg de Japanse regering op een soort reserve politiemacht van 75.000 man te vormen.

In 1952 kwam het Veiligheidsverdrag met de V.S. tot stand waarbij de laatste, in ruil voor het gebruik van bases op Japans grondgebied, de veiligheid van het keizerrijk verzekerde. Tegelijkertijd werden de constitutionele restricties tot een dode letter, aangezien van 1954 tot 1972 de "zelfverdedigingskrachten" (een minstens even onbestemd woord als bijv. "volksbevrijdingsleger") van 152.000 tot 263.000 man werd uitgebreid (5).

Carola
Hollander

Hoewel stellig volgehouden moet worden dat Japan er een verhoudingsgewijs uitzonderlijk klein militair apparaat op na houdt en de nadruk niet op offensieve wapens ligt (6), kan niet worden gezegd dat ze principieel van bijvoorbeeld de Nederlandse verschilt. Voor de eigenlijke afschrikking is Japan evenwel nog steeds afhankelijk van de atoomgaranties van de V.S. Valt die geloofwaardigheid weg, dan zal daarmee een belangrijk deel van de veiligheid, of beter gezegd: het veiligheidsgevoel van Japan wegvallen. Het is de veranderde houding van de Verenigde Staten en de veranderde omstandigheden die dat veiligheidsgevoel steeds verder ondermijnt. Vanaf de 50-er jaren tot het midden van de jaren '60 gold in Amerika de doctrine van de actieve barrière tegen het communisme en leed haar minister van buitenlandse zaken J.F. Dulles aan een welhaast traumatische verdragsmanie. Waar dit maar mogelijk was kwamen verdragen en garanties tot stand, zeker in het geval van de economisch verzwakte verliezer van de tweede wereldoorlog. Met een mengsel van berusting en instemming legden de Japanners zich neer bij deze politieke vleugellamheid en richtten zich op een economische expansie.

Waar andere landen een deel van hun Nationaal Produkt reserveerden voor defensie-uitgaven, kon dit in Japan in de economie worden geïnvesteerd. Min of meer analoog aan bijv. Europa, sloegen de handelstekorten in de 60-er jaren om in een overschot van gigantische omvang.

Niet verwonderlijk was het daarom dat de V.S. aandrongen op een gedeeltelijke overname van de verdedigingskosten die tot op dat moment nagenoeg geheel door hen werden gedragen.

Wat ook veranderde was het Amerikaanse standpunt m.b.t. Zuid-Oost-Azië: de ontspanningspogingen van Kissinger die het ongewenst maakten de Amerikaanse aanwezigheid in dat werelddeel zo duidelijk te handhaven.

Het was een weloverwogen beleid dat de Verenigde Staten deed besluiten de détente in Azië (en de rest van de wereld) te bevorderen: het terugtrekken van troepen uit Indo-China, het aanknopen van diplomatieke betrekkingen met de Volksrepubliek.

De Nixon-Shock.

Tegenover deze weloverwogen toekomstvisie, stond van Japanse kant het ontbreken van enige "veiligheidsfilosofie", een zekere mate van immobilisme en een ambivalente houding tegenover de Verenigde Staten. (7) Niet zo verwonderlijk, als de "ijzeren" beleidspunten in de afgelopen 25 jaar neerkwamen op het uit handen geven van de nationale veiligheid en een politiek van "niet-inmenging" in de koude oorlog, "koele" betrekkingen

met de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek en tenslotte economische expansie.

Pacifisme en anti-Amerikanisme (door twee politieke uitersten ondersteund: nationalist en uiterst links) kregen hun kans, maar bereikten slechts dat Okinawa werd teruggegeven en binnen afzienbare tijd de enige "vergoeding" voor de veiligheidsgaranties, n.l. de Amerikaanse bases, werden ontmanteld. Een afbrokkeling zonder dat er iets voor in de plaats kwam.

De bewustwording dat Japan, hoewel een economische wereldmacht, in politieke zin praktisch niet meetelt, kwam met het bezoek dat Nixon aan Peking bracht. Het was de Japanners steeds voorgehouden dat ze zouden worden geraadpleegd als er ontwikkelingen te verwachten waren die hun onmiddellijke veiligheid betrof. Dat Japan zelfs niet vooraf geïnformeerd was over het bezoek, bezorgde het land een schok waarvan de uitwerking nog niet is uitgekristaliseerd.

Er zijn nog een paar veranderingen in Zuid-Oost-Azië die de positie van Japan aantasten: het in bedekte termen opgeven van de veiligheidsgaranties door de V.S. aan Taiwan, de Vietnamisering met de daaraan gepaarde terugtrekking van Amerikaanse troepen en tenslotte de ernstige spanning die tussen de Sowjet-Unie en China bestaat.

Eén van de uitvloeisels van de economische-groei-politiek was het gaanderweg trachten een verstandhouding op te bouwen met de twee communistische wereldmachten. Op hun beurt konden deze twee landen Japan zeer goed gebruiken: enerzijds bij de verwerving van know-how en kapitaal, anderzijds als voorhoedepost tegen hun opponent. Beiden hebben er groot belang bij dat Japan niet naar het "kamp" van de ander overgaat in de zin dat het daar de omvangrijkste betrekkingen mee aanknoopt.

De keuze wordt er voor Japan niet gemakkelijker op. De Sowjet-Unie heeft als voordeel het bezit van de zo noodzakelijke grondstoffen in Siberië maar als nadeel de grote mate van onbereikbaarheid en opportunisme die de Russen eigen is. (8) De Volksrepubliek, met een afzetgebied dat een rijke toekomst belooft en qua afstand eerder in aanmerking komt maar waar het wederzijdse wantrouwen nog een grote rol speelt. Een potentiële markt behoeft bovendien nog geen grotere handel te betekenen.

De toekomst?

De militaire macht van de twee communistische landen wordt steeds manifester. Aan de ene kant de S.U. die voor het eerst na de oorlog een vloot in de Indische Oceaan heeft (en in de toekomst wellicht ook in de Stille Oceaan) en aan de andere kant China, dat in snel tempo werkt aan een volwaardige kern-

macht.

Was vroeger de dreiging gering en de veiligheid gewaarborgd, tegenwoordig moet men in dat werelddeel een aanzienlijke spanning constateren die een reële dreiging kan gaan vormen en moet anderzijds bij de veiligheid worden afgevraagd of deze nog bestaat en waar deze dan op berust.

Is in Europa een terugtrekking van de V.S. (ondanks een zekere crisis in de verstandhouding) ondenkbaar, in Zuid-Oost-Azië is deze in volle gang. Is in Europa een zekere mate van eigen conventionele en nucleaire bewapening voorhande, Japan heeft praktisch niets. Het beseft plotseling dat het tamelijk afhankelijk is van de rest van de wereld (9) en dat het afgunstig wordt gadesgeslagen.

Het verwijt, dat door enige aandacht te richten op de positie van Japan (bijvoorbeeld in NAVO-verband) de eigen positie nog meer in gevaar wordt gebracht, doet m.i. dan ook wat onrealistisch aan.

Het land van de Rijzende Zon heeft de potentie om zijn militaire apparaat sterk uit te breiden en heeft er bovendien alle redenen toe. Door er in NAVO-verband aandacht aan te besteden, zou op zijn minst Japan's eigenwaarde wat worden opgevijseld en daarbij ontwikkelingen in dat deel van de wereld zich niet ongebreideld voltrekken. Een associatie met de NAVO behoeft geen bewapening in de hand te werken, integendeel. Er zijn geen tekenen aanwezig dat er in het keizerrijk een drang naar militarisering overheerst die zijn oorsprong vindt in nationalisme of een houwedege-mentaliteit. Zó deze er is, komt het meer voort uit een oprechte vrees voor de toekomst. Ook is het niet zo waarschijnlijk dat de introductie van de verdragsorganisatie juist spanningen zou oproepen: Japan is nooit een "ongebonden" land geweest en met name China ziet liever de V.S. direkt of indirekt een invloed behouden in Japan dan dat het zich ofwel in sterke mate bindt aan de Sowjet-Unie, ofwel op eigen gelegenheid haar bewapening gaat uitbreiden.

Het zou tenslotte in de herwaardering van machtsverhoudingen in de wereld passen om Japan een geprofileerde rol toe te kennen. We kunnen niet meer om het voldongen feit heen dat Japan geen ontwikkelingsland meer is maar een economische wereldmacht met de politieke invloed van de Bahama's. De problemen die hierdoor zijn gerezen wegdrukken, laat een kans onbenut nog enige invloed op de gang van zaken uit te oefenen. De verantwoordelijkheid die Europa in deze heeft, maakt dat het niet ter hand nemen van een onderzoek als in de eerder genoemde motie is vervat, door geen zinnig argument wordt ondersteund.

noten:

- (1) motie, op het JOVD-congres in Ede op 5 januari j.l. aangenomen: overwegende, dat de rol die Japan politiek/militair in de huidige internationale samenleving speelt, niet meer in overeenstemming is met haar economische macht; dat de rol van de V.S. in Zuid-Oost-Azië in belangrijkheid inboet; (...)
- (2) spreekt als haar mening uit: dat het aanbeveling verdient te onderzoeken of, en in hoeverre Japan kan worden uitgenodigd een associatieverdrag met de NAVO aan te gaan.
- (3) The Military Balance 73/74
- (4) Strategic Survey 1972, blz. 40 e.v.
- (5) K. Muruoka: Japanese Security and the U.S., blz. 2
- (6) Japans Defensie Witboek 1970
- (7) hoewel de Japanse marine over o.m. 13 onderzeeërs beschikt, 4 tanklandingsschepen en 42 kleinere landingsvaartuigen.
- (8) M. Kosaka: Options for Japans Foreign Policy, blz. 17
- (9) hier wordt bedoeld op de weigering van de S.U. de Ryuku-eilanden terug te geven.
- (9) de Japanse welvaart berust geheel en al uit geïmporteerde grondstoffen en uitgevoerde hoogwaardige eindprodukten.

Kees Nederlof.

Staalconstructies
voor alle doeleinden
Speciaalbedrijf voor
zwaar plaatwerk
Constructiewerkplaat-
sen

W. HUIZER n.v.
CAPELLE a/d IJSSEL
TELEFOON 01804 - 2657

Van de Voorzitter

"Heeft het politieke liberalisme overlevingskansen?", zo luidde de kop van een artikel in een Driemaster van 1971. Na het succes van de VVD bij de provinciale statenverkiezingen hoeft hier, dacht ik, geen twijfel meer over te bestaan. Het liberalisme maakt, en niet alleen in Nederland, grote tijden door. Verkiezingswinst echter, heeft ook zijn schaduwkanten; winnende partijen immers zijn zelden geliefde coalitiepartners. Het is daarom vooral in deze tijd van belang dat de VVD een gematigde oppositie voert. Eerste doel moet zijn te voorkomen dat de socialistisch-confessionele verkering uit gaat draaien op een verloving of erger op een huwelijk. Verkiezingswinst is mooi, maar regeringsverantwoordelijkheid is voor een politieke partij die invloed wil uitoefenen op het beleid, belangrijker. Ik vind het dan ook een goede zaak dat Vonhoff door zijn artikel in Liberaal Reveil even door de verkiezingswinst heeft heen geprikt en zich heeft bezonnen op oorzaak en gevolg van deze winst.

Verheugend is het feit dat òn Wiegel òn mevrouw van Someren hebben bevestigd dat de plaats van de VVD in het midden is en nergens anders. Als de VVD deze gedachte als leidraad blijft houden, dan ligt er, dacht ik, voor de VVD een nog grotere toekomst in het verschiet. Dat juist een JOVD door haar onafhankelijke positie een belangrijke rol kan vervullen in de komende jaren zal duidelijk zijn. Als 'geweten van de VVD' zal de JOVD meer dan ooit zich voortdurend moeten bezinnen op doel en realisering van de liberale ideeën in onze tijd. Liberalen immers, en vooral jonge liberalen, moeten niet de gedachten van vroegere liberalen ongewijzigd overbrengen, maar dienen aan de beginselen nieuwe inhoud te geven.

De JOVD is heel duidelijk over haar dieptepunt heen. Nieuwe afdelingen schieten als paddestoelen uit de grond en ons ledenaantal groeit snel. Politieke invloed echter, hangt ook gedeeltelijk af van de getalsterkte. Een grotere JOVD versterkt onze invloed dan ook. Als we alles op alles zetten moet het mogelijk zijn om in februari 1975 weer dicht bij de 2000 leden te komen, het hoogste aantal dat we ooit in het verleden hebben gehaald.

Dit zal alleen maar mogelijk zijn als òn hoofdbestuur òn afdelingen òn districten eendrachtig samenwerken. Als we ons blijven realiseren dat met name binnen een JOVD verschillende ge-

dachten over het liberalisme naast elkaar moeten kunnen bestaan, staat ook de JOVD nog een grote toekomst te wachten.

Ed Nijpels.

JOVD-VOORZITTER IN BRABANTSE STATEN ?

Een aantal van jullie zullen misschien iets hebben gelezen over een eventuele benoeming van mij in de Provinciale Staten van Noord Brabant. Daar het m.i. gaat om een belangrijke kwestie, heb ik er behoefte aan hier nog eens duidelijk iets over te zeggen.

Dit hoofdbestuur heeft evenals vorige hoofdbesturen zich als uitgangspunt gesteld dat hoofdbestuurfuncties van de JOVD niet te verenigen zijn met vertegenwoordigende functies voor de VVD in staatsrechtelijke organen. De onafhankelijkheid van de JOVD wordt o.i. een lachertje indien HB-leden dan eens de JOVD dan weer eens de VVD vertegenwoordigen. De consequentie van een benoeming in de Staten van Brabant was voor mij dan ook geweest dat ik hetzij voor de Staten hetzij voor de JOVD had moeten kiezen.

Omdat ik van mening ben dat wil een hoofdbestuur een beetje lijn in haar beleid brengen er niet iedere drie maanden wisselingen moeten plaatsvinden, had ik in dit geval gekozen voor de JOVD. Bovendien zou ik het onfatsoenlijk hebben gevonden om nauwelijks een maand na mijn benoeming als voorzitter, deze functie alweer neer te leggen.

Ed Nijpels.

In hoeverre mag de meerderheid in een democratie ingrijpen in het persoonlijk leven van de burgers door hen, dus ook de anders denkenden onder hen, bepaalde gedragsregels op te leggen? met deze vraag opende Minister van Agt zijn inleiding op het lustrumcongres op zaterdag 16 februari de problematiek.

"De meeste wetsvoorschriften hebben geen betrekking op gedragingen van mensen ten aanzien van eigen leven en welzijn, noch op gedragingen jegens anderen die daarmee instemmen of er zelfs om hebben gevraagd maar op gedragingen jegens anderen zonder hun instemming of zelfs tegen hun wil alsmede op gedragingen die schadelijk worden geacht voor de gemeenschap. Hoever mag de overheid zich met zulke gedragingen bemoeien?" Aldus Minister van Agt van Justitie op het lustrumcongres.

duidelijke legitimatie aldus Mr. van Agt.

Of een Democratie tolerant moet zijn is voor Mr. Geertsema geen vraag meer. Verdraagzaamheid is een liberaal uitgangspunt. De vraag kan dus slechts zijn waar de grenzen van de tolerantie moeten liggen. Tolerantie impliceert in vele gevallen, dat men het eigen normbesef als alleenzaligmakend beschouwt en in zijn ogen verkeerd gedrag "tolereert". Men behoort zich bij het stellen van Normen, die ook voor anderen gelden, terdege af te vragen of men wel de wijsheid in pacht heeft. Het is iets totaal anders of men voor zichzelf een norm vaststelt en daarnaar ook wenst te leven dan wanneer men anderen wil dwingen naar die norm te leven. Volgens ons Ere-lid is de Wetgever niet in staat tolerantie af te dwingen. Die erkenning is essentieel voor

Vier Uiteenlopende visies op Tolerantie in de Democratie.

Als criteria stelde de Minister;

1. Zijn er reële mogelijkheden om het ongewenste gedrag te beteugelen? Een onhanteerbare wet is fnuikend voor het gezag van de overheid.

2. Mag de wet ook handelingen waarmee iemand alleen zichzelf schaadt, verbieden?

De overheid waakt dat de mens de gave van het leven als zorgvuldig rentmeester beheert. Men kan zelfs vanwege verwaarlozing van zijn eigen belang onder curatele gesteld worden. Bovendien komt wie zijn gezondheid schaadt veelal ten laste van de gemeenschap. Tot slot riep de bewindsman het congres op om degene die een verbod van abortus-provocatus voorstaan niet zonder meer intolerant te noemen. Aantasting van het leven behoeft een

het gehele congres Thema. Wetsbepalingen moeten leven in het rechtsbewustzijn van de bevolking. Het is niet de taak van de wetgever voorop te lopen en een nieuw ontstaan idee onmiddellijk in de Wet vast te leggen; evenmin moet de wetgever wachten tot het laatste schaap over de dam is. De burgerlijke ongehoorzaamheid noemde de Heer Geertsema een vorm van verboden demonstratie. Of ertegen opgetreden moet worden hangt af van de schade aan derden. De wet moet de vrijheden van de mens zoveel mogelijk beschermen. Men moet tolerant zijn tot daar waar de vrijheid van de één die van de ander in gevaar brengt. Wat betreft de Abortus en Euthanasie vond Mr. Geertsema dat de medici voorlopig nog maar met hun geweten moesten worstelen en hopen op wijze

rechters. Deze zaken zijn nog niet rijp voor nieuwe wetgeving.

Een man van "Keerpunt 33" zo noemde de Heer P. Jongeling zichzelf. Wat is waarheid? ofwel ieder heeft zijn eigen waarheid en er eigenlijk geen waarheid. Wie stuur en beginsel in zijn leven mist gaat snel door de knieën voor allerlei pressie. Daarom moet de overheid normen en doelstellingen hebben. Deze normen zijn te vinden in de bijbelse zedenwet. De liberalen hebben goed werk gedaan met de bevordering van het parlementaire stelsel en de scheiding van Kerk en Staat, maar de scheiding tussen de staat en Gods woord is een kwaad ding. Als de democratie louter formeel wordt en de helft plus één bepaalt wat waar is, zijn we op een zeer gevaarlijk spoor; de dictatuur van Hitler is zo begonnen!

Leidt het erkennen van normen door de overheid tot geestelijke dwang? Niet zolang kerk en staat elkaars verantwoordelijkheid eerbiedigen. De verantwoordelijkheid van de overheid beperkt zich tot de openbare samenleving.

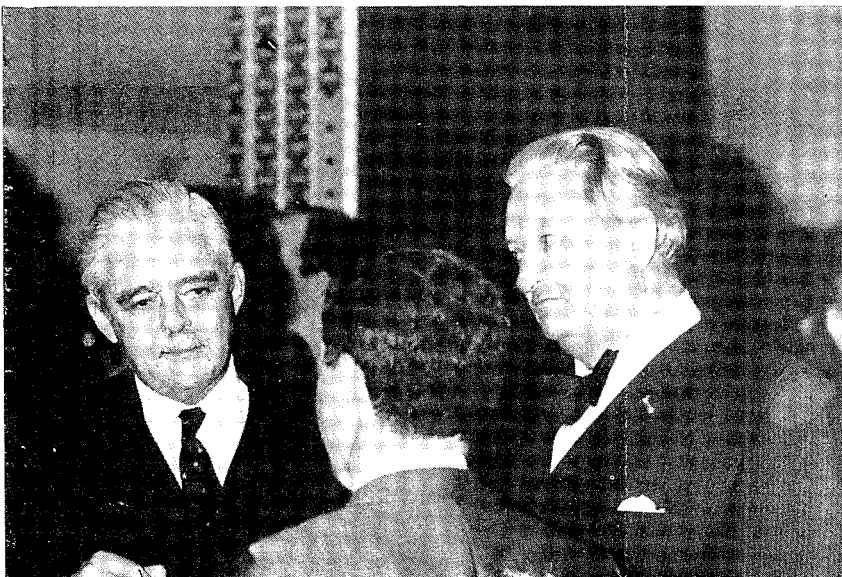
Op het gebied van de individuele rechten moet zij afblijven. Dit wordt via de grondwet geregeld. Ten aanzien van de Abortus merkte de Heer Jongeling op dat de ongeborene als het allermakste recht heeft op bescherming.

De laatste spreker, de Heer van der Lek verklaarde dat hij zich voor een groot gedeelte kon vinden in de woorden die de Heer Geertsema had gesproken. De mens is mondig genoeg om zelf zijn normen te kunnen bepalen. De samenleving bevat nog wel veel instellingen die gericht zijn op het handhaven van de ongelijkheid. Wij van onze kant willen tolerant blijven tegenover de mens afzonderlijk maar intolerant tegenover de structuren. Men moet of bereid zijn

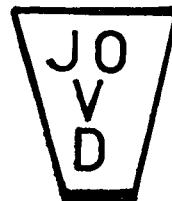
samen structuren te veranderen en een deel van de macht af te staan of de strijd tegen die structuren zal doorgaan. Volgens Dr. van der Lek vergeten de liberalen veel te vaak dat de bestaande maatschappij vol onrecht en ongelijkheid is. Ze zijn tolerant tegenover individuen, zijn sexuele leven, zijn privé-leven, zijn geloof etc., maar ze vergeten dat ten opzichte van economische macht, recht e.d. velen niet echt vrij zijn, niet gelijkwaardig en geen deel hebben aan de beslissingsmacht.

Loek Hermans.

foto's: K.A.N.

AFDELINGSPAGINA

Afdelingen die vergaderden.

Er zijn nog veel afdelingen die geen uitnodiging, van de plaatselijke bijeenkomsten, naar het H.B. sturen. Er zijn H.B.-leden die staan te trappelen om eens bij jullie op bezoek te komen. Stuur dus voortaan één of twee uitnodigingen naar het landelijk secretariaat p/a Nico Maas, Voorstraat 401, Dordrecht.

- 7 jan. District-Noord
C.H.U. er Tolman gaf informatie.
- 11 jan. Meppel
de communist Broekman sprak over Vrede.
- 17 jan. Rijnmond
Sprekers: Koning (VVD) en Kosto (PvdA) met het onderwerp: actuele politiek.
- 19 jan. Zuidlaren
jaarlijkse Nieuwjaars bijeenkomst.
politieke sprekers de heren Scherpenhuizen (VVD) en v.d. Berg (DS'70).
- 24 jan. Leeuwarden
Drs. L.Hilarides sprak over actuele provinciale politiek.
- 7 febr. District-Noord
Algemene ledenvergadering met als belangrijk agendapunt het nieuwe reglement voor het district.
- 8 febr. Meppel
de heer Zegering Hobbers sprak voor een goed bezochte zaal.
- 8 febr. Oost-Gelderland
de heer A.Voortman (PvdA) sprak voor de afdeling.
- 8 febr. Fivelingo
Gespreksavond over het congrethema de in-tolerantie in een democratisch systeem.
- 8 febr. Assen
de afdeling organiseerde een gespreksavond.
- 18 febr. Fivelingo
hier sprak drs. J.H.Lambers over de energie crisis
- 22 febr. Zuidlaren
een inleiding door de heer Wallinga van NVSH.
- 27 febr. District-Noord
Groot politiek debat tussen de lijststaanvoerdere van PvdA-CHU en VVD in de provincie Groningen.
- 28 febr. hier was de spreker Louis Lykléma over gemeente, inrichting, werkwijze en taken.

- 1 maart Assen
de lijststaanvoerder van de VVD bij de Staten verkiezingen de heer T.A. Willems sprak over actuele statenpolitiek en de functie van de provincie.
- 1 maart Rijnmond
Sprekers Geurtsen (VVD) en van de Sande (KVP) over het onderwerp: zaken die de persoonlijke vrijheid betreffen.
- 2 maart Meppel
Propaganda feestavond met de sprekers: VVDer D.J.D. Dees en PvdAer A.L. ter Beek onder voorzitterschap van de Ridder van Rappard.
- 8 maart Oost-Gelderland
Over multi-nationale ondernemingen sprak de heer R. Schoolstra.
- 14 maart District-Noord
Het district borrelde met de afdeling Assen.
- 22 maart Zaanstreek
Organiseerde een soosavond, maar wel in het begin van de avond aandacht voor de statenverkiezingen
- 27 maart Rijnmond
een avond met het maatschappijkritische cabaret Tekstpiement.
- 29 maart Assen
De heer Krans sprak over welzijnsbeleid.
- 30 maart Zuidlaren
deze afdeling vierde haar vierde lustrum, met als gast-spreker mr. W.J. Geertsema, over het Liberalisme.

Nieuw JOVD-afdelingen

Aan alles in onze vereniging kunnen wij zien dat het liberalisme bij veel jongeren aanslaat.

Eén van de beste aanwijzingen is hiervoor de toename van het ledental en het ontstaan van nieuwe afdelingen. De laatste maanden zijn opgericht:

Afdeling Kennemerland.

Hanneke Prins, Pr. Hendriklaan 23, Overveen.

Afdeling Steenwijk.

M.H. Ernst, mr. H. Tuttelstraat 19, Steenwijk.

Afdeling Geldermalsen.

Antonien Aspin, H. Keykstraat 57, Geldermalsen.

Afdeling Tilburg.

Peter Vrijzen, J. Tinbergenlaan 35, Berkel Enschtot.

JOVD congres.

Wij houden op 8 en 9 juni 1974 in Meppel of omgeving een landelijk congres. Dit congres staat in het kader van het onderwijs. Reserveer tijdig, voordat er bij onze groeiende vereniging geen slaappleaatsen meer zijn. Voor reserveringen en informatie moet je zijn bij Nely Kuperus, Esdoornstraat 10^e, Leeuwarden. tel. 05100-50683.

Van de Hoofdredakteur

Voorafgaande aan de Statenverkiezingen verscheen in "Socialisme en democratie" (februari 1974) een interessant artikel van PvdA-leider Ed van Thijn. Van Thijn prijst daarin de confessionelen voor hun samenwerking in het kabinet-Den Uyl. Van Thijn: "Naarmate het "gedogen" van het kabinet-Den Uyl blijkt te zijn uitgegroeid tot een keuze voor progressieve politiek lijkt zelfs een hechtere samenwerking dan toen (na 1945 J.W.) mogelijk bleek denkbaar." Van Thijn rekent af met de klassenstrijd: de maatschappij is pluriform (b.v. er zijn grote en kleine middenstanders; de kleine behoeven onze steun) en spreekt zich uit voor decentralisatie: "Een staatsbedrijf werkt niet persé democratischer dan een particulier bedrijf". Daarna doet Van Thijn een toenaderingspoging tot de confessionelen: "De verwijdering tussen VVD enerzijds en KVP en AR anderzijds is niet zo maar een incident, ingegeven door een handvol onstuimige uitspraken van Wiegel. Het is een politieke ontwikkeling, die het gevolg is van een maatschappelijke onderstroom,

"Diezelfde onderstroom zou de wegwijzer kunnen zijn voor een meer stabiele progressieve meerderheid. Dat veronderstelt dat de progressieve partijen en ARP en KVP elkaar op den duur in toenemende mate zouden moeten kunnen vinden, zowel op een aantal principiële beleidsuitgangspunten als op concrete beleidsmaatregelen gericht op de democratisering." Aldus het artikel van Van Thijn waarin de PPR en D'66 niet genoemd zijn; ze zijn ook niet meer

vervolg op pagina 12

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

nodig als Andriessen en Aantjes happen. Andriessen reageert in "De Tijd" van 9 maart 1974: het antwoord is typisch confessioneel: vele vragen, vele enerzijds-anderzijdsnuances. Andriessen betwijfeld of de achterban van de PvdA wel achter Van Thijns artikel staat. "Voorwaarde voor democratisering van de macht is volgens Van Thijn een grotere greep op omvang, aard en richting van de particuliere investeringen. Andriessen stelt: Ik wantrouw fundamenteel "de greep van de gemeenschap" op aard, omvang en richting van de investeringen. Wie is die gemeenschap, wie draagt daar tenslotte de verantwoordelijkheid, wie controleert. Die eigen verantwoordelijkheid (basis van mijn visie op de mens) is de basisgedachte van de democratisering van macht. Ik acht het geen democratisering als macht zonder meer van de ene beslissende instantie naar de andere wordt overgeheveld."

In de slotalinea stelt Andriessen dat het gaat om de democratisering van de macht. "Slechts indien beiden bereid zijn die (die opdracht van de democratisering) te aanvaarden raakt de een niet in de houdgreep van de ander en kunnen vanuit deze combinatie blijven de voorzieningen in de samenleving worden aangebracht."

Al met al lijkt de discussie weinig nieuwe punten naar voren te brengen. Het artikel van Van Thijn is echter het belangrijkste omdat het mogelijk een nieuwe koers van de PvdA kan inluiden.

Jan Weggemans.

Aan de abonnees van de Driemaster:

Vriendelijk verzoeken wij de abonnees die er nog niet toe zijn gekomen hun abonnementsgeld (ad f10,-) te betalen, dit alsnog te voldoen.

Betalingen gaarne d.m.v. storting op giro-rek. 27 77 60 t.n.v. Stichting De Driemaster, Den Haag.

Indien u ~~aanmerkingen~~ hebt op de verzending, gaarne richten aan: Adm. Driemaster, Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

Bij voorbaat mijn dank voor uw medewerking.

*** MEDEDELING
* van de Algemeen Penningmeester**

Aan de leden van de JOVD:

Bij de contrôle op de contributie-betalingen is gebleken dat een zeer groot aantal leden niet (of nóg niet) hebben betaald. De liquiditeitspositie van zowel de JOVD als de Driemaster wordt daardoor ernstig ondermijnd.

Regel was dat ieder lid van de Algemeen Penningmeester (dus niet vanuit de afdelingen) een acceptgirokaart kreeg toegezonden, bij niet betalen meestal nog één. Door velerlei oorzaken (onjuiste adressering, verhuizing, soms ook onjuiste opgave van de afdelingen maar ook veelal degenen die halverwege het jaar lid werden) hebben verscheidene leden geen acceptgirokaart gekregen. Daarvoor mijn oprechte excuses.

Ik zou iedereen die dit jaar lid was of is geworden dringend willen verzoeken hun contributie (ad f17.50), voor zover ze dit nog niet gedaan hebben, over te willen maken op girorek. 95 35 00

t.n.v. de Algemeen Penningmeester JOVD
(Schubertlaan 13), Groningen.

met vermelding: contributie 73/74, afd..... (vergeet vooral de afdeling niet!).

Degenen die ná 1 februari van dit jaar lid zijn geworden, kunnen volstaan met f8.75 over te maken. Vermeld dan duidelijk: $\frac{1}{2}$ -jaar contributie 73/74 (lid geworden.....) afdeling:.....

Ook de afdelingen zijn bijzonder gebaat bij een spoedige contributie-betaling, de afdracht aan hen geschiedt immers pas nadat wij iets ontvangen hebben.

Om de bijzonder hoge druk- en portiekosten te sparen zijn we genoodzaakt de verzending van de volgende Driemaster (die binnen een paar weken na dit nummer verschijnt) aan die leden die niet betaald hebben, te staken.

Dit is geen "pressiemiddel", maar bittere noodzaak: de JOVD en de Driemaster kunnen het niet langer opbrengen honderden gratis exemplaren rond te sturen.

Ik hoop erg dat deze oproep een positief gevolg heeft.

Kor Meijer.

ambassador,

absoluut veilig.

ROYAUMONT

Het Centre d'Etude de L'association Française Pour la Communauté Atlantique (deze organisatie is in Nederland te vergelijken met het Atlantisch Jongeren Comité) organiseert elk jaar een seminaire te Royaumont waar jonge mensen elkaar ontmoeten die geïnteresseerd zijn in de Atlantische problematiek (Royaumont is even buiten Parijs gesitueerd).

Het seminaire van 16 en 17 maart kreeg dit jaar als thema mee: "Waarom Vreedzame Coëxistentie?". Een seminaire begint meestal met een informele ontmoeting van de deelnemers de avond voor het eigenlijke studiecongres. Het is hierbij onnodig op te merken dat naarmate de avond vordert, de internationale verbroedering toeneemt.

Als men elkaar dan beter heeft leren kennen, wachtte 's morgens om 10 uur professor M. Jean Laloy (professor in de politieke wetenschappen en directeur van de archief- en documentatie-afdeling van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken) de gedelegeerden al op om hen te onthalen op de "fundamentele oorzaken van de vreedzame coëxistentie".

Na een historische beschouwing kwamen o.a. de volgende onderwerpen aan de orde: MBFR, de atoommachten in Europa, samenwerking op militair gebied als bijv. standarisatie. Hierbij werden enkele uitspraken gedaan die ik de lezer toch niet wil onthouden: "Chroestjow's politiek bevatte een zeker spelelement. Brezjnev is de smid van het Russische onderdrukkingssysteem, zie hierbij naar o.a. de Brezjnev-doctrine en de uitspraak voor handhaving van Amerikaanse troepen in Europa."

Na afloop bestond de gelegenheid om te discussiëren met professor Laloy, waarvan gretig gebruik werd gemaakt. 's Middags werden de deelnemers ingedeeld bij drie commissies die resp. de uitwisseling tussen oost en west, de economische aspecten van de détente en de interne coherentie van de blokken bespraken. De conclusies van de drie commissies werden in een plenaire vergadering op de zondagmorgen besproken.

Hierna was ter afsluiting van het seminaire een debat georganiseerd m.m.v. C. Hernu, vertegenwoordiger van het leidend comité v.d. Franse Socialistische Partij, C. Mond, wetenschappelijk medewerker verbonden aan het Oost-West Instituut in Frankrijk en M. Kretrzynski, cultureel attaché van de Poolse ambassade.

De algemene strekking van de discussie varieerde hierbij van de convergentietheorie tot de westelijke ontspanningstendens en de Franse buitenlandse politiek.

De algemene indruk die men overhoudt van deze bijeenkomst is dat, ondanks alle tegenpublikaties, een groot deel van de huidige jeugd toch nog geïnteresseerd is in de huidige Atlantische politiek en deze ook nog wil helpen oplossen.

Frank Lafort.

nog wat lustrumfotos...

PERS

VERKLARINGEN

Zonderdag (21 april 1974)

Het bestuur van de Vereniging voor Milieu-defensie heeft op zeer aanvechtbare gronden gemeend het voorstel te moeten doen één auto-vrije zondag per maand in te voeren. Naast de bezwaren die aan deze maatregel verbonden zijn, m.n. voor bepaalde delen van de horeca-sektor, zit er naar het oordeel van het Hoofdbestuur JOVD ook een principieel bezwaar aan deze maatregel. Er wordt op onaanvaardbare wijze inbreuk gemaakt op de vrijheid van het individu. Een dergelijke maatregel mag alleen in tijden van nood be burgers worden opgelegd.

Portugal (25 april 1974)

Het Hoofdbestuur JOVD heeft met grote interesse kennis genomen van de ontwikkelingen in Portugal. Zij hoopt dat eindelijk de tijd zal zijn aangebroken dat de democratische rechten van het Portugese volk hersteld gaan worden. Met name spreekt zij de hoop uit dat de eventuele politieke omwenteling in Portugal een positieve invloed zal hebben op de situatie in de koloniën. Tevens dringt zij er bij de Nederlandse Regering op aan zo snel mogelijk tot erkenning van het nieuwe bewind over te gaan.

SOLZJENITZIN

Brief, van 17 februari 1974 aan de ambassadeur van de Sowjet Unie.

Excellentie,

Het Hoofdbestuur JOVD (...) wil langs deze weg met de meeste klem protesteren tegen de door uw regering genomen beslissing inzake het uitwijzen van de Russische auteur Alexander Solzjenitzin en de daarmee gepaard gaande ontzetting uit het Russische staatsburgerschap.

Afgezien van het feit dat deze beslissing in strijd met de elementaire beginselen van het volkenrecht is, wordt door deze beslissing eens te meer duidelijk dat, ondanks alle onderhandelingen met het Westen om te komen tot een vreedzame, democratische internationale rechtsorde, het in de Sowjet-Unie nog steeds elke burger indirect ontbreekt aan het grondrecht van vrijheid van meningsuiting. Daarmee geeft de Russische regering blijk van een grote mate van onvolwassenheid.

Het Hoofdbestuur van de JOVD hoopt van ganser harte dat, ondanks de door uw regering genomen beslissing, de dialoog tussen West en Oost op gang blijft.

Het JOVD-Hoofdbestuur dringt er evenwel bij uw regering op aan de politieke boeg om te gooien door aan de individuele burger (...) de onontbeerlijke vrijheidsrechten toe te kennen. (...)

JOVD-Hoofdbestuur.

enige Lustrumgangers

U STEUNT DE JOVD EN DE DRIEMASTER

door u te abonneren op ons blad. Onderstaande bon kunt u gebruiken om u als donateur/abonnee (min. f10,-) op te geven bij: Adm. Driemaster, Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

Naam:.....

Adres:.....

Plaats:.....

geeft zich op als donateur/abonnee voor f.....

BRIEVEN

Bij deze wilden wij enige vragen stellen over het distributiebeleid dat ~~ta~~ de "Driemaster" wordt gevoerd.

In de eerste plaats zouden wij graag willen weten waarom ons "maandblad" zo bijzonder onregelmatig verschijnt. Vaak viel het ons ook op, dat de nummers een maand te laat binnenkomen. Hierdoor kwam bijv. het bericht van de kader-kursus voor velen ongetwijfeld te laat om zich nog op te geven; ook enquetes hebben dan weinig nut als de daarvoor gestelden tijdslimiet direct bij ontvangst verstreken is.

Kan er enige verandering in deze situatie verwacht worden? Het predikaat "maandblad" mag o.i. slechts gevoerd worden, als men het blad ook maandelijks laat verschijnen. Komt hierin geen verandering, dan stellen wij voor het in "onregelmatig verschijnend periodiek" te veranderen. Verder wordt een deel van de beschikbare ruimte volgeschreven over onderwerpen, die door de betreffende scribenten (tes) reeds afdoende behandeld is.

Deze brief is geenszins als negatieve kritiek bedoeld; wij hopen hierdoor slechts een beter begrip voor de redactionele gang van zaken te krijgen.

Apeldoorn, H.E. Destrée

T. Hulshof

(3-1-'74)

Antwoord:

Allereerst geldt hier onze excuses voor de late publikatie: plaatsgebrek was hiervoor in belangrijke mate debet aan.

Velen zullen ongetwijfeld met de zelfde vragen zitten en daarom hier een poging tot antwoord. De begroting van de Driemaster laat ongeveer 6 nummers per jaar toe; als de vereniging hiermee akkoord gaat, zou de Driemaster dus een "tweemaandelijks blad" kunnen worden.

Iedere redactie poogt een verscheidenheid aan artikelen te brengen; als zij daarin naar de mening van een aantal leden niet in slaagt, staat het hen vrij daar een tegenwicht tegen te geven (zelf kopij insturen). Hoe groter het aanbod, een des te evenwichtiger selectie kan de redactie maken.

Kees Nederlof.

Het artikel van Jan Weggemans in het lustrumnummer van de Driemaster over de vrijheid van meningsuiting, kan ik voor het grootste deel onderschrijven.

Ook ik ben van mening dat er op vergaderingen en congressen vrij slecht wordt gediscussieerd en 't gerommel van diverse afdelingen op de Huishoudelijke Vergaderingen over allerlei onzinnige moties, betreure ik ook ten zeerste.

vervolg op pagina 15

Wat weet U van

kiesrecht, medezeggenschap,
politieke partijen, inkomens- en
bezitsverdeling.....

Cursus

BURGERSCHAPSKUNDE

40 schriftelijke lessen
voor f 25.—

het raadslidmaatschap,
begroting, ruimtelijke ordening
gewestvorming.....

Cursus

DE GEMEENTERAAD

23 schriftelijke lessen
voor f 20.—

invloed van de burger, parle-
ment, gemeente, economisch
beleid, recht, dienstplicht.....

Cursus voor jongeren

POLITIEK BEKEND

12 schriftelijke lessen plus do-
cumentatiemappen voor f 9.50

(in samenwerking met de Ned.
Politieke Jongeren Contact
Raad).

Vraag nog heden een gratis
prospectus onder vermelding
van de naam van de cursus(en)
en de letters DM bij:

Stichting
Burgerschapskunde
POSTBUS 349 - LEIDEN

Maar het is m.i. jammer dat zijn uitlatingen over het zgn. Wiegelsyndroom de pers hebben gehaald. Het artikel in het A.D. van 15-02-'74 draagt zeker niet bij tot positief denken over de JOVD voor toekomstige leden. De mening dat de JOVD een VVD-jongerenclub is, is alom aanwezig; en juist dát proberen wij weg te werken door te stellen dat de JOVD onafhankelijk is, en dat iedereen, ook niet met de VVD sympathiserende jongeren welkom zijn in onze kring. Maar in het gewraakte artikel wordt juist weer gesteld dat de JOVD wel degelijk een VVD-jongerenclub is, wat onze stelling ondermijnt en derhalve weer extra drempels voor toetreding tot de JOVD opwerpt.

Dat Jan Weggemans ons wil waarschuwen voor het Wiegelsyndroom is zijn goed recht, maar dan niet als woordvoerder van de JOVD. En daarnaast geloof ik niet dat de JOVD is gegroeid door het Wiegelsyndroom, maar door de activiteit van de diverse afdelingen.

Juist de afdelingsactiviteiten zijn bepalend voor de groei van de JOVD; er gaat te weinig uit van het hoofdbestuur en de distriktsbesturen. Ook zijn er genoeg afdelingen, waar weinig initiatief getoond wordt. Als ik bijv. kijk naar mijn afdeling, Zuidlaren, wordt zij vrij regelmatig aangehaald in de noordelijke pers, soms tot groot ongenoegen van het hoofdbestuur, maar van andere afdelingen in onze buurt hoor of zie je erg weinig.

Wat moeten we er aan doen?

1. Het hoofdbestuur moet sneller reageren op bepaalde problemen, al zou het alleen maar binnen JOVD-verband zijn;
2. Zij moet de distrikts- en afdelingsactiviteiten opnemen in de Driemaster;
3. Zij moet regelmatig cijfers publiceren van het ledenbestand van de distrikten c.q. afdelingen. Ook voor de diverse distriktsbesturen kan dit gelden.
4. De diverse afdelingen zullen meer financiële armslag moeten krijgen d.m.v. een andere verdeelsleutel van de contributies.

De JOVD moet blijven groeien om nog meer jongelui objectief, politieke en maatschappelijke informatie te verschaffen, opdat voorkomen wordt dat er een te eenzijdige kijk over deze problemen ontstaat (indoctrinatie bij het onderwijs?).

17-2-'74 Fred Roerig, Eelde (lid afd. Zuidl.)

Antwoord:

In mijn stuk heb ik juist bepleit dat de JOVD-leden zich onafhankelijk-kritisch blijven opstellen. Ik kan het ook niet helpen dat een krant dat interessant vindt.

Overigens begrijp ik niet waarom juist een (oud-) bestuurslid van Zuidlaren mij zoiets verwijt. Door kostenstijging -meer dan 20% dit jaar- kan de Driemaster niet frequent verschijnen, zeker niet als de afdelingen meer geld willen hebben. Waarom geen contributie-verhoging?

Tenslotte onze excuses voor de vertraagde publicatie.

Misschien wil het kongres nog eens nadenken over je suggestie?

Jan Weggemans.

JOVD-CONGRES

SPIONNEUR:

Tijdens het lustrumcongres meende een tijdelijke bewoner van hotel Pays Bas dat alle kamers een douche hadden. Die deur moest toch ergens voor dienen?

De (slapende) gasten naast zijn kamer moeten vreemd hebben opgekeken in het holst van de nacht een ontkleed persoon hun kamer te zien binnen komen.

ER WORDT NIET VEEL MEER GESPIONNEERD (behalve in Duitsland).

Vooraf sappige verhaaltjes (kort) en markante opmerkingen van markante leden (bestuurders?) zijn van harte welkom op de redactie!

over onderwijs:

8 en 9 juni a.s.

in Meppel

ADVERTEREN IN DE **DRIEMASTER**

INL. HOOGLANDSE KERKGRACHT 13 LEIDEN

Strijdt voor Vrijheid en Democratie voor iedereen, behalve voor Houtvernielers.

Bestrijdt deze door uw hout onder hoge druk te laten impregneren bij:

v. d. SIJDE's HOUTBEREIDING N.V.

SPUI 40 — STRIJEN — TELEFOON 01854 - 280

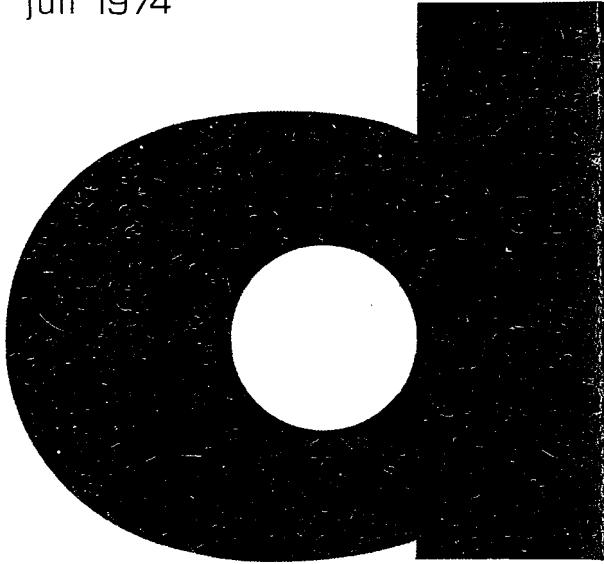
bouwwerken
heiwerken
pijpleidingen
zinkers
grondboringen

VISSER & SMIT'S AANNEMING MIJ NV

PAPENDRECHT TEL. 01850-51044

juli 1974

DRIEMASTER

Plezierige
VARIANTIE!

Wat met de Middenschool?

Voorstanders van de Middenschool kunnen van twee kanten bezwaren horen van bezorgde ouders die vragen of hun knappe zoon of dochter wel aan zijn trekken zal komen in zo'n vergaarbak waar alle kinderen na de basisschool drie of vier jaar lang naar toe gaan. En van niet minder bezorgde ouders die vragen of hun zoon of dochter, die anders misschien erg gelukkig geweest zou zijn in de praktijk-stroom van de L.T.S. of de huishoudschool, niet op zijn tenen moeten lopen wanneer hij tot zijn vijftiende dagelijks geconfronteerd wordt met de gymnasiasten in dop. Beide groepen ouders vinden elkaar in de vrees dat de middenschool eenheidsworsten zal produceren.

Wanneer we nu deze argumenten tegen, eens op hun werkelijke waarde gaan toetsen wat zien we dan? De ouders wier zoon niet aan z'n trekken zal komen in de middenschool moeten wel goed beseffen dat in de Middenschool, zowel naar richting als naar niveau wordt gedifferentieerd, zodat de leerlingen, welk begaafdheidsniveau zij ook hebben tot volle ontplooiing kunnen komen. Men kan dan spreken van een ongedeelde AVO (Alg.Vormend Onderwijs) maar wel in gedifferentieerde vorm.

Het is natuurlijk de vraag in hoeverre er dan sprake is van een wezenlijke verandering in vergelijking met het huidige systeem. Er is m.i. wel degelijk

een wezenlijk verschil met het huidige systeem en wel in die zin dat iedere leerling nu te maken krijgt met vakken die hij anders niet gehad zou hebben. Hij maakt dus kennis met een breder scala van vakken.

Bovenstaand argument geldt ook in het geval van de bezwaren zoals die door de ouders van de zoon of dochter die nu op zijn of haar tenen zou moeten lopen. Vanwege de differentiatie zal het op de tenen lopen van zoon- of dochterlief wel meevallen. Hij of zij krijgt te maken met vakken die ze anders nooit gehad zou hebben; ze kunnen hun uiteindelijke keus maken op grond van een bredere ervaring.

Wat is nu eigenlijk naast bovenstaande argumenten het basisidee van de Middenschool?

Het doel van de Middenschool, die onderwijs geeft aansluitend aan het basis-onderwijs is; door middel van doorbreking van het categoriale systeem optimale ontplooiingskansen te scheppen voor elke individuele leerling.

De voornoemde bezwaren zijn m.i. niet steekhoudend genoeg om daarmee een Middenschool af te wijzen.

Dé vraag die naar voren springt is of met een Middenschool wel het beoogde doel wordt bereikt, namelijk "het scheppen van optimale ontplooiingskansen voor elke individuele leerling"?

Moeten die optimale ontplooiingsmoge-

DRIEMASTER

Maandblad van de onafhankelijke Liberale Jongeren-Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD).

LEDEN VAN DE REDAKTIE: Jan Weggemans (hoofdredakteur), Deliuslaan 32 Utrecht, 030-940856; Kees Nederlof (Eindredakteur/administrateur), Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (01710-24960); Duke Dominicus van den Bussche en Loek Hermans; HB-kontaktpersoon: Nico Maas.

REDAKTIE/ADMINISTRATIE-ADRES: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

KOPIJ AFDELINGSPAGINA: Voorstraat 401, Dordrecht.

Betaling abonnementsgeld: giro 277760 t.n.v. Stichting "De Driemaster" Den Haag.

Algemeen Sekretariaat JOVD: Voorstraat 401, Dordrecht, (078-33801).

lijkheden niet reeds in een veel vroeger stadium worden geboden in een goed opgezet en geïntegreerd kleuter-basis-onderwijs? Wanneer men pas meent dit te moeten gaan doen op elf of twaalfjarige leeftijd dan is de ongelijkheid, die er van begin af aan onmiskenbaar is, verder gegroeid. Daarom is niet de Middenschool maar het kleuter- en basis-onderwijs de aangewezen plaats optimale ontplooiingskansen te bieden. Wat wel recht overeind blijft staan is dat de keuze van beroep uitgesteld wordt, met daarbij de ongetwijfeld betere mogelijkheden voor herscholing (eventueel) op latere leeftijd. Overblijven een reeks vragen die bij de discussie over de Middenschool betrokken moeten worden.

Hoe zijn de huidige bepalingen (examenprogramma's e.d.) te doorbreken? Waar aan meet men het niveau af?

Hoe kunnen de resultaten, die de leerlingen hebben behaald worden vastgelegd? Hoe kan worden bereikt dat de maatschappij inzicht krijgt in de waarde der zeer gevarieerde diploma's? Hoe wordt er voor gezorgd dat de leerling niet te veel wedijver, eerzucht maar

ook niet te weinig, zoals beneden de maat werken, luiheid, doet? Hoe kan aan de grote verschillen van aanleg, belangstelling, bestemmingsvoorkeur (kernen keuzevakken niveau-differentiatie per vak) tegemoet worden gekomen? Hoe kan men de individuele lessen, de vrijwerklessen, de groepslessen-ook aan grote groepen- in een algemeenstudieplan opgenomen kan worden?

Al met al vragen die eerst aan de orde moeten komen alvorens over te gaan tot het experimenteren.

Experimenten op het gebied van het onderwijs, nog afgezien van de bezwaren die door verschillende onderwijsorganisaties naar voren zijn gebracht, zijn experimenten met volwassenen van de toekomst!

Daarnaast biedt de mammoetwet nog vele mogelijkheden tot verbetering.

Bij het verdedigen van de Middenschool hoor ik steeds argumenten als "sociale integratie" en "het beter inleiden van de jongeren in de moderne maatschappij". Wat ik nooit hoor is een verbetering van het niveau van het onderwijs! Het zou de Regering sieren wanneer zij daar meer aandacht aan zou besteden.

L. Hermans

CONGRES:

Weinig opheldering

Het congres, dat de JOVD onlangs gewijd heeft aan de middenschool, heeft weinig duidelijkheid gebracht.

Het plan van de regering Den Uyl om te komen tot de invoering van een type middenschool voor alle kinderen in de leeftijdscategorie 12-16 jaar, kan gerangschikt worden onder het hoofd "nietszeggende vaagheden". Tot het dusdanig kwalificeren van dit plan heeft minister Van Kemenade zelf bijgedragen door een uitermate vaag verhaal te houden tijdens ons zomercongres in Meppel. Dit verhaal bood vrijwel geen aanknopingspunten voor een goede discussie met de bewindsman.

De minister heeft het grootste deel van zijn verhaal gewijd aan het opsommen van feiten en constateringen die reeds lang bekend waren, zoals: "Ons onderwijs bereikt nog onvoldoende de lagere klassen" (m.a.w.: onvoldoende gelijke kansen), "de definitieve schoolkeuze moet op

té jonge leeftijd geschieden", "onze leerstof is te eenzijdig gericht". Al deze feiten zijn bekend. Daar had de minister niet voor hoeven te komen.

Waar ik persoonlijk op heb zitten wachten, was een antwoord op de vraag waarom de middenschool, gegeven de tekortkomingen aan ons huidige systeem, nu dé oplossing is om die tekortkomingen weg te werken en waarom de minister weinig oog heeft voor alternatieven om die tekortkomingen op te lossen.

Omdat de minister die vragen niet heeft beantwoord, heeft hij de indruk versterkt dat die experimenten dienen als een afleidingsmanoeuvre, omdat de middenschool er toch gaat komen, hoe de resultaten van de experimenten ook mogen zijn. Achter het vriendelijke glimlachje van de minister gaat naar mijn oordeel heel wat politiek venijn schuil, waar we niet alert genoeg op kunnen zijn. Eh dat, terwijl het kabinet de mond vol heeft over spreiding van macht, democratisering, inspraak, participatie etc.

Waarom stelt de minister zich niet wat kwetsbaarder op en waarom misleidt hij de mensen

vervolg pag 7

Na in het februari-nummer Mr. W.J. Geertsema ondervraagd te hebben, leek het ons nuttig en interessant een vertegenwoordiger van een geheel andere stroming aan het woord te laten, B.v.d. Lek. De heer Van der Lek is fractie-voorzitter van de P.S.P. in de Tweede Kamer.

**Bram v.d. Lek:
Als er een berg in de weg zit,
moet je hem opblazen!**

Invloeden

K.N.: Door wie acht u zich het meest beïnvloed?

V.d.Lek: Ik ben sterk beïnvloed door professor De Graaf uit De Bilt, die destijds een aantal Studium Generale-colleges gaf over ethiek. Tijdens mijn diensttijd had ik al geruime tijd een vaag-socialistische overtuiging, ik las vrij veel van Marx, Gorter en Roland Holst. Ik vind het moeilijk invloeden aan te geven, omdat ik niet gauw met één figuur zal wegllopen. Ik vind het waardevol dat ik boeken van Marcuse heb gelezen, maar ik heb ze altijd kritisch gelezen en ik was er dan ook niet kapot van toen hij na een paar jaar weer uit de gratie was. Ik had er al zo mijn bedenkingen tegen.

Ik voel me geen Marxist, maar ik hecht wel waarde aan Marx' methodes en het Marxisme als sociologische theorie.

K.N.: Welk van de elementen, pacifisme of socialisme, staat bij u voorop?

V.d.Lek: Het socialisme is meer omvattend en in die zin belangrijker; een onderdeel in dat geheel is, dat je van mening bent dat het verwezelyken daarvan met de huidige geweldsmiddelen een volstrekte absurditeit zou zijn. Het is merkwaardig dat er altijd bij het pacifisme een consequentie geëist wordt die bij andere principes niet geëist wordt. Ik ben ook een democraat en ik zal alle maatschappijen waarin die democratie niet goed funktioneert in principe verwerpen, maar daarom kan ik nog wel graden onderscheiden! Maar men vindt het onaanvaardbaar dat je als pacifist nuanceringen aanbrengt. Ik denk dat de grens voor mij ligt bij het doelbewust bedreigen van mensenlevens. Als ik een spoorlijn opblaas, is dat ook een vorm van geweld, die ik niet principieel afwijs.

Mensvisie: Geen optimisme

K.N.: Wat is uw visie op het karakter van de mens?

V.d.Lek: Ik geloof dat de mens poten-

tieel een groot aantal mogelijkheden in zich heeft. Zowel tot grote zelfopoffering en vormen van solidariteit, als tot zelfzuchtigheid.

Het is een scala van mogelijkheden die gedeeltelijk bepaald wordt door de omgeving waarin hij opgroeit, gedeeltelijk door de normen die een maatschappij er op nahoudt, gedeeltelijk door individuele aanleg. Het is in ieder geval niet zo dat ik een erg optimistische visie heb op de mensen. Ik ben er van overtuigd dat het aantal van die op eigenbelang gerichte eigenschappen overheersend zijn.

Het gekke is dat de mensen altijd denken dat je socialist bent omdat je meent dat de mensen zo goed zijn. Als dat zo was, dan zou het niet zo dringend zijn een socialistische ordening in te voeren, resp. de legers af te schaffen, want dan zouden daar alleen maar goede dingen mee gedaan worden. Gegeven het feit dat de mensen tot het kwade geneigd zijn, moet je zorgen dat die eigenschappen geen kans krijgen.

K.N.: Loopt die toekomstige maatschappij niet het risico enorm rigide te zijn?

V.d.Lek: Ze zal onderdrukkend zijn voor die enkelingen die het "maken" in deze maatschappij, maar ze is enorm bevrijdend voor die miljoenen die daar niet aan toe komen. Als we gemeenschaps-eigendom van produktiemiddelen hebben en we zouden binnen dat systeem gezamenlijk de produktie plannen, zou dat inderdaad voor een aantal ondernemende lieden betekenen dat ze..... ze kunnen best binnen dat systeem nieuwe ideeën opperen en uitvoeren en creatief bezig zijn. Is het niet een zeer beperkte culturele visie te denken dat men alleen op het economische vlak "het bijzondere" kan bereiken?

Utopie of realiteit?

K.N.: Hebt u indicaties dat de maatschappij waarnaar u streeft, bestaat of zal bestaan?

V.d.Lek: Je zou kunnen constateren dat

in de loop van de laatste eeuwen nationale staten -wat voor idiote opstelling ze extern dan ook hebben- intern die ontwikkeling heel duidelijk hebben door- gemaakt, met als voorwaarde daarvan het ontbreken van intern geweld.

K.N.: Het in steeds grotere niveaus af- spelen van het wereldgebeuren en het ontbreken van geweld heeft een relatie volgens u?

V.d.Lek: Ja. Je hebt tegelijkertijd bij wat zich ordent en groepeerd die verschuiving, dat extern die nationa- le eenheid zijn strategie op geweld bouwt. Dat is dan ook het treurige as- pekt van deze ontwikkeling waar het pacifisme zich tegen keert. Je zult je moeten realiseren dat het geweld tus- sen twee stadstaatjes wel bijzonder beroerd was, maar het geweld tussen de huidige blokken waarschijnlijk tot ver- nietiging leidt. Waarom zou datgene, dat wél mogelijk is op regionaal ni- veau, niet mogelijk zijn op mondiaal niveau?

Als je de geschiedenis van de sociale emancipatiestrijd gaat bekijken, kom je tot de ontdekking dat het meestal andere factoren dan geweld, gebruikt door de zich emanciperende groepen, de doorslag hebben gegeven. Het alge- meen kiesrecht is afgedwongen door massademonstraties; het probleem van de rassendiscriminatie is pas princi- pieel en bewust in beweging gekomen door de activiteiten van Martin Luther King en de zijnen.

Bewustwording

K.N.: Bewustwording van de mensen neemt een belangrijke plaats in uw maatschap- pij-ideaal in. Hoe voltrekt zich dit, gewelddadig, "geprovoceerd", of langs andere wegen?

V.d.Lek: Dit is een gevaarlijk terrein, omdat ik vrees dat ik wat dat betreft wat té optimistisch ben. Ik ben geneigd de redeneertrant van de Marxisten veel te mechanistisch te vinden ten opzich- te van sociologische processen. Mis- schien hebben ze wel gelijk, maar ik wijs het desondanks af, dan moet ik me maar vergissen in het feit dat be- wustwording zich als een onbewust proces afspeelt.

Informatie en inzicht is voor mij erg belangrijk. Arbeiders, maar ook direk- teuren leren de zaak pas echt te door- zien tijdens een staking of een be- drijfsbezetting. Dan worden plotse- ling machtverhoudingen manifest: als je dat alleen maar emotioneel verwerkt, ben je nog niet in de fase die ik "be- wustwording" noem.

Dat je conflicten niet moet toedekken, niet moet mistificeren, ben ik wel met hen eens. Als alle andere middelen uit- geput zijn, moet je conflicten uitvech-

ten. Maar ik vind niet dat je het kon- flikt moet "maken" als alles goed gaat, al blijven de kapitalistische verhou- dingen dan bestaan, wat voor sommige revolutionairen soms wel eens een theo- retische veronderstelling is. De ver- houdingen moeten m.i. radikaal verande- ren, maar dat betekent niet dat je daar- voor de absolute vervreemding moet heb- ben bereikt. Ik geloof wel degelijk in geleidelijkheid en daardoor ben ik, wat men dan in Marxistische termen noemt, een revisionist.

K.N.: Geldt dat ook voor landen waar de uitzichten op geleidelijke ontwikkeling nihil is, bijv. in Zuid-Amerika?

V.d.Lek: Nee, als er een berg in de weg zit, moet je hem opblazen! Als het struk- turele geweld zó massief is als daar, dan geloof ik dat er weinig anders over- blijft dan een complete revolutie. Maar in Nederland, of in een aantal West- Europese landen zal die geweldloze ver- andering best kunnen.

De P.P.R.: Waar heb ik dat eerder gele- zen?

K.N.: Misschien kunt u, "afdalende" van uw wereldbeschouwing naar de Nederland- se verhoudingen, tenslotte iets zeggen over het verschil tussen de P.S.P. en de P.P.R.

V.d.Lek: Wat mij het meeste opvalt is het ontbreken van een duidelijke maat- schappijvisie en een duidelijke analyse van de sociale verhoudingen bij de P.P.R. Ze hebben veelal dezelfde conclusies (ze schrijven dezelfde boekjes over de economische groei en de bewapening waar- van ik altijd denk: waar heb ik dat eer- der gelezen?), maar wat er aan ontbreekt is althans het begin van een theorie. Daarvoor in de plaats hebben ze dan een erfenis uit hun confessionele tijd mee- gebracht: het preken, over de mentali- teit van de mensen die veranderen moet. Dat is nu wat ik een soort ethisch op- timisme noem, wat ze de P.S.P. altijd verweten hebben: de gedachte dat als je de mensen nu maar overtuigt dat het anders moet, dan gaat het ook anders. Dat is nadrukkelijk iets anders dan ik on- der bewustwording versta: verstandelijk inzicht.

Of het mogelijk is de mensen zo bewust te maken zoals wij zouden willen dat ze zijn, dat zijn de dingen waar we aan twifelen. Niet aan de juistheid van wat we uiteindelijk willen verwezelijken. Als je daar dan ook nog aan zou gaan twifelen, moet je gauw ophouden!

K. Nederlof

* *

Socialisme of Liberalisme?

de entropie oordeelt.

Waarom in een politieke beschouwing de entropie laten oordelen? Wat is entropie eigenlijk voor iets?

Twee vragen die voortvloeien uit een ondertitel waarvan het verband met de titel van deze schriftuur nog lang niet duidelijk is.

Twee vragen die geen van beide echt beantwoord zullen worden. De tweede vraag niet omdat het mathematisch-fysisch begrip meer uitleg vraagt dan in een blad als de Driemaster zinvol is. De beantwoording van de eerste vraag staat of valt met de acceptatie van de getrokken analogieën in dit artikel.

ENTROPIE

Nu eerst eens het begrip entropie enigszins tastbaar gemaakt, niet door definities of diepgaande beschouwingen maar aan de hand van een voor iedereen begrijpelijk voorbeeld.

Laten we goed geïsoleerde, afgesloten kamer beschouwen met daarin een aantal voorwerpen.

Indien alle voorwerpen de zelfde temperatuur hebben, heerst in deze kamer meerdere en/of grotere temperatuurverschillen voorkomen is de entropie lager.

We weten allemaal dat, als er in deze kamer een pot hete thee zou staan, deze pot thee zou afkoelen en de omgeving verwarmen. De entropie wordt dan dus vanzelf groter. Dit verschijnsel, dat veel algemener is, wordt de tweede hoofdwet der thermodynamica genoemd. Deze wet zegt dat ieder systeem zijn entropie maximaliseert. Zoals spanlak een lap linnen gladtrekt zo egaliseert de tweede hoofdwet onze omgeving. Een toestand van gedifferentieerdheid in temperatuur wordt dus veranderd in een toestand van uniforme temperatuur. We zullen nu verder de entropie beschouwen als een maat voor de differentiatie binnen een bepaald systeem met dien verstande dat hoge entropie correspondeert met geringe differentiatie en lage entropie met grote differentiatie.

LEVEN en ENTROPIE

Met in ons achterhoofd dat de tweede hoofdwet, van toepassing op dode materie, zorgt voor vermindering van de differentiatie in systemen gaan we eens kijken of deze wet ook van toepassing is op het leven, op levende materie. Uitgaande van de evolutieleer constateren we een ontwikkeling van zeer eenvoudige, eencellige levensvormen naar nieuwe steeds ingewikkelder, onderling

sterker gedifferentieerde, levensvormen. De wet van het leven is dus precies tegengesteld aan de tweede hoofdwet. Een voorbeeld hiervan is verder nog de constante lichaamstemperatuur. Ongehoorzaamheid tegenover de tweede hoofdwet!

Zelfs als we het leefmilieu van flora en fauna bekijken valt de strijdigheid met de tweede hoofdwet op. Dit komt het sterkst naar vorendoor uitlatingen van biologen die waarschuwen voor monocultures (in de landbouw) en afnemende differentiatie in natuurgebieden door het uitsterven van diersoorten. Zij beschouwen dit als levensgevaarlijk voor het leefmilieu. Dat komt tot uiting in uitlatingen als: "het leefmilieu verarmt" of sterker nog "het leefmilieu gaat dood".

MAATSCHAPPIJ en ENTROPIE

Hoe nu aan aan maatschappijvorm een entropie toe te kennen. Omdat een maatschappij in het algemeen nogal ingewikkeld is benaderen we dit probleem door twee uiterste maatschappijvormen naast elkaar te zetten:

- A. Een totaal geordende maatschappij.
- B. Een maatschappij zonder enige ordening.

Wanneer we bij deze twee naar de differentiatie gaan kijken, valt iets bijzonder frappants op: Het is van doorslaggevend belang of we de differentiatie beschouwen uitgaande van het individu in de maatschappij of uitgaande van de maatschappij zelf.

Uitgaande van het individu is in maatschappij A geen differentiatie mogelijk want alles is geregeld (verzorging van de wieg tot het graf). Wat een dergelijke "verzorging" in zo'n maatschappij inhoudt kunnen we lezen in "1984" van George Orwell. Maatschappij B is dan een eldorado van vrijheid en dus van differentiatie-mogelijkheid.

Uitgaande van de maatschappij geeft A de grootste differentiatiemogelijkheid, want ieder pakket regels bepaalt zijn eigen maatschappij. In B is slechts één maatschappijvorm mogelijk. Middellbare scholieren kunnen hier het verband met de verzamelingen leggen: B correspondeert met een verzameling maatschappelijke regels die leeg is.

Uiteraard slepen we hier ook weer de tweede hoofdwet bij. We onderscheiden weer de twee uitgangspunten:

- I. Uitgaande van de maatschappij als levensvorm wensen we een ontwikkeling in de richting BA.

II. Uitgaande van de individu in de maatschappij moet de laatste zich ontwikkelen in de richting AB.

SOCIALISME en ENTROPIE

Het socialisme op zich heeft natuurlijk geen entropie, we zullen dus kijken naar de maatschappelijke doelstellingen van het socialisme.

Wat opvallend is aan het socialisme is het streven naar gelijkheid, al dan niet verpakt in een mooi ethisch voordeelpak liefst nog voorzien van het opschrift "nieuw" (progressief), want net als bij wasmiddelen is het moeilijk een oud en beproefd artikel te verkopen. Het "gelijke kansen voor iedereen" is een socialistisch streven dat de natuurlijke ongelijkheid (differentiatie) niet ontkent maar probeert uit te sluiten. Dit gebeurt o.a. door kinderen reeds op jeugdige leeftijd aan het ouderlijk milieu te onttrekken (peuterspeelplaatsen). De differentiatie in opvoedingsmilieu wordt dus verlaagd. Vanuit het individu gezien dus gehoorzamen aan de tweede hoofdwet i.p.v. tegenwerken. Ook de middenschool laat zich in dit raam zien.

Inkomstennivellering is ook al een streven dat de differentiatiemogelijkheden sterk inperkt door het gebied waarin de inkomsten zich mogen bewegen van boven af in te perken. Het zelfde geldt voor de vermogensnivellering.

We zien dat het socialisme gehoorzaamt aan de tweede Hoofdwet als we vanuit het individu redeneren. Daarmee behandelt het socialisme het individu als dode materie. De onder "maatschappij en entropie" gevonden tegengestelde ontwikkelings-tendenzen I en II doen vermoeden dat het socialisme vanuit de maatschappijvorm geredeneerd de tweede hoofdwet tegenwerkt.

LIBERALISME en ENTROPIE

Ook hier geldt dat we eigenlijk niet het liberalisme maar de door de liberalen voorgestane maatschappijvorm een graad van differentiatie toekennen. Het liberalisme weerstreeft het socialisme in zijn nivelleringsdrang.

Het liberalisme heeft echter altijd als positief uitgangspunt het individu gehad en de individuele vrijheden (differentiatiemogelijkheden) niet te vergeten. Vanuit dit uitgangspunt in het licht van "maatschappij en entropie" kunnen we stellen dat gedifferentieerd inkomen een goede zaak is die positieve nastreving verdient.

Speciaal nog een paar woorden over het onderwijs. De liberaal erkent en bouwt in zijn plannen dat de menselijke vermogens, ook op verstandelijk gebied, gedifferentieerd zijn. Differentiatie is dus ook in het onderwijs nodig om aan te sluiten bij deze menselijke ongelijkheid.

(vervolg pag 8)

Van de Hoofdredakteur

AFSPIEGELINGSCOLLEGES?

Zoals bekend propageert een belangrijk deel van de PvdA de gedachte van de program-colleges. Het College van B en W is dan geen afspiegeling meer van alle belangrijke partijen, doch van enkele partijen, die zich ten doel stellen een bepaald gemeenteprogramma uit te voeren. Ik betreur die ontwikkeling.

Het gevolg is dat een aantal mogelijk bekwame wethouders van de minderheids-groep wordt vervangen door tweederangs-figures uit het meerderheidskamp. Ook leidt deze situatie nogal eens tot onzakelijke polarisatie.

In Leiden is sinds 1969 zo'n college van B en W, bestaande uit VVD en konfessionelen (een minderheid in de raad); de PAK-fractie weigerde wethouders te leveren, omdat zij geen meerderheid in het College kreeg. Een groot deel van de Leidse gemeenteambtenaren schreef in april een brief aan de raad, waarin een afspiegelingscollege wordt bepleit. De politieke twisten tussen "regering" en "oppositie" zou de afwikkeling van allerlei plannen vertragen en de sfeer vertroebelen, hetgeen het werkklimaat voor de ambtenaren bepaald veronaangenaamd. Vandaar deze voor ambtenaren unieke stap.

De vraag is overigens, of er wel zulke grote programmatische verschillen bestaan tussen de partijen op het gemeentelijke vlak. Mijns inziens zijn de gemeenten nogal sterk afhankelijk van het rijk, met name voor wat betreft de financiën. Juist voor de PvdA is er thans weinig reden om andere partijen uit het college te weren. De gedachte van het programcollege lijkt meer te zijn ingegeven door de behoefte alleen de macht uit te oefenen.

Het streven is des te gevaarlijker daar in de meeste gevallen - het initiatief gaat uit van PvdA en PPR - de steun van de CPN nodig is. Deze partij, die niet de meest democratische partij uit ons bestel is, kan allerminst als progressief worden aangemerkt.

Nu de PvdA in Rotterdam de confessionelen en de VVD wil buitensluiten, wordt interessant hoe de confessionelen zich gaan opstellen.

Als zij wraak nemen, ontstaan er voor de VVD en de confessionelen interessante mogelijkheden.

Buiten de grote steden bezitten beide groepen vrijwel overal een meerderheid. Een dergelijke blokvorming zou het bestaan van het kabinet-Den Uyl overigens erg ongeloofwaardig maken.

Te hopen valt dat bij de PvdA het verstand alsnog de gevoelens zal gaan overheersen. Het zal de kwaliteit van het doorsnee-gemeentebestuur beslist ten goede komen.

Jan Weggemans.

Wat weet U van

kiesrecht, medezeggenschap,
politieke partijen, inkomens- en
bezitsverdeling.....

Cursus

BURGERSCHAPSKUNDE 40 schriftelijke lessen voor f 25.—.

het raadslidmaatschap,
begroting, ruimtelijke ordening
gewestvorming.....

Cursus

DE GEMEENTERAAD 23 schriftelijke lessen voor f 20.—.

invloed van de burger, parle-
ment, gemeente, economisch
beleid, recht, dienstplicht.....

Cursus voor jongeren

POLITIEK BEKEKEN 12 schriftelijke lessen plus do- cumentatiemappen voor f 9.50

(in samenwerking met de Ned.
Politieke Jongeren Contact
Raad).

Vraag nog heden een gratis
prospectus onder vermelding
van de naam van de cursus(en)
en de letters DM bij:

Stichting
Burgerschapskunde
POSTBUS 349 - LEIDEN

(eigenlijk: zet hij ze voor schut) door hen
steeds maar weer te verwijzen naar de experi-
menten die gaan komen? Waarom praat de minis-
ter niet duidelijk aan de hand van een nota over
een basisconceptie voor de middenschool, die
uitgewerkt zou kunnen worden aan de hand van
de opgedane ervaringen tijdens die experimen-
ten?

De kamer moet naar mijn oordeel van deze minis-
ter meer en duidelijker garanties eisen om zelf
tegenover deze slimme bewindsman niet af te gaan.
De heren De Brauw en Vonhoff, die helaas niet
in de gelegenheid waren om zaterdag met de mi-
nister in de clinch te gaan, hebben de daar-
opvolgende dag wél getoond in de gaten te heb-
ben hoe minister Van Kemenade opereert en hoe
bedacht men moet zijn op zijn daden.

Ons onderwijs verdient verbetering. Recente we-
tenschappelijke rapporten hebben dit aangetoond.
De minister stelt zich te star op door geen bre-
de discussie te laten plaatsvinden over meerde-
re verbeteringsmodellen. Voor de minister ligt
blijkbaar de oplossing alleen in de middenschool.
De discussie over de middenschool zal op gang
moeten blijven, ook binnen de JOVD om zodoende
steeds meer kennis en inzicht te verkrijgen,
opdat de nu nog vage resoluties (die aan het
eind van het congres werden aangenomen) binnen
korte tijd omgezet kunnen worden in een duidelij-
ke uitspraak.

De afdelingen zullen hiertoe in de allereerste
plaats die discussie weer op gang moeten breng-
en. Voor hen ligt hier een taak.
Jan Franssen.

Staalconstructies
voor alle doeleinden
Speciaalbedrijf voor
zwaar plaatwerk
Constructiewerkplaat-
sen

W. HUIZER n.v.
CAPELLE a/d IJSSEL
TELEFOON 01804 - 2657

Het negentiende eeuwse liberalisme met zijn "laisser faire" was de weerspiegeling van een grenzeloos vertrouwen in een maatschappij van het type B.

SAMENVATTING en CONCLUSIE

We hebben op zeer duidelijke wijze gezien dat het socialisme het leven van de maatschappij nastreeft terwijl het liberalisme per definitie het individu centraal stelt. Dit heeft tengevolge dat de denkrichting van socialist en liberaal in het algemeen tegengesteld zullen zijn.

Als we de maatschappij centraal stellen zijn we dus socialist.

Als we het individu centraal stellen zijn we liberaal.

We moeten ons bij dit alles goed realiseren dat liberalen noch socialisten streven naar de genoemde uiterste maatschappijvorm. Het gaat slechts om de richting waarin we een ontwikkeling wensen.

Duke E.P. Dominicus van den Bussche.

+++++
Welke JOVD-er uit de omgeving van Amsterdam heeft er tijd, en is bereid om de redactie met het maken van adres-plaatjes te helpen?
Gaarne contact met Kees Nederlof!

+++++
J O V D - D A S S E N
+++++

De afdeling Leiden is bezig met het ontwerp voor een das die door alle leden besteld zal kunnen worden.

Klassiek model (blauw met wit streepje en oranje JOVD-wapen), de prijs zal ca. f14,- gaan bedragen.

Reserveringen (aflevering ca. medio december): E. Brouwer, Plantsoen 15, Leiden.

GETROUWD:

ELLIE WESTERLING en

KAREL DUIKER

10 juli 1974

S P I O N N E U R

Naar verluidt zijn HB-vergaderingen tegenwoordig openbaar; alles lekt toch immers uit.

Jan Franssen ziet door zijn functie het bos nooit meer;

Willen de hoofdbestuursleden die maar één functie hebben, opstaan?

Hebben ze op Wiegel al patent aangevraagd?

Kor Meijer schijnt de Internationale eindelijk serieus te gaan nemen.

bouwwerken
heiwerken
pijpleidingen
zinkers
grondboringen

VISSER & SMIT'S AANNEMING MIJ NV

PAPENDRECHT TEL. 01850-51044

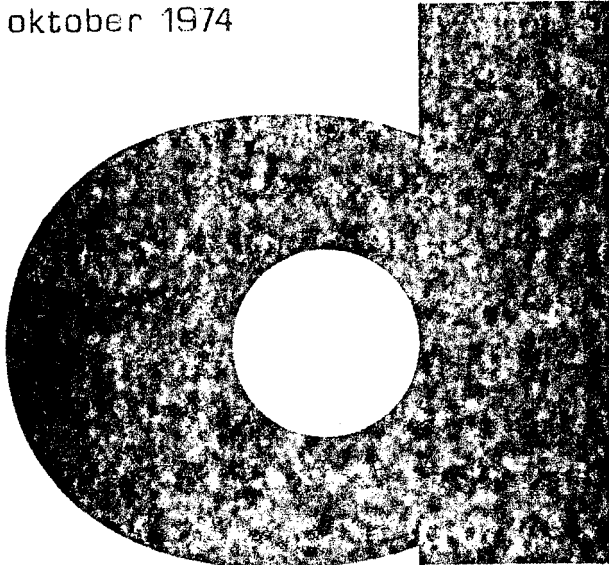

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

oktober 1974

DRIEMASTER

In dit nummer:

Op weg naar een nieuwe Grondwet
(Kees Nederlof);

Don Berghuijs over de defensie-
nota;

Ardwin Lantain over Duke D. v.d.
Bussche's Entropie;

Kees Nederlof over het ontwerp
Kernprogramma;

Jannes Nijboer over Veronika en
Van Doorn's omroepwet;

De hoofdredakteur over de Engelse
Young Liberals.

Op weg naar een nieuwe Grondwet

Toen enige jaren geleden D'66 in de focus van de politieke vernieuwing stond, lanceerde deze partij voorstellen om tot grondwetswijziging te komen. Een distrikten-stelsel, grotere openbaarheid en als belangrijkste punt de gekozen minister-president. D'66 zit op het ogenblik in de regering, al kan men in alle gemede vaststellen dat het de eerste en tevens de laatste keer zal zijn dat deze partij hierin deelneemt, wellicht bij de volgende verkiezingen niet eens meer in de Kamer vertegenwoordigd is. Toch zijn belangrijke geluiden van haar vernieuwingspogingen nog steeds in de regeringsplannen voor de grondwetswijzigingen te horen. Belangrijke geluiden, niet die "revolutie" in ons staatsbestel die D'66 oorspronkelijk voorstond, de gekozen minister-president is immers vervangen door de gekozen formateur. (1). Opmerkelijk is de beslitsheid waarmee de regering de gekozen minister-president heeft laten vallen. De PvdA is van meet af aan met de GW-wijzigingen een andere koers ingeslagen. Daar stelde men het versterken van het parlement voorop, iets waarmee een vorm van presidentieel stelsel nu niet direkt mee te rijmen valt. Er zullen nog wel andere redenen voor deze koers aan te wijzen zijn. Het presidentieel systeem heeft de afgelopen jaren gevoelige schokken ondergaan door de ervaringen

van machtsursupatie in de V.S. Ook zijn de gevolgen op langere termijn voor zo'n stap moeilijk te overzien. Toen in 1848 onze grondwet ingrijpend werd gewijzigd, had men tientallen jaren van spanningen en instabiliteit nodig om uiteindelijk een geheel van de letterlijke grondwetsstekst afwijkend stelsel te krijgen. De belangrijke organen van de constitutie hadden bevoegdheden en plichten die voor meerdere uitleg vatbaar waren. Regels die onder het regime van de oude GW onbetwist waren ("De Koning benoemt en ontslaat de ministers naar welgevallen"), kwamen in een geheel ander licht te staan. Het vereiste spannende "incidenten" in onze parlementaire geschiedenis (men denke aan de Aprilbeweging) om deze althans in het gewoonterecht vast te leggen. Ons land kent niet, zoals de Verenigde Staten, de rechterlijke macht om dit proces te begeleiden. In dat land zijn het de uitspraken van het Supreme Court geweest die meer aan de Amerikaanse Constitutie hebben veranderd dan welk amendement kon doen. In Engeland is het (de façade van formaliteiten en uiterlijkheden ten spijt) het gewoonterecht van de "ongeschreven grondwet" dat het politieke proces doet evolueren. Wij moeten het in Nederland doen met een (zeer uitvoerige) grondwet zonder

25 jrg. nr.: 6

DRIEMASTER

LANDELIJK ORGAAN VAN DE JOVD.

LEDEN VAN DE REDAKTIE: Jan Weggemans (hoofdredakteur), Deliuslaan 32 Utrecht, 030-940856; Kees Nederlof (eindredakteur/administrateur), Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (071-24960); Duke Dominicus van den Bussche, Loek Hermans en Janne Nijboer. Illustr.: Carole Hollander.

REDAKTIE/ADMINISTRATIE-ADRES: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

KOPIJ AFDELINGSPACINA: Nico Maas (H.B.-kontaktpersoon) Kameleonring 27, Dordrecht (078-74792).

Betaling abonnementsgeld (min f10,- p/jaar): giro 277760 t.n.v. Stichting "De Driemaster", Den Haag.

Algemeen Sekretariaat JOVD: Kameleonring 27, Dordrecht (078-74792).

het orakel van een rechter die over haar uitleg beslist. Met het gevolg dat de uitleg niet in een rechtskundige, maar in een politieke strijd wordt ver-
taald. En dat is nu, naar mijn mening, wat geen enkele partij aandurft. Zeker, 'verandering' staat hoog op de lijst aangeschreven, maar wel 'geleide' verandering, verandering zonder ver-
rassingen.

We zullen de veranderingen de revue laten passeren.

Een distrikten-stelsel lijkt heel wat, maar het resultaat van 12 à 15 kies-
distrikten met evenredige vertegenwoor-
diging gecombineerd met de mogelijk-
heid tot zgn. 'lijstverbindingen', zal
nauwelijks veranderingen in de ver-
houdingen teweeg brengen.

Het credo van openbaarheid is volstrekt
vrijblijvend en gedeeltelijk al een
realiteit en tenslotte het opnemen
van grondrechten in de grondwet.....
wie zou dáár nu bezwaren tegen kunnen
maken, indachtig het feit dat deze in
Nederland ófwel al gecodificeerd-, óf-
wel al algemeen erkend zijn?

Blijft over de gekozen formateur en de
inperking van de bevoegdheden van de
1ste Kamer. Om met dit laatste te be-
ginnen: Anderhalve eeuw tracht men nu
al te sleutelen aan de 1ste Kamer, o-
verigens zonder veel sukses.

Men heeft getracht haar bevoegdheden
in te perken; uit te breiden; te ver-
anderen en tenslotte verschillende ke-
ren getracht haar af te schaffen. En
het valt te vrezen dat de veranderingen
zoals deze op het ogenblik worden
voorgestaan, de Senaat tot een -overi-
gens sterk van haar macht ontdane-
republica zullen reduceren.

Het geldt voor vele instellingen van
vroeger: de redenen van voortbestaan
vervagen ("De Eerste Kamer moet zich
verzetten tegen de waan van de dag")
en men is niet in staat geweest haar
een andere bestaansgrond te geven of...
haar op te heffen.

In plaats daarvan worden nadrukkelijk
alle sporen van die oude bestaansgrond
weggenomen (verlengde zittingsduur;
aftreden van de leden in gedeelten;
getrapte verkiezingen), zonder dat er

iets voor in de plaats komt dat op een
nieuwe functie wijst.

Tenslotte de gekozen formateur. In de
bestaande procedure wordt, na adviezen
van fractievoorzitters en andere be-
trokkenen, door de Koningin iemand be-
noemd die geacht mag worden een kans
van slagen te hebben bij een formatie-
poging. Zo'n persoon hoeft bepaald
geen populaire volksvertegenwoordiger
te zijn, hij moet voornamelijk het ver-
trouwen hebben van de bij de formatie
betrokken partijen.

In het GW-wijzigingsvoorstel staat dat
gelijktijdig met de Kamer-verkiezing,
een formateur met absolute meerderheid
van stemmen in één ronde kan worden
gekozen. Het laat zich aanzien dat bij
deze verkiezing geheel andere kwali-
teiten de doorslag zullen geven.
Die kwaliteiten hoeven niets te maken
te hebben met de capaciteit om een ka-
binet te formeren, laat staat te lei-
den, maar berusten op een populariteit
bij de kiezers. Dit zou niet bezwaar-
lijk zijn in bijv. de Engelse verhou-
dingen waar de Prime Minister zijn ei-
gen ministers uitzoekt, maar in Neder-
land waar gewerkt moet worden met moei-
zaam tot stand komende coalities, schept
het een extra moeilijkheid.

In de nota inzake het GW herzieningsbe-
leid wordt de Commissie Cals/Donner ge-
citeerd: "een gekozen minister-president
is in strijd met de grondslagen van ons
parlementaire stelsel".

Nu is het gebruikelijk (de laatste for-
matie was in die zin een uitzondering)
dat een formateur die slaagt, minister-
president wordt. Wat is dan nog het
feitelijke verschil met de gekozen mi-
nister-president? Temeer daar dezelfde
commissie hier nog over zegt: "Ook zal
de Kamer niet licht een aldus benoemde
formateur het vertrouwen onthouden. Zo
is zijn positie dus wel sterker dan die
van een andere formateur, maar hij
blijft aangewezen op het vertrouwen van
de Kamer".

Vanzelfsprekend, maar dat blijft een
gekozen minister-president ook, zolang
althans niet ook dié drempel naar een

VERVOLG PAG. 12

- De lang verwachte, maar niet alom ge-
- prezen defensie nota is verschenen.
- Defensie minister Vredeling heeft zijn
- beleidsconcept voor de komende tien
- jaar voorzien van een persoonlijk mot-
- to: "de vrije mens kent de waarde der
- dingen niet" een citaat van Solzenitsyn.

Don Berghuijs

Wishful thinking over De Veiligheid van ons bestaan

Je kunt je afvragen wat moet ik aan met een dergelijk persoonlijk motto van de bewindsman op deze nota. Wanneer je daarbij dan tevens bedenkt dat het de zelfde heer Vredeling is geweest die onlangs nogeens de gedachte heeft uitgedragen, dat in een democratie defensie eigenlijk niet partij politiek bepaald zou mogen worden dan zijn een paar conclusies mogelijk.

Op de eerste plaats zou dit wel eens kunnen betekenen dat een ieder die de veiligheid van ons bestaan ernstig neemt en uit die grond pleit voor een adequate defensie de heer Vredeling aan zijn zijde zal vinden. Ik krijg weleens de indruk dat ook de heer Vredeling zich op defensie een beetje voelt als vechtend tegen "de bierkaai", waarbij ik het dan graag aan Uw eigen fantasie wil overlaten wat onder bierkaai te verstaan, je zal toch een achterban hebben als de heer Vredeling en dan uitgerekend de portefeuille van defensie moeten beheren!

De bewindsman op defensie stond voor de niet eenvoudige taak om enerzijds de defensie inspanningen op een zodanig niveau te realiseren dat van een "adequate defensie" kon worden gesproken, anderzijds zijn "doelmatig defensie" en keerpunt minnende achterban zo ver tegemoet te komen dat ook zij zich zouden kunnen scharen achter de Nota. Het is tegen deze achtergrond dat de nota beslist de qualificatie een knap stukje werk verdient. Want als tenslotte ook PPR voorman Bas de Gaay-Fortman, -die onlangs van zijn congres de opdracht kreeg om voor wat de nederlandse bijdrage betreft de Navo verder maar "om zeep te helpen"-, de nota acceptabel vindt, ondanks het feit dat (gelukkig!) de geallieerde defensie inspanning de spil vormt van het beleidsplan, geeft dat op zijn minst te denken.

Vredeling heeft dit resultaat dan ook slechts kunnen bereiken door tenslotte een nota te presenteren die op zijn minst nogal wat ongeloofwaardige elementen bevat.

Het kabinet heeft gekozen voor kwaliteit zoals dat heet. Ik meen dat dat

iets is wat ieders steun verdient. Want een krijgsmacht die kwantitatief voldoet aan de normen die wij als noodzakelijk stellen, maar die, wanneer wij van de papieren "outline" afstappen, kwalitatief enorme lacunes en gebreken vertoont, is voor diegene die, als onverhoopt ooit de nood aan de man komt, met het apparaat moeten werken, een welhaast misdadige zaak.

Echter, en nu komt de andere kant van de medaille, een te kleine krijgsmacht, hoe technisch hoogwaardig die ook mag zijn, is minstens even misdadig.

De minister stelt weliswaar dat de kwaliteitsverbeteringen zullen opwegen tegen de kwantitatieve aanpassingen. Met hem hoop ik dat dat zo zal zijn, vooralsnog is het een onbewezen stelling.

Het kabinet heeft gezien de internationaal politieke situatie, in samenhang met de andere sectoren van overheidsinspanning gekozen voor een bepaald financieel niveau waarmee defensie de veiligheid van ons bestaan moet gaan regelen. Interessant is de vraag of de beoordeling van de internationaal politieke situatie zoals het kabinet die maakt juist is. Wat dit betreft blijft het vanaf deze plaats koffiedik kijken óók voor het kabinet. Vandaar dat het misschien juister zou zijn met de verdediging van ons bestaan op SAFE te spelen in plaats van vooruit te lopen op een internationaal politieke situatie, die eventueel misschien in de toekomst wel eens zou kunnen gaan intreden. Een vooruitlopend daarop nu reeds plannen pan-klaar ter tafel te brengen. Een miscalculatie wat dit betreft zou wel eens ernstige gevolgen kunnen hebben. De recente militaire conflict situatie rond Cyprus kan ons dacht ik leren dat wij niet al te gemakkelijk met ontspanningsleuzen de mogelijkheden van een militaire confrontatie moeten wegwuiven. De wapens zijn maar al te gauw ter hand genomen! Een paar feiten: Toen de minister aan zijn nota begon waren naar hij zelf zegt de vooruitzichten op een spoedig succes bij de MBFR besprekingen in Wenen uiterst gun-

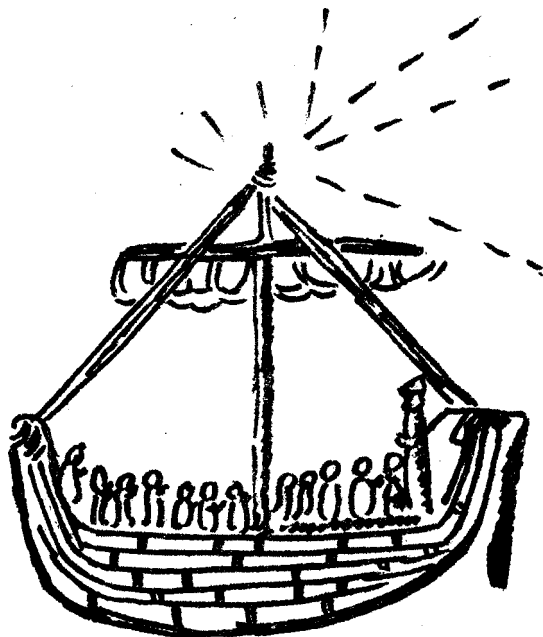
stig. In de loop van de wordingsgeschiedenis zijn de perspectieven bijzonder verslechterd zelfs zo dat de bewindsman, desgevraagd, zich niet durft te wagen aan enige prognose. Wat de positieve geluiden zijn geweest die de minister aanvankelijk zo hoopvol deden stemmen weet ik niet. Wel weet ik dat het in de eerste rone van de MBFR niet gaat over de Europese troepen doch over die van de Verenigde Staten en de Sowjet Unie. Feit is ook dat bij de besprekingen in Wenen nog geen principiële overeenstemming is bereikt over de basis waarop troepen reducties zullen plaatsvinden. Het zou dan ook wel eens mogelijk kunnen zijn dat de sombere berichten over de resultaten van de MBFR niet uit Wenen maar uit Brussel zijn gekomen, terwijl de hoopvolle geluiden over de MBFR besprekingen wel eens ontsproten zouden kunnen zijn uit Keerpunt. Het is bij dit alles boeiend je af te vragen of en in hoeverre er een causaal verband bestaat tussen het traag (of misschien nauwelijks) verlopen van de MBFR besprekingen en de Nederlandse defensieplannen. Het is niet uitgesloten dat er een relatie aanwezig is. Niet omdat het Nederland betreft, dat zou getuigen van weinig realiteitszin. Wel omdat andere lidstaten met identieke problemen te kampen hebben. Nederland zou weleens het eerste schaap kunnen zijn wat over de dam is gekomen. En dan is er alle aanleiding voor de Warchaupact onderhandelaars om niet al te veel haast te maken. Je weet tenslotte niet wat er allemaal nog van komt. Het zou wel eens kunnen zijn dat de bijna magische woorden Wederzijdse Evenredige Troepen Verminderingen met een beetje geduld van de Warchaupact onderhandelaars kunnen gaan betekenen Wel Eenzijdig Troepen Verminderen. Zit hierin ook niet de diepere grond voor de waarschuwende woorden van de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken Kissinger bij gelegenheid van de stemming over het "mansfield-amendement" in de Amerikaanse Senaat: "een niet wederzijdse reductie van strijdkrachten zou de Sowjet bereidheid tot onderhandelen in ernstige mate aantasten, aangezien ze nauwelijks een prijs behoeft te betalen voor iets wat ze van ons aangeboden krijgt"! Nu kan onze minister Vredeling wel op de stoel van zijn Amerikaanse ambtscollega gaan zitten en zeggen dat ook laatst genoemde reducties in het vooruitzicht heeft gesteld. Feit blijft dat de onderhandelingen in Wenen vooralsnog gaan over de Amerikaanse bijdrage. Het zou derhalve uit overwegingen van onderhandelings tactiek juist kunnen zijn dat de Amerikanen, om wat aan geloofwaardigheid te winnen, reducties voorwaardelijk in het vooruitzicht stellen. Voor Nederland gaat dit ten enen malen

zeker in de nabije toekomst niet op. Indien, en ik spreek nog steeds over de landmacht, het kabinet op defensie niet wil bezuinigen voor de MBFR besprekingen enig succes hebben (wat is overigens succes?) dan zal dit tot resultaat hebben dat we een toekomst tegemoet gaan van supletoire begroting na supletoire begroting om maar niet te verzwakken. Het zou weleens een illusie kunnen blijken om te denken dat de bijsturingen in de toekomst "hangende" de MBFR gestalte zullen kunnen krijgen. De in de nota voorkomende aanduidingen over de hoogte van onze sociale en maatschappelijke uitgaven met conclusies voor onze defensie inspanning zijn aan een dergelijke vrees mede debet. De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat, een beleidsconcept voor 10 jaar wat na aanvaarding al begint met een toekomst vol vraagtekens toch wel erg veel aan geloofwaardigheid verliest. Een ander element waar het met de geloofwaardigheid ook bepaald niet zo lekker zit is het optimisme wat uit de nota spreekt met betrekking tot de rationalisatie en taakverdeling. De nota spreekt de verwachting uit dat de besprekingen over rationalisatie en taakverdeling spoedig gunstige resultaten voor Nederland zullen afwerpen. Voorwaarde voor forse resultaten op dit gebied is toch wel wat meer politieke eenheid en samenhang binnen de alliantie dan op dit moment het geval is. Nog afgezien van het feit dat internationale samenwerking op een dergelijke ingrijpende wijze een uiterst langdurige en tijdrovende zaak is. Wanneer de nota dan ook haast tracht te zetten achter deze besprekingen door erop te wijzen dat de kleine landen anders spoedig tot eenzijdige afstoting van taken zullen moeten overgaan. Is dit een duidelijke aanwijzing op welke frequentie wij zitten. Het is terecht dat wij enige druk uitoefenen om een stukje rationalisatie spoedig te bereiken, maar wanneer wij die druk gaan opvoeren tot het niveau van chantage dan komt de steeds weer opnieuw geformuleerde koppeling tussen de realisatie van plannen en de internationaal politieke situatie toch wel danig op de tocht te staan. Het lijkt wel of nu reeds argumenten worden gekweekt om straks te kunnen zeggen "Navo wij doen het niet meer met die omvang" en vervolgens "in 1974 hebben wij tenslotte al duidelijk gewaarschuwd". Dan kunnen we veel sterker dan nu, een eventueel afwijzende Navo kritiek laten zijn voor wat ze is. We hebben immers toch gewaarschuwd!

Don Berghuijs

(Noot v.d. redactie: dit artikel werd geschreven vóór het geruchtmakende interview van minister Vredeling in het weekblad Vrij Nederland).

Zaterdagavond 31 augustus 1974, 18.00 uur, middengolf op 538 m., het Wilhelmus klinkt, na 14 jaar neemt Radio Veronica noodgedwongen afscheid - de wil van Van Doorn is wet sinds Den Uyl hem de alleenheerschappij in omroep-land verstrekt heeft -. In een huis in Baarn zal ongetwijfeld iemand lekker onderuit gezakt in een fauteuil met een genoeglijke grijs op zijn besnord smoelwerk hebben zitten gniffelen. Veronica is (tijdelijk mond) dood, maar springlevend. De dictatuur van progressieve doornen heeft de democratische volkswil om zeep gebracht, volledig genegeerd. Maar wie zal uiteindelijk zegevieren? Deze gang van zaken moest evenwel gevreesd worden, toen het kabinet Den Uyl met deze starre, eigenwijze, ex-KRO voorzitter als CRM minister aan de macht kwam. Hij was een der architecten van de uiterst gammele omroepwet. Met deze rammelende wet in de hand, die hij naar

Het Omroepwanbeleid van Min. Van Doorn.

hartelust kan interpreteren zoals dat in zijn politieke straatje past ter meerdere glorie van de hem zo geliefde (linkse en confessionele) zuilen in omroep-land, heerst hij voorzien van forse oogkleppen - da's gemakkelijk dan zie je de realiteit niet en kun je er dus ook geen rekening mee houden - over de omroepwereld.

Met steun van de P.v.d.A., die de democratie zo hoog in het vaandel draagt en zo veel waarde hecht aan actiegroepen, en de confessionelen, die bij monde van ARP en Schakel, die het in z'n preek niet zo nauw nam met de waarheid, een bekrompen kortzichtigheid aan de dag legden, slaagde Van Doorn er in Veronica de das om te doen. Dat ongeveer 75% van de Nederlandse bevolking bij een steekproef voor Veronica bleek te zijn, interesseerde hem niet. 14 Jaar lang heeft Veronica aangetoond, hoe voor een fractie van de kosten, die de Hilversumse zuilen maken, een bijzonder populair radioprogramma gemaakt kan worden, dat de luisteraars geen cent kost.

Van Doorn c.s. wilden dit niet inzien. Dat Veronica 14 jaar lang vele honderdduizenden kosteloos luistergenot verschaft heeft, veel heeft bijgedragen aan het succes van Nederlandse musici in het buitenland en van de Nederlandse platenindustrie en vele charitatieve doeleinden gediend heeft, interesseert hen niet. Ook niet de 2 miljoen solidariteitshandtekeningen, de massale demonstratie in Den Haag - het was immers geen demonstratie van een linkse actiegroep - en het feit dat een gezond bedrijf met 63 werknemers de grond in werd geboord.

Ook de aanvraag van de Veronica Omroep Organisatie om als legale omroep zendtijd te krijgen werd door Van Doorn de grond in geboord. De V.O.O. zou volgens hem niet in staat zijn een volledig programma te brengen: iets wat ze 14 jaar lang met veel succes bewezen heeft wel te kunnen. Verder zou de V.O.O. over onvoldoende leden beschikken om als C omroep toegelaten te kunnen worden. Van de 150.000 leden werden evenwel door Van Doorn die leden, die geen omroepbijdrage betalen, afgetrokken (hij telt alleen gezinshoofden, die de omroepbijdrage betalen: de overigen worden door Van Doorn onmondig verklaard, over democratie gesproken!) Overigens past hij deze methode niet toe bij de hem wel geliefde, linkse VPRO.

De V.O.O. heeft nu in ieder geval een aanvraag ingediend als aspirant omroep. Van Doorn heeft al aangekondigd, dat ook deze aanvraag "eerlijk" behandeld zal worden. Hij zal er ongetwijfeld voor zorgen, dat z'n bril niet al te schoon is als hij de aanvraag onder ogen krijgt, want hij heeft tevens verkondigd niet meer zendgemachtigden toe te zullen laten.

Een nederlaag heeft Van Doorn evenwel ook reeds te slikken gekregen. Na maanden lang tevergeefs gezocht te hebben naar mogelijkheden om de aanvraag van de T.R.O.S., die hem niet zo dierbaar is, om als A omroep erkend te worden, af te kunnen wijzen, waarbij hij zelfs het lef had de termijn waarbinnen hij volgens z'n eigen omroepwet moest beslissen te overschrijden, moest hij de aanvraag toch honoreren, hoewel hij nog wel probeert de T.R.O.S. te dwingen bepaalde

onderdelen in haar programma op te nemen, ongetwijfeld in de hoop, dat daarmee de populariteit van de T.R.O.S. aangetast wordt.

De V.O.O. is tegen de afwijzing als C omroep in beroep gegaan bij de Raad van State; het is te hopen, dat dit

college wel oog heeft voor de realiteit, de V.O.O. in het gelijk stelt en Van Doorn daarmee een tik op z'n neus geeft, want hij verdient het

J.A. Nijboer.

Tekst 'Ontwerp Kernprogramma'

Voor zover in het artikel behandeld, is hieronder de letterlijke tekst van een aantal artikelen opgenomen.

ATLANTISCH BONDGENOOTSCHAP, A4

1. Het NAVO-lidmaatschap van Nederland ter bevordering van veiligheid en ontspanning dient ondersteund te worden.
2. De noodzakelijke ontspanning tussen Oost en West kan alleen bereikt worden op basis van een uitgebreid machtsevenwicht.
3. Het machtsevenwicht zou ernstig verstoord worden, indien in West-Europa een machtsvacuüm zou ontstaan. Om dit te voorkomen dient voornamelijk het Atlantisch Bondgenootschap gehandhaafd te worden.
4. De functie van het Atlantisch Bondgenootschap berust op de veronderstelde Amerikaanse bereidheid in geval van een militair conflict in Centraal Europa de inzet van nucleaire wapens te overwegen. De aanwezigheid van voldoende Amerikaanse troepen in West Europa maakt die veronderstelde bereidheid geloofwaardig.
5. Elke ontwikkeling, die een vermindering van de politiek-militaire betrokkenheid van de V.S. bij West-Europa tot gevolg heeft, moet voorkomen worden. In dat kader zullen de West-Europese landen zorg moeten dragen voor voldoende conventionele bewapening.

DEFENSIE, A5

1. Nederland zal haar kwantitatieve bijdragen aan de NAVO-eenheden niet mogen verminderen en moeten streven naar een kwalitatieve verbetering van die bijdrage. Die kwalitatieve verbetering is een morele verplichting jegens die militairen, die in geval van een militair conflict ingezet zullen worden.
(...)
4. Het is niet juist de defensieinspanning te koppelen aan een percentage van het Nationaal Inkomen.
(...)
8. Onderzocht dient te worden of in vredetijd de militaire rechtspraak in gewone rechtspleging geïntegreerd kan worden door de instelling van een militaire strafkamer met een civiele meerderheid. Deze militaire strafkamer dient in haar rechtsmacht beperkt te zijn tot delicten als omschreven in het Wetboek Militair Strafrecht.

DERDE WERELD, A6

1. De ontwikkeling van de samenleving in de nieuwe staten kan niet in alle gevallen met democratische methoden tot stand komen. Samenwerking met deze staten dient dan ook in dit besef plaats te vinden.
2. In het kader van de V.N. dient voorkomen te worden, dat interne conflicten in de nieuwe staten zich ontwikkelen tot een belangenstrijd tussen de supermachten. In dat kader dienen koloniale regimes dan ook als een latent gevaar gezien te worden.
3. Het zelfbeschikkingsrecht van alle naties met uiteindelijk doel een vorm van democratische besluitvorming dient krachtig te worden gewaarborgd.

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, A12

5. Bevordering van een bevolkingspolitiek in de ontwikkelingslanden, doch het voeren van een dergelijke politiek behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van deze landen.
4. Als onze economie de aanwezigheid van gastarbeiders noodzakelijk maakt, dient een deel van de gelden bestemd voor ontwikkelingshulp besteed te worden aan de scholing van gastarbeiders.
(...)

COMMUNISTISCHE LANDEN, A14

1. Contacten met communistische landen op politiek, economisch, sociaal en cultureel gebied moeten worden bevorderd.
2. Afkeuring van herleving van de koude oorlog situatie.

(Het volledige ontwerp Kernprogramma is -tegen vergoeding- bij het sekretariaat van de JOVD verkrijgbaar)

Ieder lid van onze vereniging dient, wanneer hij deze Driemaster leest, een exemplaar van het nieuwe ontwerp Kernprogramma te hebben gekregen. Om de discussie op gang te brengen, zijn hieronder een aantal van de uitspraken van commentaar voorzien. Een selectie wel te verstaan, anders is de kans groot dat de gehele Driemaster met dit commentaar gevuld wordt.

Kees Nederlof

Commentaar op het **KERNPROGRAMMA**

Algemeen zou gesteld kunnen worden dat -naast vele nuttige modificaties- er wat slordigheden in dit werkstuk van de Commissie Kernprogramma zitten. Bijv. "gesanctioneerd" in B4 sub 6 (dit houdt in: bekrachtigen, goedkeuren, met dwangmiddelen handhaven!) en in B10 sub 2c, waar de Commissie zich uitspreekt voor de beperking (!) van goed openbaar vervoer.

Behalve wat kritiek op "vorm en inhoud", vind ik dat er ook nogal eens wat aan ontbreekt.

Van een liberaal kernprogramma kan niet worden geëist dat het zich uitspreekt over alle facetten van de menselijke samenleving. Wél mag worden verwacht dat, gegeven deze beperking, men zich zo mogelijk toelegt op onderwerpen die aan één of meer van de volgende criteria voldoen:

- nauw verbonden met de beginselen van het liberalisme;
- stelling nemend in "brandende" maatschappelijke vraagstukken;
- aansluitend bij actuele, omstreden kwesties in de samenleving;
- los van de aktualiteit: oorspronkelijke gezichtspunten, die op bestaande toestanden en visies een nieuw licht werpen.

Als sluitpost mag men, zo spaarzaam mogelijk, zo'n kernprogramma aanvullen met vaste (meestal algemeen aanvaarde) stellingen.

Dergelijke "vaste stellingen" (Buitenlandse politiek dient te zijn gericht op het bevorderen van vrede en veiligheid in de wereld, het tot stand brengen van een wereldrechtsorde, etc.) zijn wel erg zwaar uitgezaaid over de bladzijden. Een erfenis van vroegere kernprogramma's misschien?

Op zichzelf is dit niet zo erg. Er wordt wellicht een zware wissel op de duidelijkheid en de innerlijke logica van een Kernprogramma getrokken, wanneer stellingen ontbreken als: "Het overheidsbeleid dient te zijn gegrondvest op planning in drie fasen, t.w. op korte, middellange en lange termijn" (B2), maar op zichzelf is zoiets nietszeggend.

Maar niet te verdedigen is bijvoorbeeld, dat in de sectie "Buitenland" onder het katern: "Communistische landen" zegge en schrijve twee stellingen staan, waarvan de tweede luidt: "Afkeuring van herleving van de koude oorlog situatie"! Afgezien van de stilistisch wanstaltige redactie, kan men zich in alle gemoede afvragen voor welke simpele ziel deze uitspraak is bedoeld. Welke McCarthy, welke J.F. Dulles is er uit op herleving van die koude oorlog? En als de auteur

van deze stelling een andere, meer geraffineerdere herleving van de koude oorlog vreest, dan is hier wel een grenzeloze vrijblijvendheid mee gedemonstreerd.

Een volstrekt dieptepunt werd bereikt in het katern "Derde Wereld". Wat daar in beschreven staat, verdient -met alle respect voor de Commissie Kernprogramma- in totum te worden verworpen.

Derde Wereld, A6

sub 1. Is het werkelijk zo dat binnen de JOVD berust wordt in de "niet in alle gevallen democratische methoden van ontwikkeling van een nieuwe staat"?

Natuurlijk. We beseffen zo langzamerhand dat we onze staatsinrichting en onze opvatting over democratie niet zonder meer kunnen overplanten op ontwikkelingslanden. Maar is dit niet een verwerpelijke extremiteit van de schroom van vele westerse landen ook maar iets op de staatkundige ontwikkeling c.q. toestand van landen van de Derde Wereld aan te merken?

Democratische methoden betekenen toch niets anders dan dat een optimaal deel van de bevolking er deel aan heeft?

Wie geeft ons nog het recht bij aanvaarding van dit artikel, wél kritiek uit te oefenen op landen als Rhodesië, dat immers óók nog in een "ontwikkelingsstadium" verkeert? Ook in dit land heeft eerst een minderheid het landsbestuur, met fraaie "bewijzen" dat de zwarte bevolking nog niet rijp is voor democratie en met schone beloften dat "uiteindelijk" de hele bevolking aan de verkiezingen zal kunnen deelnemen.

Beseft de opsteller van deze uitspraak (wie is de uitbroeder van deze paradijsappel?) dat zo ook diktator Amin op ons welwillend begrip kan rekenen?

Wel, als dat, met de restrictie van de "uiteindelijke vorm van democratische besluitvorming" (A6, s.3) de bedoeling van de JOVD heet te zijn, zijn we wel heel ver van het liberalisme afgedwaald.

Sub 2. In dit artikel hebben we te maken met een ogenschijnlijk logisch verband tussen de twee zinnen. Ogenschijnlijk, want een iets meer dan oppervlakkige herlezing laat wonderlijke dingen zien.

Wat hebben koloniale regimes met nieuwe (juist van koloniale regimes bevrijde) staten te maken? De eerste zin waarschuwt voor conflicten binnen, de tweede voor conflicten tussen staten.

Daarboven is het verbaazend, juist interne konfliktken te voorkómen "in het kader van de VN". Utdrukkelijk is in het VN-handvest bemoedenis met binnenlandse aangelegenheden door de volkerenorganisatie uitgesloten!

Het is tenslotte een nogal cryptische constructie om zó het kolonialisme te veroordelen. Want dat is toch de bedoeling?

Zonder al die vreemde omwegen zal het Kernprogramma aan duidelijkheid winnen en de verdenking dat deze uitspraak slechts uit opportunistische overwegingen is opgenomen, vermeden kunnen worden.

Sub 3. Te hooi en te gras verzamelde ideeën dwarrelen hier door elkaar. Wat voor soort zelfbeschikkingsrecht? Is hier sprake van koloniaal geregeerde landen of wordt zelfstandige economische, sociale, culturele en politieke lotsbepaling bedoeld? Dat heeft niets te maken met de (demokratische) besluitvorming waar de zelfde zin van spreekt. Het eerste heeft een externe, het laatste een interne oorzaak. En hoe kan, wat een interne oorzaak heeft, "krachtig (...) worden gewaarborgd"?

En weer dat "uiteindelijke doel". Alsof het eerste artikel wat dit betreft nog niet duidelijk genoeg was.

Atlantische Bondgenootschap, A4

Sub 3. De NAVO, waarvan in art. 1 ons lidmaatschap als vaststaand wordt erkend ("Het NAVO-lidmaatschap ... dient ondersteund te worden"), wordt in art. 3 voorwaardelijk gesteld ("... dient vooralsnog het Atl. Bondgenootschap gehandhaafd te worden").

Sub 5. In deze uitspraak ontbreekt één van de twee premissen.

Met zoveel woorden wordt gezegd dat West-Europese landen hun defensie op peil moeten houden om de Amerikanen in Europa "zoet te houden". Afgezien van het cynisme dat hieruit spreekt, moet tussen de 1ste en de 2e zin het verband verduidelijkt worden.

Defensie, A5

Sub 1. Er bestaan geen NAVO-eenheden, wel eenheden die in geval van een konflikt als direkte "brandblussers" tesamen met eenheden van andere NAVO-landen optreden.

Een sinister verband is voorts gelegd tussen de morele verplichting tot kwalitatieve verbetering en die zgn. NAVO-eenheden! Geldt dit alleen voor deze en niet voor andere militairen?

Sub 4. Het is redelijk de lasten in een organisatie met een gezamenlijk belang, naar vermogen van de participanten te verdelen. Hiertoe moeten de lasten vergelijkbaar zijn, m.a.w. gekoppeld worden aan percentages van het Nationaal Inkomen. Dit strookt bovendien met de strikte rationalisatie die bijv. uit de paragraaf B2, Intergrale Planning, blijkt.

Iets anders is, dat wellicht de criteria van koppeling niet duidelijk gepreciseerd zijn; te ver gaat het, zó'n koppeling dan maar helemaal achterwege te laten.

Sub 8. Het komt me tamelijk merkwaardig voor om, zolang er een aparte Militaire Strafwet bestaat, deze te laten behandelen door de civiele magistratuur. Zinvoller is het m.i. het militaire strafrecht voor zoveel betrekking hebbend op commune delikten, af te schaffen. De militaire de-

linguent komt dan m.b.t. deze delikten vanzelf voor de burgerlijke rechter.

Zou deze uitspraak overigens niet beter bij het katern: Persoonlijke Vrijheid passen?

Ontwikkelingssamenwerking, A12

Sub 4. Dit artikel impliceert dat een deel van de ontwikkelingshulp toch weer aan ons eigen land ten goede komt, i.c. een verlaging van de effectieve hulp aan ontwikkelingslanden. Slechts zelden zal de behoefte aan bepaalde scholing van ontwikkelde- (Nederland) en ontwikkelingslanden overeenstemmen. Men leidt iar mensen op voor beroepen waar in hun eigen land geen werk voor is. We laden zo de verdenking op ons toch meer zelf dan anderen van onze hulp laten profiteren.

Sub 5. Het woord "bevolkingspolitiek" zegt of zichzelf even weinig als de verklaring dat Nederland bijv. een "financieel-economische" politiek moet voeren. Wat houdt deze politiek in? Waarop is zij gericht?

Natuurlijk is het zo dat enerzijds de landen waar zo'n politiek grote consequenties heeft een grote mate van autonomie bij de uitvoering ervan moeten hebben en dat anderzijds het hebben van een lage bevolkingsgroei een land niet ontslaat van zelfkritiek.

Maar net zo min als industriële groei en ingrijpen in het natuurlijke milieu nog een "eigen verantwoordelijkheid" is, is het bevolkingsvraagstuk iets dat een land autonoom kan regelen. Er ontbreekt iets aan.

Dit artikel ben ik begonnen met de opmerking dat er iets ontbrak aan het ontwerp Kernprogramma. Waar is de visie op de Oost-West verhouding? Bevindt Nederland zich niet in een dilemma hoe de vrije meningsuiting zo tactisch mogelijk bij de Veiligheidsconferentie ter sprake te brengen? En waarom ook geen uitspraak over de toepassing van de mensenrechten in de "Communistische Landen".

Ik miste een uitspraak over een subsidieregeling voor de pers, een onderwerp dat met het liberalisme nauw verbonden is.

Voor al m.b.t. dit laatste punt ligt er m.i. een taak voor de afdelingen een doordachte visie hierover als toevoeging op het Kernprogramma in te dienen. De behandeling van het Kernprogramma is overigens niet gebaat bij een oeverloos toestromen van amendementen. Zinvol is het, een scherpe zelfdiscipline in acht te nemen en vooral de volgende punten te overwegen:

- een Kernprogramma behoort een logische opbouw te hebben;
- een Kernprogramma is het visitekaartje van onze vereniging. Platvloerse en beledigende uitspraken horen er niet in thuis;
- de uitspraken dienen scherp en bondig geformuleerd te zijn: niet voor tweeërlei uitleg vatbaar, maar ook niet uitputtend in omschrijvingen en toevoegingen;
- behoudt tot op het laagste niveau de democratische besluitvorming: een amendement dat "er even doorgedrukt wordt" door een afdelingsvoorzitter, is in strijd met de wezenlijke beginselen van de JOVD en zal daarboven ongeschikt zijn. Ongeschikt om te worden behandeld, omdat het nog niet de grofste maas van kritiek heeft doorstaan.

Kees Nederlof.

Entropie als criterium voor een politieke visie

ARWIN LANTAIN

Wat heeft Duke met zijn artikel "Socialisme of Liberalisme? de entropie oordeelt", beoogd?

Ik kan me voorstellen dat het in zijn bedoeling lag met een goed onderlegd, fundamenteel verhaal voor de dag te komen om ons een helder inzicht te verschaffen in deze beide maatschappijstructuren, en tevens het kwaliteitsniveau van de Driemaster wat op te vijzelen.

Dit laatste moet ik althans wel haast veronderstellen als je een artikel van enige importantie wil schrijven.

Ongetwijfeld zal Duke er dan ook wel een erg goede reden voor gehad hebben om het mathematisch-fysisch begrip entropie binnen de gelederen van de Driemaster te halen. Alleen ik zie het niet zo zitten en vandaar dit artikel. Immers de conclusie van Duke is niet bepaald opzienbarend en na die hele toestand met dat begrip entropie had ik zeker meer verwacht.

Waarschijnlijk heeft Duke met een exact opgezette en daardoor schijnbaar feilloze redeneertrant het oude probleem socialisme of liberalisme willen analyseren.

En uiteraard vind ik dat heel best, als je tenminste bepaalde begrippen ook nog enige inhoud kunt geven, want anders voer je enige wetenschappelijke pretentie zonder dat ook waar te maken. Eigenlijk ben ik dan al bij de kern van mijn kritiek. Hoe kan een abstract begrip als entropie in hemelsnaam (en dat woord gebruik ik zelden) oordelen over een maatschappij orde, hetgeen de titel toch doet veronderstellen! Het verschil tussen het werken met het begrip entropie bij dode en levende materie zit 'm in het feit dat het begrip an sich bij toepassing op een maatschappij constellatie volkomen leeg is, terwijl het voor toepassing op dode materie voldoende is als het de mate van eenvormigheid aanduidt. Ik kom hier later op terug.

Duke schetst de ontwikkelingswensen die voorgestaan worden door respectievelijk het Socialisme en Liberalisme, in hun meest simpele hoedanigheid en daardoor ook klassiekste vorm. Daarmee wil niet gezegd zijn dat de tendensbeschrijvingen op zich niet deugdelijk zouden zijn, maar wel dat het probleem socialisme of liberalisme, wat de titel toch pretendeert te

bespreken, veel gecompliceerder is, hetgeen de keuze minder eenvoudig maakt dan Duke's samenvatting en conclusie doet vermoeden.

Het afdoen van het socialistische gelijkheidsstreven door te beginnen met een vergelijking met het oude en beproefde artikel "wasmiddelen", voor die gelegenheid gestoken in een ethisch mooi voordeel-jasje en voorzien van het opschrift "nieuw" (progressief), wat de vergelijking op slag waardeloos maakt en nog slechts sprekend tot de verbeelding van de poujademens, acht ik een uiting van rechts snobisme.

Hansworsten produceert onze maatschappij met z'n gedifferentieerde streven tot we er in gefsoleerd raken al meer dan genoeg.

Duke's redeneertrant staat er op die manier borg voor dat enige kritiek op onze maatschappijstructuur wel op z'n plaats zou zijn, aangezien die van individuen ook dode materie blijkt te maken. Verder heb ik aan willen stippen dat je, in een zo complexe maatschappijconstellatie als vandaag de dag bestaat, niets begint met een klassieke vergelijking van begrippen pur sang.

Het liberalisme neemt in zijn artikel het positieve uitgangspunt van het individu en zijn ontwikkelingsmogelijkheden voor zijn rekening. Leuk, heel lofwaardig ook, maar wat betekent dat in de praktijk, wat moet je dan eigenlijk allemaal niet waarmaken! en hoe bereik je dat?

En waarom moet dit uitgangspunt eigenlijk eerst in het licht van "maatschappij en entropie" gesteld worden, alvorens een gedifferentieerde inkomensverdeling een goede zaak gevonden kan worden!

Duke laat hier inderdaad de entropie oordelen. Als levende materie de tweede hoofdwet der thermodynamica maar tegenwerkt, is het wel goed. Daar ben ik het niet mee eens, en het komt op mij over als een poging om inkomensongelijkheid ethisch pruimbaar te maken door aansluiting te zoeken met een sociaal begrip als maatschappij en een exact, puur begrip als entropie.

In ieder geval is het voor voorstanders van een gedifferentieerde inkomensverdeling een overbodige luxe, terwijl mensen die zich afvragen of een gedifferentieerde inkomensverdeling geen paradox oplevert met het streven naar ge-

lijke ontwikkelingskansen voor iedereen, zich hierdoor niet zullen laten misleiden.

Tot zover enige kritiek op de ontwikkelingswensen zoals die door Duke geschetst worden.

Zoals beloofd kom ik nu terug op het begrip entropie zelf. Na enige toepassingen van het begrip entropie op dode en levende materie gaat Duke over op de maatschappij waar uiteindelijk het hele artikel om begonnen was. Ook hier hanteert hij in den beginne het begrip entropie als een zuiver abstract begrip, namelijk als maat voor de differentiatie, of egalisatie net hoe u het bekijkt, van een maatschappijstructuur. Het duurt echter niet lang of entropie gaat dienen als maat voor vrijheidsmogelijkheden, om de beurt vanuit het individu en de maatschappij bekeken, met daaraan gekoppeld een waardeoordeel. Althans dat ademt het hele artikel uit en de lezer veronderstelt derhalve niet anders.

Naar mijn mening echter is de mate van gedifferentieerdheid van de maatschappij in haar totaliteit niet te herleiden tot de mate van zelfbepalingsmogelijkheden voor respectievelijk individu en overheid an sich. De gedifferentieerdheid van de maatschappijstructuur wordt daarentegen wel bepaald door het gebruik dat van vrijheden gemaakt wordt. Daarover zegt het hele begrip entropie ons niets! Want entropie als maat voor zelfbepalingsmogelijkheden slaat slechts op de verdeling der vrijheden tussen individu en overheid en eventueel nog andere maatschappelijke eenheden. Het gaat er dus om die vrijheden te vullen. Zo kan het geval zich bijvoorbeeld voordoen in een totaal niet geordende maatschappij dat de entropie voor de meeste individuen nul wordt als gevolg van machtsuitoefening door enkelen, terwijl in een totaal geordende maatschappij de centrale overheid het individu veel meer differentiatie mogelijkheden toekent dan wij op het eerste gezicht zouden denken. Ik wil maar zeggen!

Het cruciale punt is dus dat we moeten weten wat alle vrijheden omvatten, dus mede welk gebruik ervan gemaakt wordt, want de een z'n vrijheid beïnvloedt die van de ander.

Dat is het cruciale punt, daar moeten we naar oordelen en dan hebben we die hele entropie niet nodig. Duke bewijst dat zelf eigenlijk ook al als hij met een conclusie op de proppen komt die voor niemand iets nieuws betekent.

Tot slot nog iets over de vulling van die vrijheden. Uiteraard halen we er in deze context dan het socialisme en liberalisme bij, en dan moet ten eer-

ste gesteld worden dat socialisme niet hetzelfde is als de totaal geordende maatschappij, waarin het individu verstikt en een allesbepalende autoriteit heerst. Dat ter correctie van Duke.

Ten tweede is het zo dat het "koudeoorlog-idee" dat alle socialisten, cq communisten eenheidsworsten zijn, al lang naar het rijk der fabelen verwezen. Socialisme probeert natuurlijke ongelijkheid niet uit te sluiten, maar tracht de gevolgen die eruit voort kunnen vloeien binnen de perken te houden. De *laissez faire* krijgt daar geen kans, terwijl in het liberalisme niet het individu, maar het egoïsme voorop staat. Dit is niet bedoeld als een vergelijking met het opschrift "lekker, o zo", maar om Duke enige aanknopingspunten te geven voor een minder formalistisch artikel over socialisme of liberalisme, waarin hij het kan hebben over de vulling der vrijheden.

Ardwin Lantain.

RICHARD NIXON:

EEN ANALYSE VAN EEN POLITIEKE TRAGEDIE

★ ★ ★

Toen Nixon kandidaat was bij de verkiezingen van 1960 zei hij eens: "Ik geloof in de Amerikaanse droom omdat deze bewaarheid is in mijn eigen leven". Lid van het Congres op 33 jaar, senator met 37; vice-president op 39; met 47 presidentskandidaat; president op z'n 55e en op 59 jaar herkozen. Op 60 jaar werd z'n droom een nachtmerrie en een tragedie.

Een man die hunkerde naar "onsterfelijkheid van zijn daden" werd dit door de eerste president van de V.S. te zijn die in feite uit zijn ambt werd gedwongen. De meerderheid van de Amerikanen is meer bezig met wat hij voor schade toebracht aan het presidentschap dan wat hij zichzelf aandeed; maar de persoonlijke en nationale mislukking van een president van de V.S. is niet los van elkaar te zien. Het vertrek van Nixon is dan ook zowel een triomf als een tragedie voor de V.S. Het is een triomf omdat in een kritieke fase van de Amerikaanse Constitutie, het Congres, de pers, de publieke opinie en de onafhankelijke derde macht (de rechterlijke macht) zichzelf bevestigd hebben. Tegelijkertijd is het natuurlijk een tragedie dat vele hooggeplaatste personen beschuldigd of veroordeeld zijn voor nogal ingrijpende strafbare feiten. Nixon moest niet aftreden vanwege een ontdekte poging de oppositiepartij te bespionneren, maar vanwege een gevaar-

schakelen van materiële- naar immate-
riële behoeften bevrediging. De meeste
mensen kunnen zich regelmatig vol vren-
ten (met alle hartinfarkten vandien) en
de (huur)huizen zijn haast te klein
voor alle elektrische apparatuur. Een
democratie waarin mondige burgers de
tallose bureaucratieën moeten contro-
leren kan alleen goed werken als de
oudere bevolking nog "bij" blijft met
allerlei ontwikkelingen. In plaats van
vervolgonderwijs tot bv. het 30ste jaar
zou het beter kunnen zijn om culture-
le activiteiten, creativiteit en zelf-
werkzaamheid en permanent bijscholings-
onderwijs aan te moedigen. Een laatste
punt is de bevordering van het eigen
woningbezit. Het is belangrijk dat een
ieder zijn eigen woning bezit, onder-
houdt en verbeterd en dat niet de mees-
te woningen in eigendom toebehoren aan
pensioenfondsen en semi-staatsbedrij-
ven zoals woningcorporaties. Waarom
kunnen eigenaren niet in coöperatief
verband hun huizen beheren?
Dit zijn een -beperkt- aantal zaken
die ik in de discussies rond het JOVD-
kernprogramma, maar ook in de "grote
politiek", van wezenlijk belang acht.
Jan Weggemans

VERVOLG VAN PAG 2

volkomen presidentieel stelsel wordt
weggenomen.

Terecht stelde Van Thijn in een initia-
tief ontwerp (2): "een gekozen formateur
(is) in feite een schuilnaam voor de ge-
kozen min.-president". Hij vraest, m.i.
zeer terecht, een verzwakking van de
positie van het parlement en bovendien
een té sterke positie van zo'n forma-
teur (min.-pres.) t.o.v. de andere mi-
nisters.

Een zó ingrijpende wijziging als die
van een Grondwet moet noodzakelijk en
funktioneel zijn. En waar een verande-
ring alleen het vermoeden in zich
draagt dat ze zal leiden tot "opener
verhoudingen, grotere democratisering"
zonder dit te kunnen aantonen en zon-
der al te veel acht te slaan op de ver-
schillende "bijwerkingen", lijken ze
niet de risico's van het probleem waard.
Zelfs al mag men verwachten dat in de
huidige krachtsverhoudingen niet gemak-
kelijk een formateur in één ronde geko-
zen zal worden, de mogelijkheid vormt
een tijdbom onder ons zorgvuldig uit-
gebalanceerde politieke stelsel.
Een politiek stelsel dat de vergelij-
king met de ons omringende stelsels met
glans kan doorstaan.

Kees Nederlof.

(1) "Nota inzake het GW herzieningsbe-
leid", regeringsnota aan de 2e
Kamer, Kamerstuk nr. 12944.

(2) Initiatief ontwerp wet Van Thijn,
Kamerstuk nr. 10993.

Aan alle noordelijke J.O.V.D.-ers.

Het zal een ieder wellicht bekend zijn,
dat het District Noord van de J.O.V.D.
ieder jaar een aantal zgn. inside-in-
formatie avonden organiseert. Het pri-
maire doel van deze bijeenkomsten is
om binnen de J.O.V.D. een kwalitatief
en kwantitatief zo goed mogelijk kader
te vormen.

In een informele sfeer wordt aandacht
geschonken aan de kennisoverdracht en
aan het op de juiste manier gebruiken
van deze kennis.

- regelmatig zal in de stad Groningen
een "inside" avond gehouden worden.
(maandag 30 september de eerste)
Afwisselend zullen we met Albert Jan
Evenhuis en Jaap Scherpenhuizen pra-
ten over bepaalde concrete zaken en
met hen een kijkje nemen achter de
coulissen van politiek Den Haag.
- een terzake kundig iemand op het ge-
bied van de vergader- en discussie-
techniek zal ons op een paar bijeen-
komsten laten zien, welke technische
discussie fouten we maken.
- omdat spreiding van districtsactivi-
teiten o.i. gewenst is, zullen er ook
in Hoogeveen een paar bijeenkomsten
gehouden worden.

Het zal duidelijk zijn, dat deze plan-
nen de medewerking van leden en af-
delingsbesturen vereisen.

Schroom niet en kom!

Een actief kader is een noodzaak om op
alle hedendaagse problemen een libe-
raal antwoord te kunnen geven.

Namens het Districtsbestuur,

Johan Remkes,

vice-voorzitter "inside".

(Nieuwstraat 88a, Groningen)

AFDELINGEN

Geen afdelingsnieuws van Nico Maas ontvangen.

opgericht: afd. Soest en Omstreken

Voorzitter: Freek Duveen,

Vice-voorz: Pieter de Graad,

Secretaresse: Jacqueline Dijkstra,

Penningmeesteresse; Carly Hohner,

Propaganda: Bert Kramer.

secretariaat:

Jacqueline Dijkstra

Julianalaan 24 Soest (02155) 13657

* **JOVD-CONGRES** * * *

* thema: herziening van het Kernprogramma
* data: 2 en 3 november in Nijmegen.

* Nadere details zullen nog worden bekend
* gemaakt.

Arnhem, 16 juli 1974

VAN DE VOORZITTER

Beste vrienden,

Nauwelijks een half jaar nadat ik, als volslagen vreemde, gekozen werd in het Hoofdbestuur, zal ik mij terug moeten trekken.

De reden hiervan is de baan, die ik kreeg aangeboden bij een cultuurtechnisch adviesbureau in Zuid-Afrika.

Bij mijn kandidaatstelling was bekend dat er een mogelijkheid bestond, dat ik naar het buitenland zou vertrekken. Ondanks deze handicap ben ik kandidaat gesteld en gekozen.

Ik vind het jammer dat ik samen met de commissie "afdelingsactiviteiten" er nog niet aan toe ben gekomen om de banden binnen onze organisatie wat steviger aan te halen. Enkele opmerkingen over deze banden binnen de organisatie zijn, dacht ik, wel op zijn plaats. Van tijd tot tijd verslappen deze banden wat. Dit is, naar mijn mening, het gevolg van de vele nieuwe leden en een verslappende activiteit van de oude leden.

Dit leidt tot een vervlakking van de persoonlijke banden en van het discussiepeil. Men gaat meer oor krijgen voor "interne roddels" dan zich het hoofd te breken over een congres-thema of zich zwaar te verdiepen in een politiek probleem. Die interne roddels vind ik bijzonder kwalijk.

Door dit 'rommelen' in de privé-sfeer van o.a. het Hoofdbestuur zaait men onrust, waardoor de aandacht van belangrijke zaken verslapt. Kritiek op het beleid van het Hoofdbestuur is volkomen juist, maar om zich bezig te houden met derderangs Telegraaf-verhalen valt niet onder het hoofdstuk kritische begeleiding door de leden, maar onder het hoofdstuk: "hoe verziek ik een organisatie?".

Voordat ik in de JOVD kwam, heb ik in verschillende andere besturen meegedraaid. Deze ervaring brengt mij tot de zeer overtuigende mening dat het huidige Hoofdbestuur het hardst- en met de meeste inzet werkende bestuur is, waarin ik ooit mocht meewerken.

Ik ben er dan ook van overtuigd dat dit Hoofdbestuur er in slaagt de JOVD verder uit te bouwen tot een organisatie die groter zal zijn dan de JOVD ooit in het verleden is geweest.

C.R. van de Wall Bake, v.v.o.

De vakanties zijn voorbij. Het politieke 'jachtseizoen' is weer geopend en ook voor de JOVD staat er een jaar vol activiteiten te wachten.

Op het zomercongres is duidelijk geworden dat de organisatorische reorganisatie vrijwel afgerond is. Als iedereen zich in de toekomst houdt aan de nieuwe 'regels', alles met betrekking tot de leden aan de penningmeester doorgeeft en met het mutatieformulier werkt, is een groot gedeelte van de moeilijkheden, waar de JOVD de afgelopen jaren mee worstelde, verdwenen. Hopelijk zullen de congressen dan een meer politiek karakter gaan krijgen in plaats van de, dikwijls te rechte discussies over administratieve en organisatorische zaken. Het was trouwens opvallend dat al op het afgelopen zomercongres aanzienlijk minder werd gepraat over dit soort problemen.

In november zullen we op ons jaarcongres het nieuwe politieke kernprogramma gaan behandelen. Alle leden moeten het concept, als deze Driemaster verschijnt, ontvangen hebben via hun afdelingen.

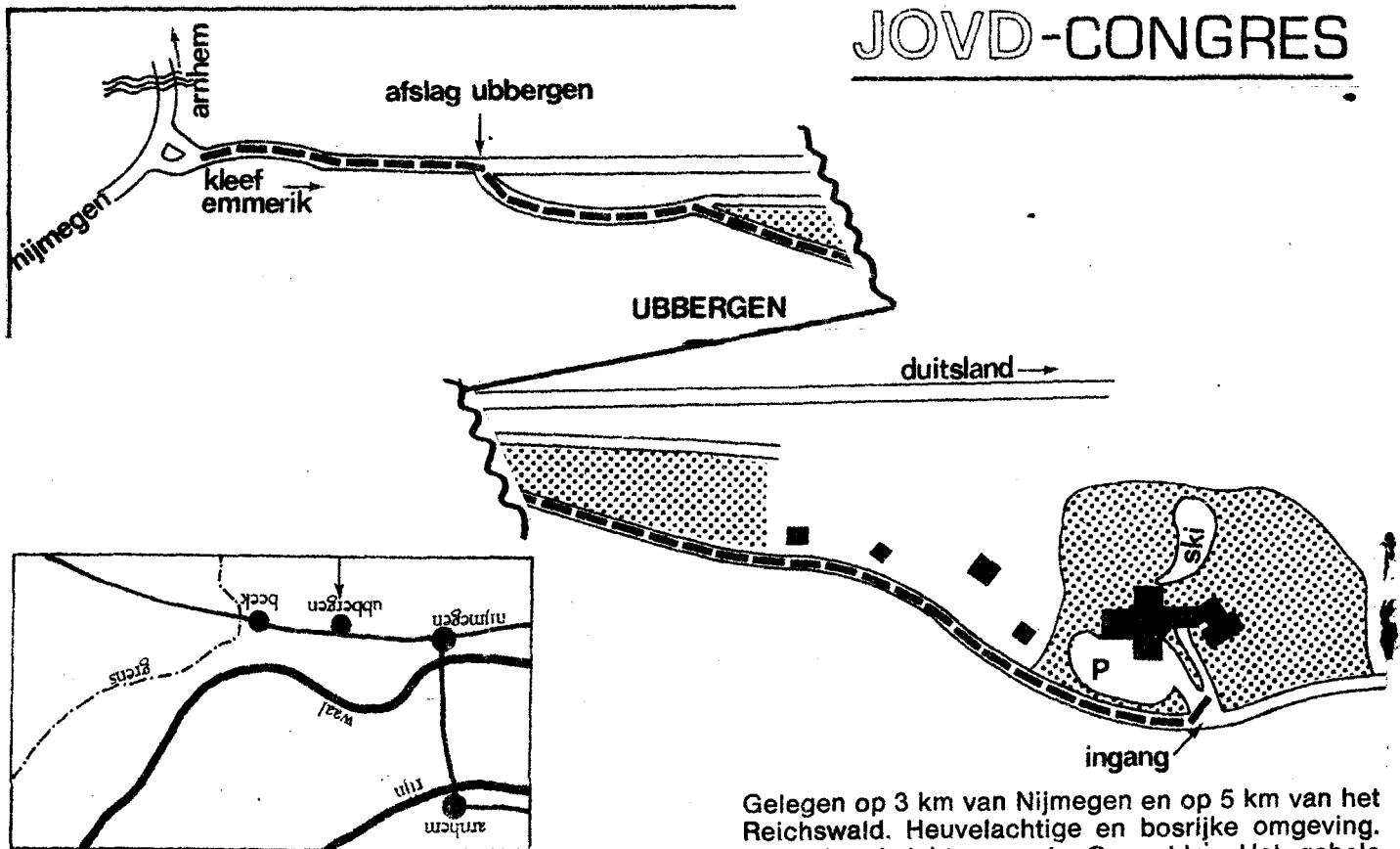
In dat nieuwe kernprogramma zitten nogal wat wijzigingen. Ik hoop daarom dat er in de afdelingen, de tijd is er ruim genoeg voor, erg veel aandacht aan wordt besteed. De leden van de commissie kernprogramma zijn graag bereid om op afdelingsvergaderingen een toelichting op hun concept te komen geven.

Dat het nieuwe kernprogramma van groot belang is voor de JOVD hoeft nauwelijks onderstreept te worden. Nog nooit heeft er de afgelopen jaren zo'n brede discussie plaatsgevonden over koers en inhoud van het hedendaagse liberalisme. Ons programma zal ook een bijdrage tot die discussie moeten vormen.

Laat iedereen zich nog eens bezinnen op zijn politieke denkbeelden en laat iedereen die straks inbrengen bij de discussies. Immers dan kunnen we pas zeggen dat het nieuwe politieke kernprogramma een programma is van en voor de hele JOVD.

Ed Nijpels.

JOVD-CONGRES

Nagekomen bericht over het congres:

2 en 3 november a.s.

in: "Notre Dame des Anges"

Rijksstraatweg 37/39

Ubbergen. Telnr.: 080-22.26.28

Aanvang Huish.vergadering: 10.00 uur.

Voor verdere inlichtingen (nog niet bekend is bijv. de congresprijs bij ter perse gaan): Annette Nijkerk

Kobaltstraat 8,

Apeldoorn (05760-34720)

TIJDIG OPGEVEN!!

Er wordt in het "klooster" overnacht!

Gelegen op 3 km van Nijmegen en op 5 km van het Reichswald. Heuvelachtige en bosrijke omgeving. Prachtig uitzicht over de Ooypolder. Het gehele jaar door geopend. 's Avonds verlichte ski-piste. Vanaf station Nijmegen brengt lijn 2 (1/2 uur dienst) U tot voor de deur. Grote parkeerplaats. Notre Dame des Anges, Rijksstraatweg 37-39, Ubbergen, tel. 080 - 222628.

MEDEDELING HOOFDBESTUUR

We wijzen iedereen er nog eens nadrukkelijk op dat alle veranderingen m.b.t. leden-doorgeven, moet gebeuren aan de penningmeester, Schubertlaan-13, Groningen. Bij wijzigingen, aanmeldingen etc. dient gebruik gemaakt te worden van het mutatieformulier.

Iedere afdeling die deze formulieren nog niet heeft, kan ze aanvragen bij de penningmeester.

Voorts worden de afdelingssekretariaten dringend verzocht wijzigingen van het sekretariaat door te geven aan de landelijk sekretaris. Gebeurt dit niet, dan kan het hoofdbestuur geen enkele verantwoordelijkheid aanvaarden voor niet-ontvangen stukken.

Alleen met medewerking van iedereen, kan het hoofdbestuur garanderen dat de reorganisatie vruchten afwerpt.

Kor Meijer (landelijk penningmeester)

Nico Maas (algemeen sekretaris).

U STEUNT DE JOVD EN DE DRIEMASTER

door u te abonneren op ons blad.

Onderstaande bon kunt u gebruiken om u als donateur/abonnee (min. f10,-) op te geven bij: Adm. Driemaster, Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

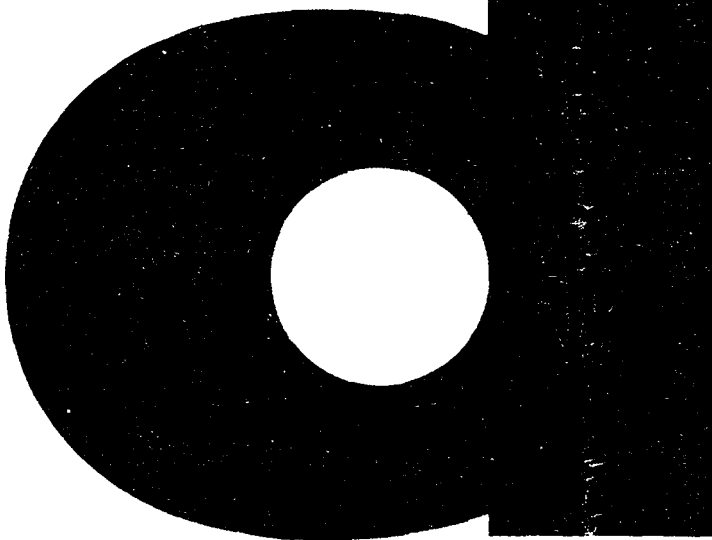
Naam:.....

Adres:.....

Plaats:.....

geeft zich op als donateur/abonnee voor f.....

december 1974

DRIEMASTER

Voorspoedig:

1975

inhoud:

Jan Weggemans over Machinaties rond Abortus

Loek Hermans over de Pallestijnen (p. 4)

Kees Nederlof over Liberalisme en subsidie aan de pers (p. 5)

Jannes Nijboer over het congres in Tubbergen (p. 7)

Het Hoofdbestuur stelt zich voor (p. 9)

Afdelingsnieuws

Persverklaring.

MACHINATIES ROND ABORTUS

Eind oktober is politiek Nederland opgeschrikt door parlementaire discussies over de abortus-problematiek, welke zijn opgehangen aan de eventuele sluiting van de Bloemenhove-kliniek in Heemstede, waar abortusingrepen na twaalf weken worden verricht. De discussies over de abortus kabbelden overigens reeds geruime tijd voort. In het regeerakkoord van het kabinet Biesheuvel (18 juni 1971) is, na voorbereidend werk door een werkgroep-Geurtsen o.a. vastgelegd dat de behandeling diende te geschieden in een erkende ziekeninrichting en dat de beslissing over abortus diende te worden genomen op grond van een advies door een multi-disciplinair team, dat de bescherming van de vrucht moest afwegen tegen geestelijk en lichamenlijk welzijn van de vrouw. Op 23 juni 1972 is een wetsontwerp-Stuyt-Van Agt aan de Tweede Kamer aangeboden waarin o.a. de volgende punten voorkomen: Tot twaalf weken is abortus toegestaan bij ernstige bedreiging van het lichamenlijk of geestelijk welzijn van de vrouw, de eindverantwoordelijkheid ligt bij de arts, behandeling van buitenlandse vrouwen mag alleen plaats vinden nadat deze drie maanden in Nederland wonen en er bestaat een registratieplicht voor abortus. De VVD verzette zich o.a. tegen het ontbreken van de sociale indicatie en de te strakke registratieplicht. Inmiddels hadden

de PvdA-Kamerleden Roethof en Lamberts op 25 juni 1970 een initiatiefontwerp ingediend dat legalisatie van de abortus nastreeft en dat de arts buiten strafvervolgning stelt. Na de val van het kabinet-Biesheuvel is bij de formatie van het kabinet-Den Uyl afgesproken dat het ontwerp-Stuyt-Van Agt wordt ingetrokken en dat de confessionelen met een eigen ontwerp komen. Het parlement kan dan kiezen. Informatuur Burger voegde er aan toe "het volstrekt onaanvaardbaar te achten" indien het kabinet een besluit van het parlement niet wenst te ondertekenen. Een stroomversnelling in het denken over abortus ontstaat als de katholieke bisschoppen op 15 oktober 1974 een verklaring uitgeven. Elders in dit nummer zijn enkele typerende citaten uit deze brief afgedrukt. Hieruit blijkt dat de bisschoppen elke vorm van abortus min of meer gelijkstellen met moord. Ze wensen het ongeboren leven te beschermen met strafsancties, hetgeen een duidelijke vervlechting van kerk en staat impliceert. Duidelijk wordt gesteld dat de conceptie de grens is, waarna er sprake is van leven, een opvatting die niet algemeen gangbaar is. Volstrekt verwerpelijk acht ik hun suggestie dat abortus in toenemende mate wordt gezien als een instrument van bevolkingspolitiek ("zowel met het oog op de grootte als met het oog

DRIEMASTER

LANDELIJK ORGAAN VAN DE J.O.V.D.

LEDEN VAN DE REDAKTIE: Jan Weggemans (hoofdredakteur), Deliuslaan 32 Utrecht (030-940856); Kees Nederlof (eindredakteur/administrateur), Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (071-24960); Duke Dominicus van den Bussche, Loek Hermans, Jannes Nijboer, Egbert Brouwer en Ardwin Lantain. Illustr.: Carole Hollander.

REDAKTIE/ADMINISTRATIE-ADRES: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (071-24960).

ABONNEMENTEN: (min. f10.- p/jaar) giro 277760 t.n.v. "Stichting De Driemaster", Den Haag. (voor leden JOVD gratis)

Algemeen Sekretariaat JOVD: Postbus 111, Ede (08380-18142/16295)

Algemeen Penningmeester JOVD: Esdoornstraat 10 e, Leeuwarden.

26 jrg. - nr.: 1

op de kwaliteit van de bevolking"). Het is duidelijk dat de verklaring alle tot nu toe ingediende wetsontwerpen radicaal afwijst, ook het confessionele ontwerp. KVP-Kamerlid Van Schaik moest dan ook wel erkennen dat de bisschoppen "een beetje op de stoel van de regering gaan zitten door aan te geven op welke wijze met strafbepalingen gewerkt zou moeten worden".

Het standpunt van de bisschoppen heeft een duidelijke invloed gehad op de discussies in het parlement over de brief van minister van Agt inzake het onderbreken van zwangerschappen na twaalf weken in de Bloemhovekliniek. De officier van justitie van Haarlem zou in overleg met minister van Agt een gerechtelijk voor-onderzoek doen openen en vorderen dat de rechter-commissaris verlof krijgt tot huiszoeking en eventuele inbeslagname van de apparatuur. Ingrepen na twaalf weken mogen - zoals thans reeds de (illegale) praktijk is - alleen in algemene ziekenhuizen plaatsvinden. KVP-leider Andriessen betitelde dit compromis - want dat was het - als een overwinning voor minister van Agt ("Verdomd goed gedaan kerel", zei Frans tegen Dries).

Het is echter een vreemde zaak dat een Minister van Justitie een rechtervraag te handelen op grond van een volstrekt verouderde wetgeving, die in revisie is. Vóór het ontstaan van het compromis, leek het dat het de bedoeling van Van Agt was om de kliniek te laten sluiten. Door elkaar tegensprekende uitlatingen van Den Uyl en Van Agt werd de onrust bij vele kamerleden nog versterkt. Nadat een aanvankelijke interpellatie-aanvraag van mevr. Goudsmit (D'66) werd ingetrokken volgde op 30 oktober een weinig verheffende kamerdebat over de brief van Van Agt van 29 oktober. Minister Van Agt liet zich daarbij verleiden tot zeer dubieus taalgebruik. Zo beschreef hij de abortusbehandeling als volgt: "Het onder narcose van de vrouw in delen verwijderen van de foetus, waarbij het hoofd gekraakt wordt". Geen wonder dat je voor zo'n uitspraak

door de fractieleider van de KVP wordt gefeliciteerd. Alle moties die tegen de minister werden ingediend, zijn verworpen door de verdeeldheid binnen de PvdA en D'66, die het niet op een crisis durfden laten aankomen.

Na het debat besloot de Haarlemse rechtbank op 13 november om het verzoek van de officier tot huiszoeking en inbeslagname van de apparatuur af te wijzen, omdat ook abortussen beneden de twaalf weken daardoor onmogelijk gemaakt worden. Het wachten is nu op de uitslag van het hoger beroep dat de officier van justitie heeft ingesteld.

Van relatief groter belang is de vraag wanneer er een nieuwe wetgeving zal komen. In de brief van Van Agt wordt gesteld dat de regering er van uitgaat dat omstreeks de jaarwisseling één of meer initiatiefontwerpen bij het parlement zijn ingediend. KVP-leider Andriessen heeft reeds gesteld, dat indien de PvdA, zoals zij heeft bedreigd, in elk geval begin 1975 verder gaat met haar eigen wetsontwerp, dat daarmee de bij de kabinetsformatie gemaakte afspraken éézijdig zijn verworpen. Minister Van Agt weigerde te zeggen - n.a.v. een vraag van mevr. Goudsmit - of hij een door het parlement aanvaard wetsontwerp zal ondertekenen. De VVD zal in januari beslissen of zij met een eigen ontwerp zal komen ofdat zij bestaande ontwerpen zal pogen te amenderen.

Veel conclusies kunnen uit dit warrige geheel nog niet worden getrokken. Van groot belang is of de confessionelen begin 1975 met een eigen ontwerp komen dat het ontwerp-Stuyt-Van Agt vangt. In ieder geval kunnen ze de discussies in de Kamer en in de commissies eindeloos trainen door het stellen van grote aantallen vragen. Als een PvdA-ontwerp of een VVD-ontwerp een meerderheid in de kamer behalen is nog onzeker of minister van Agt het wetsontwerp zal tekenen. Al met al acht ik de kans groot dat de confessionelen

vervolg pag 12

de Palestijnen:

Katalysator en spiegel van nieuwe tegenstellingen

Hoewel de Palestijnen zich na de juni-oorlog van 1967 en nog sterker na de oktober-oorlog van 1973 hebben opgeworpen als de beslissende factor van macht in het Middenoosten en het conflict weer hebben teruggevoerd tot zijn oorspronkelijk niveau, heeft dit hernieuwde nationalisme ten spijt de tegenstellingen zowel intern als extern niet opgelost. Arrafat kan dan wel voor de VN spreken namens de P.L.O., de verenigde palestijnse verzetsorganisatie maar dat neemt nog niet weg dat oude diepe tegenstellingen verdwenen zouden zijn.

Intern.

Ondanks de Palestijnse aaneensluiting en het saamhorigheidsgevoel, hetwelk tot uitdrukking komt in het streven naar de vernietiging van de huidige zionistische staatsstructuur en het verlangen om terug te keren naar Palestina, bestaat er nog steeds sectarisme.

Het bestaan van de vele en nagenoeg niet meer te onderscheiden Palestijnse verzetsbewegingen en organisaties die allen de revolutie en de bevrijdingsoorlog prediken wijst onmiskenbaar op innerlijke tegenstellingen. In de schaduw van El-Fatah zijn zo'n 30 verzetsgroepjes ontstaan.

Veruit de belangrijkste verzets- en bevrijdingsorganisaties zijn: El-Fatah, die verreweg het grootst en het machtigste is, het Palestijnse Volksbevrijdingsfront (PFLP), die het felst en het meest extreem in haar strijdmiddelen is en het Democratisch Volksbevrijdingsfront (PDFLP) die het revolutionairste is, en de Zwarte September Beweging. Hun tegenstellingen zijn nog niet zozeer wat hun doelstellingen betreft maar ideologies en qua strijdmethoden (strategie) zeer verschillend, waarbij men vaak onverzoenlijk tegenover elkaar stond en nog steeds staat. Het zou te ver voeren hun verschillende ideologieën verder te gaan vergelijken in dit kader.

Naast deze tegenstellingen kan men als reden van het mislukken van de guerilla de volgende oorzaken aanvoeren:

1. Het ontbreken van een eigen grondgebied (ook in een guerilla leert Che Quevarra ons, is het hebben van een eigen beheerst gebied, bittere noodzaak).
2. De verschillen in strijdmethoden en tactiek, welke hun basis vinden in de ideologische controversen.

3. De overdaad aan kleine ongecoördineerd optredende bevrijdingsbewegingen.

Echter ondanks alle tegenstellingen binnen de Palestijnse verzetsbewegingen is er naast de aandrang en de macht (olie) van de grote Arabische landen, een zaak die de Palestijnen bindt nl. het Nationalisme.

Telkens wanneer er gevaar dreigt dat men vergeten wordt en/of het verzet ineenstort ziet men een aaneensluiting. Voor de Palestijnse revolutie overheerste een anti-joodse houding in de Arabische wereld; echter de Palestijnse revolutie heeft hierin verandering gebracht en stelt heel duidelijk niet anti-joods te zijn maar anti-zionistisch te zijn. De Palestijnse verzetsbeweging wil de bewoners van Israël duidelijk maken, dat het exclusivistisch en racistische karakter van Israël het land zo onveilig maakt en stelt dat het zionistische karakter het land zo onveilig maakt. De Palestijnen hebben voor een alternatief gezorgd, volledige vrijheid in het nieuwe Democratische Palestina. Wat ze dus nastreven is de vernietiging van de Zionistische staat Israël. Juist deze vernietiging van (het woordje zionistische wordt weggelaten) doet Israël weigeren te onderhandelen met de Palestijnse P.L.O.

Extern.

Het bestaan van de vele en niet of nauwelijks (misschien nu wel) een georganiseerd verzet van de Palestijnen is in wezen een fout van de Arabische Staten (geweest)?; het is een gevolg van hun onvermogen de Palestijnse strijd te leiden, laat staan tot een goed gevolg te brengen. Hun onderlinge verdeeldheid over tal van zaken en niet in de laatste plaats waar de Palestijnse kampen gevestigd moesten zijn (Jordanië) gaf veel onvrede bij de Palestijnen en sinds 1967 stellen zij zich steeds duidelijker onafhankelijk van de Arabische staten op. Zodoende werd het conflict weer tot zijn oorspronkelijk niveau teruggebracht met als grote ommekeer de October-oorlog van 1973. De Arabische landen, met name Egypte en Syrië die waarschijnlijk om prestige redenen een verrassingsaanval tegen Israël ondernamen, worden zich tijdens en na de openlijke strijd bewust van hun enorme machtspositie-olie!! De Palestijnen, onderling verdeeld ver-

anderen hun tactiek ten aanzien van de Arabische landen en keren duidelijk weer terug in het Pan-Arabisch kamp (waarvan de grote drijfveer door de eeuwen heen de Godsdienst, de Islam was!!). Alleen met een dergelijk nieuw machtsblok denken zij hun doel te kunnen verwezenlijken. Van de grote mogendheden kunnen zij alleen geen steun verwachten. De invloedssferen blijken toch te duidelijk te zijn bepaald.

Positie van Israël nu?

De positie van Israël is er bepaald niet sterker op geworden. Hun grote steun en toeverlaat de V.S. hebben de Arabische Olie hard nodig en pogen hun politiek ten aanzien van het Midden-Oosten te herzien (Egypte).

De Palestijnen hebben zich voor de eerste maal zeer duidelijk als eenheid gemanifesteerd en zijn tegelijkertijd als probleem bij vorige onderhandelingen nu duidelijk tot primair onderhandelingsobject geworden. Juist deze Palestijnen wensen de vernietiging van de Zionistische Staat Israël. Was het of beter gezegd is het

tot voor kort mogelijk met de afzonderlijke Arabische Staten accoorden te sluiten nu is dat niet meer mogelijk. Israël zou er goed aan doen zich eens te bezinnen op haar eigen situatie, zowel intern als extern, een starre houding ten aanzien van de Palestijnen zoals die tot op heden is gevoerd zal naar mijn mening uitmonden in een nieuwe oorlog met nu de Arabieren verenigd tegen zich, wat inhoudt een strijd op vier fronten en een onzekere bondgenoot, de V.S.

Het opgeven van het exclusivisme en raciale beperkingen in "Haar" land en het onderhandelen met de Palestijnen zouden de eerste stappen zijn op weg naar een voor haar voortbestaan veiligere toekomst. Israël heeft duidelijk te maken met een nieuwe duidelijke tegenstander, het Pan-Arabilisme.

Loek Hermans.

Schrik niet, lezers. De "kop" slaat niet op een tweede blad dat uw bus zal binnenglijden. Tijdens het JOVD-congres is de JOVD echter door de heer Takens uit Bergen op Zoom een zeer indrukwekkend cadeau aangeboden. De heer Takens, die ernstig gehandicapt is, heeft met behulp van 1500 kleine spijkertjes en anderhalve kilometer garen een schip gegeven, een schip met drie masten, een echte DRIEMASTER dus. De heer Takens heeft dit werk, waar hij zeer aan gehecht is, aan de JOVD aangeboden. Hij besloot de overhandiging met het devies: "JOVD, ga recht door zee!" De vergadering reageerde op deze boodschap-aan-ons-allen terecht met een zeer hartelijk applaus. Op bijgaande foto's kunt u de overdracht van het cadeau aanschouwen. De Driemaster redactie heeft meteen gebruik gemaakt van de gelegenheid zich te laten fotograferen met deze Driemaster. De laatste overigens zonder enige onvriendelijke bedoelingen jegens ons hoofdbestuur.

Jan Weggemans.

Liberalisme en subsidiëring van de pers

Veel liberalen hebben een diepgeworteld wantrouwen tegen subsidie-verlening door de overheid. Subsidie aan verenigingen, toneelgezelschappen, musea, maar vooral aan dag- en weekbladen. De vraag of de overheid mag ingrijpen door de pers te steunen is nijpend. De Tijd is een "waarschuwing" geweest voor een veel grotere groep bladen die het niet meer volhouden.

* *

"De overheid behoort zich in principe te onthouden van inmenging in zaken die niet tot haar taak behoren" was één van de uitgangspunten van het economisch-liberalisme in de vorige eeuw en geldt voor veel liberalen van nu niet meer in extenso, maar terdege als algemene leidraad.

Opvallend eigenlijk, wanneer men bedenkt hoe arbitrair dat: niet-tot-haar-taak-behoren is vast te stellen. Een opsomming van wat daar onder valt is niet in onze grondwet te vinden, noch is uitputtend aangegeven wat wél tot de competentie van de overheid behoort. Defensie, politie, justitie, wegen, buitenlandse politiek, daar zijn de meesten het wel over eens.

Volksgezondheid en onderwijs zijn daar in de loop van deze eeuw bijgekomen. Pas de laatste twintig jaar is het gebruik gegroeid om orkesten en toneelgezelschappen te steunen. Weinig mensen beseffen waarschijnlijk wat het zou betekenen als deze subsidies zouden wegvallen. Alleen vermaarde instituten als het Concertgebouworkest en de Haagse Comedie zouden, door hun toegangsprijzen te verhogen tot f. 25,-- en hoger, nog een publiek krijgen.

Niet iedereen maakt voor dit argument een knieval. Er wordt vaak gewezen op de zgn. "vrije (d.w.z. ongesubsidieerde) produkties" die zich best kunnen handhaven. Op de tegenwerping dat dit een zeer ernstige verschraling van het culturele beeld zou betekenen, antwoord men dat "wie iets speciaals wil hebben, daar ook voor zal moeten betalen". Wie in maatkleiding wil lopen zal meer dan de confectieprijzen moeten betalen. Geldt dit ook voor de pers, met andere woorden: mag men de analogie accepteren

dat wie subsidie aan culturele instellingen in principe afwijst dit ook met betrekking tot de pers zal doen?

KRANT EN TONEEL: EEN VERGELIJKING

Laat ik vooropstellen dat ik niemand een voorkeur voor rendabele theaterprodukties verwijt. Net zo min is het mogelijk iemand te verwijten er vrede mee te hebben dat het grote scala van niet-rendabele toneelgroepen verdwijnt wanneer de overheid ophoudt te subsidiëren.

Er is geen maatstaf voor de waarde die cultuuruitingen in een samenleving hebben. Niet-subsidiëren laat de mogelijkheid tot eigen initiatief onverlet en beantwoordt daarmee aan het vrijheids-ideaal van het liberalisme.

Dit zou voor de pers ook opgaan, ware het niet dat de waarde hiervan wél aan te geven is. De rangorde die we moeten toekennen aan boeken, dagbladen en periodieken is veel hoger, hun functie is veel essentiëler voor onze democratie. Het recht om zonder tussenkomst van de overheid boeken en kranten uit te geven is door de eeuwen heen ontzegd of toegestaan al naar gelang men het recht om kritiek te hebben, schatte. Niet het recht om een mening te verkondigen, want welgevallige meningen worden nooit verhinderd. De opkomst van zowel de liberale als de socialistische beweging vindt niet in de laatste plaats zijn oorzaak in het bestaan of oprichten van kranten, het uitgeven van boeken en pamfletten. Vanouds heeft ook het recht van meningsuiting centraal gestaan bij het liberalisme: men beschouwde haar als eer vrijheid die de andere vrijheden in stand moest houden.

Toneel is niet zo zeer een meningsuiting als het gedrukte woord. Het is in sommige gevallen ook een inspiratiebron van verandering en kritiek geweest en valt dus ogenschijnlijk onder de zelfde noemer. Er zijn evenwel belangrijke verschillen. Buiten de media radio en televisie is er geen middel dat met zo weinig zo veel mensen bereikt. Een radiozender is niet zonder vergunning op te zetten, maar iedereen kan een blad uitgeven en distribueren.

Er is geen medium te vinden waar men zo nauwkeurig een weerspiegeling van groepen, ideologiën en denkbeelden aantreft. In doelgerichtheid en doeltreffendheid, overtreft het geschreven woord het medium toneel. Het toneel bereikt een beperkte groep mensen en wordt in onze

cultuur in de eerste plaats geassocieerd met een kunstuiting. In analyse en uitwerking tenslotte, kan het toneel geen alternatief voor de pers zijn.

DE WAARDE VAN HET GEDRUKTE WOORD

In vorige eeuwen kon men volstaan met algemene kritiek op een regeringsbeleid. De invloed van de overheid was niet voortdurend aanwezig, een voortdurende stroom van kritiek was daarom ook niet zo nodig. 'Kritiek' wil in dit verband niet alleen 'afkeuring' zeggen, maar ook analyse en beleidsalternatieven.

Naarmate de maatschappij ingewikkelder werd, nam de rol van de overheid toe en werd de behoefte aan gedetailleerde en vooral voortdurende kritiek steeds groter. Daarbij is het niet slechts de overheid die deze spiegel nodig heeft. Al was het maar om de stroom van informatie te kanaliseren en te vertakken, iets waartoe geen afzonderlijk mens meer in staat is.

Ook een beperkt aantal kranten is daartoe niet meer in staat. Men kan stellen dat bij een vermindering van het aantal kranten en tijdschriften tenminste één van hun wezenlijke functies wordt aangetast.

Dat kan zijn het vermogen tot ontwikkelen van nieuwe ideeën, het vermogen tot absorptie van in een maatschappij levende spanningen (met als mogelijk gevolg dat frustraties zich op andere wijze moeten uiten), de greep op de dagelijkse gebeurtenissen (onvolledige en daardoor onjuiste informatie) en tenslotte de belangrijkste: het geven van adequate kritiek op die gebeurtenissen. Deze functies kunnen onder de noemer: 'regulatie van de democratie' worden gebracht.

Men kan het geven van informatie niet zonder meer gelijkstellen met het drijven van een onderneming. Het is een oversimplificatie te menen dat "een krant net zo goed als iedere onderneming winst moet maken". Als een onderneming geen winst maakt, m.a.w. onrendabel is, wordt ze gesaneerd of geliquideerd. Als er geen maatkleiding wordt gekocht, blijft alleen de confectie-industrie over: maar wanneer een krant zich saneert of opheft, wordt een deel van het regulatie-systeem van onze democratie vernietigd.

Saneren van een bedrijf kan betekenen dat er een deel van het personeel wordt ontslagen. Dat heeft bij een fabriek tot gevolg dat één of meer produkten worden afgestoten, bij een krant betekent dat een inkrimping van de redactie binnenland, een niet opvullen van een vacature bij de culturele redactie. Hoe wezenlijk de krant is, wordt wel geïllustreerd door de ontwikkelingen

in de V.S. In een miljoenen-stad als New York bestaat nog maar één dagblad van landelijke omvang en pretentie. Het is één dagblad geweest, de Washington Post, die zich op het Watergate-schandaal heeft geworpen. Pas in een laat stadium hebben, maar nu uit concurrentie-overwegingen, andere bladen er zich daadwerkelijk mee bezig gehouden. Veel kans dat andere kranten er onderzoek naar zouden verrichten was er niet, omdat de ene na de andere "kwaliteitskrant" is opgeheven in de afgelopen jaren.

SUBSIDIE EN PERSVRIJHEID

Een schijnbaar principiële liberale kritiek op overheidssteun aan de pers is dat vrijheid van de pers geen overheidsinmenging (i.c. subsidiëring) toelaat. Wie immers het geld verdeelt, verdeelt macht.

Deze beschouwing zou juist kunnen zijn in een maatschappij waar de overheid geen enkele invloed, vooral geen belemmerende invloed, heeft op de vrije meningsuiting. En niet alleen wordt indirect via loon- en prijsbeleid, ontslagregelingen en sociale verplichtingen een invloed uitgeoefend, kranten zijn onderworpen aan omzetbelasting en abonnementsprijzen mogen slechts met toestemming van de minister van economische zaken worden verhoogd!

Is het logisch, past het in de liberale gedachtenwereld wél dit fnuikende ingrijpen te tolereren terwijl een ingrijpen "ten gunste" op principiële gronden wordt afgekeurd?

De afschaffing van het zgn. "dagbladzegel" in de vorige eeuw had een opmerkelijke groei van de dagbladen tot gevolg. Vanzelfsprekend was dit een specifieke last voor de kranten, maar waar ligt het praktische verschil met de BTW op abonnementen en advertenties? Waar ligt de grens tussen het bevoorzichten op belastingsgebied en posttarieven (staatsmonopolie!) en het feitelijk subsidiëren overigens?

Beter zou men kunnen vragen: Maakt het veel uit als het om zó iets belangrijks gaat als het in stand houden van een gevarieerde pers?

Van Doorn's nota inzake het mediabeleid, waarin plannen tot subsidie van de pers worden ontvouwd, staat bij veel liberalen in een kwaad daglicht (1); het zijn in de eerste plaats geen 'uitgesproken liberale bladen' die gaan profiteren van de subsidie-regeling. Toch zal men moeten beseffen dat evenzo goed NRC-Handelsblad bij de groep van "noodlijdende" kranten had kunnen behoren.

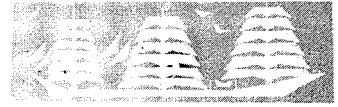
Wat niet wil zeggen dat dit voor sommigen verschil had gemaakt; in gesprek met een 'prominente' liberaal kreeg ik, op de vraag of men ook deze krant zou laten "vallen", het antwoord dat dit

geen enkel verschil maakte, dat een krant zijn bakens maar tijdig moest verzetten, dat men zich niet moest vervreemden van zijn lezers.

Ook hier blijkt de krant als commercieel produkt voorop te staan. Of het al dan niet verzetten van bakens niet fundamenteel verbonden is met de bijzondere positie van de krant in de maatschappij, is een bijna vergeefse vraag in dit verband. Allereerst zal men moeten uitmaken of het "niet-inmengingsbeginsel", zoals gezegd een fictie, de hoogste norm is waaraan het liberalisme zich te houden heeft.

Kees Nederlof.

(1) Of dit een, al dan niet terecht gevolg is van de toepassing van het subsidie-beginsel door Van Doorn, laat ik hier onbesproken. De strekking van dit artikel is de principiële liberale weerstand tegen subsidiëring van de pers ter discussie te stellen.

van l.naar r.: Jan W., Jannes N., Kees N. Loek H., Duke D.; zittend: Nico Maas.

't Tumultueuze Congres in UBBERGEN

Op verzoek van enkele J.O.V.D.ers wil ik gaarne nog even terugblikken op twee zaken, die een belangrijke rol gespeeld hebben op het najaarscongres te Ubbergen en waarover nog enige onduidelijkheid schijnt te bestaan. Omdat niet alle J.O.V.D.ers op dit congres aanwezig geweest zijn, zal ik in het kort de loop der gebeurtenissen m.b.t. deze twee punten schetsen.

Nadat zaterdagmorgen omstreeks half elf een begin gemaakt was met de A.L.V., kwam bij het punt beleid hoofdbestuur een storm van kritiek en vragen los. Toen na een uitvoerige en langdurige discussie met vele sprekersronden het antwoord van het H.B. op diverse vragen naar de mening van het bestuur van het district noord onbevredigend bleef, diende dit bestuur mede namens een aantal noordelijke afdelingen een motie van wantrouwen tegen het N.B. in, die in zeer scherpe bewoordingen was gesteld. Deze motie had een duidelijke splitsing in twee kampen (voor en tegen) tot gevolg met heftige discussies, die om precies 17.00 uur afgebroken moesten worden door het grote aantal aanwezigen - 180 personen - in twee etappes moest plaatsvinden. De dinerpauze bood gelegenheid tot koortsachtig overleg teneinde de gevolgen van de dreigende bestuurscrisis te overzien en de scherpe polarisatiekloof te overbruggen. Er kwam toen een compromis uit de bus inhoudende, dat het H.B. toezegde in zijn nieuwe samenstelling op een in januari te houden verenigingsraad met beleidsnota's

te zullen komen t.a.v. het politieke beleid de organisatie en de driemaster, waarna het district noord de motie van wantrouwen introk. Na deze alom toegejuichte oplossing raakten de gemoederen opnieuw verhit bij het punt bestuursverkiezing. Het oude bestuur trad reglementair voltallig af. Van de zeven door het H.B. gekandideerde personen werden er zes automatisch gekozen door het ontbreken van tegenkandidaten. Voor de kandidatuur van de functie van vice-voorzitter organisatie (v.v.o.) waren evenwel twee kandidaten: Egbert Brouwer, gekandideerd door het H.B. en Frouwke de Boer, gekandideerd door enkele noordelijke afdelingen en de afdeling Zaanstreek. Nadat het H.B. de kandidatuur van Egbert verdedigd had, waarbij als belangrijkste argument werd aangevoerd het feit dat hij in het westen woont, waar veel werk verricht moet worden, mocht ondergetekende de kandidatuur van Frouwke verdedigen; daarbij heb ik duidelijk gesteld, dat ons maar één ding voor ogen stond: namelijk in het belang van de J.O.V.D. een zo sterk mogelijke v.v.o., die in staat zou zijn de vele organisatorische problemen krachtig aan te pakken - in onze ogen een zware taak -. Aangezien Frouwke naar onze mening over eminente organisatorische kwaliteiten beschikt, hetgeen ze onder meer bewezen heeft in drie jaar bestuurslidmaatschap van het district noord, waren wij van mening, dat Frouwke de meest geschikte persoon was om v.v.o. te worden. Toen vervolgens Kor Meijer verklaarde af te zullen treden als Frouwke

gekozen zou worden, omdat hij niet het risico wilde lopen misschien niet goed met haar samen te kunnen werken, raakten de gemoederen weer hevig in beroering, waarop de vergadering werd geschorst voor intern beraad. Wij hebben toen samen met Frouwke de consequenties van deze situatie onder ogen genomen, waarbij ons tijdens dit beraad tevens de mededeling bereikte dat het hele H.B. met Kor af zou treden. Gevolg van een verkiezing van Frouwke zou dan dus een volstreekte bestuurscrisis zijn, die aanvulling met zes nieuwe - oningewerkte - bestuursleden nodig maakte of een technisch interim bestuur. Dit vonden wij gezien het vele werk, dat op korte termijn verricht moet worden een zeer ongewenste situatie. Het dreigement van aftreden van het H.B. vonden wij een afkeurenswaardige vorm van chantage. Daarom hebben wij besloten in de verkiezing van Egbert te berusten en in een verklaring na de schorsing gezegd, dat wij de handelwijze van het H.B. een vorm van chantage vonden, die wij ten scherpste afkeurden, dat wij daarom de kandidatuur van Frouwke handhaafden, maar dat wij iedereen, die achter de kandidatuur van Frouwke stond en deze vorm van chantage ook afkeurde, verzochten het stembiljet blanco in te leveren als blijk van afkeuring. Daarop vond stemming plaats met als uitslag: 28 stemmen voor Egbert, 3 stemmen voor Frouwke en 35 stemmen blanco, waaruit geconcludeerd kan worden, dat Egbert gekozen is, maar tevens dat de officiële motie van afkeuring is aanvaard. Daarmee was voor ons in de overtuiging, dat het H.B. zich goed bewust zal zijn, dat het zeer kritisch gevolgd zal worden de zaak afgedaan.

J.A. Nijboer.

AFDELINGSPAGINA

DISTRICTSDAG VAN HET DISTRICT NOORD
WEDEROM GRANDIOOS SUCCES!

Zoals in het verleden traditie geworden is, is de districtsdag van het district noord van de J.O.V.D. op 16 november jl. in Zuidlaren ook dit jaar weer een groot succes geworden. Na een uitstekende openingsrede van Klaas Rooze (zijn eerste grote rede als voorzitter van het district noord) tot de 400 (!) bezoekers - toch wel een bewijs hoe springlevend de J.O.V.D. in het noorden is - volgde een levendig forumdebat tussen de heren Wiegel, Kruisinga Schouten en Wieringa (evenals het vorig jaar bleek kort te voren de oorspronkelijke P.v.d.A.-kandidaat, fractieleider Van Thijn, die in mei reeds toegezegd had 16 november te komen, plotseling verhinderd (?) onder voortreffelijke leiding van ex-J.O.V.D.-ster en nu V.V.D. statenlid Mevrouw Jensema-Vos uit het Groningse Stedum. Dat Hans Wiegel zich in dit J.O.V.D. als een vis in het water voelde, zal niemand verwonderen; hij dwong de heer Wieringa onder meer een aantal belangrijke toezeggingen af t.a.v. diens kritisch volgen van het regeringsbeleid m.b.t. het noorden.

Na het politieke gedeelte volgde - exact volgens het tijdschema - om 11.00 uur een zeer geanimeerd feest m.m.v. het stemmingsorkest Trio X, dat voortduurde tot in de kleine uurtjes. Tot slot verdient nog vermelding, dat het H.B. voltallig aanwezig was, hetgeen zeer gewaardeerd werd en dat de

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

penningmeester een van de gelukkigste mensen was gezien en het ook fraaie financiële succes van de districtsdag - de Amerikaanse verkoop van een taart leverde zelfs f. 156.- op. Proficiat district noord!

J.A. Nijboer.

DE VOORZITTER

Het jaarcongres is nu een congres geworden zoals we er gelukkig maar eens in de zoveel jaar hebben. De vereniging heeft duidelijk haar ongenoegen laten blijken over een aantal zaken. Hoe men er verder ook over mag denken, op zich is het een goede zaak dat de leden het hoofdbestuur kritisch volgen. Verder is een en ander een teken dat er nog leven zit in de JOVD en welke vereniging is daar niet blij mee? De activiteiten kunnen echter niet alleen van het hoofdbestuur komen. Ieder lid zal bereid moeten zijn de handen uit de mouwen te steken om zijn of haar steentje bij te dragen. Dit kan gebeuren in te formeren landelijke commissies, op de thema-dagen en op de congressen. Op de verenigingsraad op 4 januari komen drie doelstellingennota's aan de orde. Een over het politieke beleid, een over het organisatorische beleid en een over de Driemaster. Deze drie nota's zullen de grondslag voor het beleid moeten gaan vormen in dit verenigingsjaar.

Als iedere JOVD-er even geïnteresseerd is, als bijvoorbeeld bleek op het afgelopen congres, heb ik goed vertrouwen in de toekomst van de JOVD. Politiek gezien zijn er een aantal ruoerige weken achter de rug. De twee gijzelingsdrama's, de abortuskwestie, de eventuele afsluiting van de Oosterschelde en de groeiende werkloosheid zijn allemaal zaken die de fundamenteën van dit kabinet stevig hebben doen schudden. Ondanks dit alles echter,

blijkt het bouwwerk van formateur Burger toch steviger in elkaar te zitten dan iedereen dacht. Ook het trauma van de KVP voor nieuwe verkiezingen, bezorgt dit kabinet een niet weg te denken ruggesteuntje. Voor de VVD houdt deze situatie een voorzichtig balanceren op de politieke evenwichtsbalk in. Een balanceren dat vooral zo behoedzaam zal moeten geschieden omdat het anders op zwalpen gaat lijken. Dat gezien dit laatste er voor de JOVD een belangrijke taak is weggelegd zal daarom hopelijk iedereen duidelijk zijn.

Ed Nijpels.

het HOOFDBESTUUR stelt zich voor

De voorzitter,

Ed Nijpels, geboren op 1 april 1950 in Den Helder komt uit een gezin van 8 kinderen, studeert rechten in Utrecht en hoopt binnen afzienbare tijd zijn studie te voltooien.

Verder is hij docent Maatschappijleer aan de eindexamenklassen gymnasium, atheneum en havo van het Gertrudislyceum in Roosendaal. Onze eerste man is oud-voorzitter van de J.O.V.D. afd. Bergen op Zoom en in zijn schaarse vrije tijd werkzaam in de wetswinkel van Bergen op Zoom en speelt in de Karnavalstijd bekkens in een karnavalsorkest. Hij werd voorts in september jl. gekozen in de gemeenteraad van Bergen op Zoom, maar bedankte hiervoor omdat hij de functie onverenigbaar vond met die van het voorzitterschap van de J.O.V.D.

De vice-voorzitter organisatie,

Egbert Brouwer zag het licht voor het eerst doen schijnen op 13 november 1949 te Winschoten (dus Groninger), alwaar hij zijn jeugd- + middelbare schoolopleiding heeft voltooid. Hij zag iets in de gemeente-sektor en ging zich bekwaamen op de secretarieën te Kloosterburen en Leiderdorp, in welke laatste gemeente hij thans werkzaam is. Verder studeert hij voor de akte G.A. 1 en hoopt dit diploma te halen in 1975. Naast werk en studie is hij nog voorzitter van de J.O.V.D. afd. Leiden en secretaris van de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden, afd. Leiden/Oegstgeest en heeft voorts zitting in de commissie voor de beleidsbepaling van die vereniging.

De vice-voorzitter - politiek,
Ardwin Lantain, is geboren op 19 januari 1953 te Breda en bestudeert de economische wetenschap aan de Economische Hogeschool te Rotterdam. Hij verkeert dankzij zijn fanatisme in het tweede jaar van zijn doctoraalfase. Naast zijn studie is hij lid van de kas-kommissie der R.S.V. Sanctus - Laurentius en lid van de culturele commissie ter gelegenheid van het twaalfde lustrium van diezelfde vereniging. Hij is verder vice-praeses van de vereniging. Sedert augustus 1974 bekleedt hij de functie van studentbeheerder over een studentenflat van 360 mannen en vrouwen en wordt hierin bijgestaan door een vrouwelijke kollega.

De algemeen sekretaris,
Ruud Jager is geboren op 4 april 1949 en heeft na zijn gymnasium B opleiding een jaar gestudeerd aan de T.H. te Delft. Vervolgens is hij met zijn rechtenstudie te Utrecht begonnen en hoopt in 1 à 1½ jaar af te studeren. Hij is sinds 1971 lid van de J.O.V.D. en was penningmeester van de afd. Ede-Wageningen van april 1972 tot oktober 1973 en bekleedde daarna het voorzitterschap van die afdeling tot juni 1974. Van juni 1974 tot november 1974 penningmeester van de afdeling Arnhem (na fusie met Ede-Wageningen). Voorts was hij penningmeester van het distrikt Oost van februari 1973 tot november 1974. Naast functies binnen J.O.V.D. verband was hij tweede sekretaris van de leerlingenvereniging gymnasium (februari 1966 - september 1966) en voorzitter van de leerlingenvereniging gymnasium (september 1966 - september 1967).
Hobbies: politiek, sport en elektronica.

De penningmeester,
Kor Meijer, geboren op 2 september 1947 te Groningen, studeert Nederlandse taal- en letterkunde en hoopt binnen niet al te lange tijd af te studeren. Werkt sedert enige tijd als leraar aan het stedelijk gymnasium te Leeuwarden. Hij is sinds 1970 lid van de J.O.V.D. en in september daaraanvolgend werd hij penningmeester van de afdeling Groningen en vanaf juni 1971 voorzitter van diezelfde afdeling tot februari 1973. Voorts was hij o.m. lid van twee landelijke J.O.V.D. commissies, nl. die ter onderzoek van het functioneren van de Driemaster en van de landelijke defensiekommissie.

De tweede sekretaris,
Mej. Nely Kuperus, geboren in oktober 1948, werkzaam als lerares aan het M.H.N.O., is verder actief geweest in de J.O.V.D. afdeling Leeuwarden en in de politieke jeugdgemeenteraad, sinds februari 1974 heeft zij zitting in het hoofdbestuur van de J.O.V.D. Nely houdt zich met name bezig met het verzorgen van de verzending van het propagandamateriaal en de ledenadministratie, iets wat zij als secretaresse en voorzitter van de afdeling Leeuwarden reeds had gedaan.

Het 7e HB - lid,
Lilian Verhage, is geboren op 5 augustus 1955 te Bergen op Zoom. Na het behalen van het MMS-diploma was zij een jaar naar Brussel als au pair. Na Brussel was zij werkzaam op een arbeidsbureau als assistente op de afdeling Beroepskeuze. Thans is Lilian 1e jaars M.O. pedagogiek aan de subfaculteit te Nijmegen en heeft zitting in diverse organen van de subfaculteit, zoals in de overkoepelende studiegroepen en in de commissie sociale kontakten.

ambassador,

absoluut veilig.

Wat weet U van

kiesrecht, medezeggenschap,
politieke partijen, inkomens- en
bezitsverdeling.....

Cursus **BURGERSCHAPSKUNDE** **40 schriftelijke lessen** **voor f 25.—.**

het raadslidmaatschap,
begroting, ruimtelijke ordening
gewestvorming.....

Cursus **DE GEMEENTERAAD** **23 schriftelijke lessen** **voor f 20.—.**

invloed van de burger, parle-
ment, gemeente, economisch
beleid, recht, dienstplicht.....

Cursus' voor jongeren **POLITIEK BEKEKEN** **12 schriftelijke lessen plus do-** **documentatiemappen voor f 9.50**

(in samenwerking met de Ned.
Politieke Jongeren Contact
Raad).

Vraag nog heden een gratis
prospectus onder vermelding
van de naam van de cursus(en)
en de letters DM bij:

Stichting
Burgerschapskunde
POSTBUS 349 - LEIDEN

PERS

VERKLARINGEN

«Politie»

Politieke verklaring 6 november 1974,
n.a.v. behandeling van het onderdeel
politie van de begrotingen van justitie
en binnenlandse zaken.

Het hoofdbestuur van de JOVD is van
mening dat, zowel het kwaliteitsaspect
als het kwantiteitsaspect van het po-
litie-apparaat in Nederland sterk de
aandacht verdienen, middels verbete-
ring en versterking daarvan, opdat de
politie de haar opgedragen taken effi-
cient én effectief kan vervullen.

Dit wat betreft de opsporingsfase in
het kader van de bescherming van de
openbare orde en veiligheid.

Minstens even belangrijk is dat het
inzicht veld wint en derhalve gestalte
dient te krijgen, dat het in wer-
king treden van rechtsgevolgen voor-
zover het vrijheidsstraffen betreft,
aan doelmatigheid wint, wanneer deze
gevolgen een meer begeleidend karak-
ter dragen i.p.v. een bestraffend.
Het leggen van de nadruk op het effect
van een maatregel, hetgeen in dit ka-
der tevens zal leiden tot een herbe-
zinning op rechtsregels, steunen wij
ten volle. Drastische modernisering
van het penitentiaire beleid verdient
in onze ogen nog steeds hoge priori-
teit.

Daarnaast moet onmiddellijk grote aan-
dacht worden besteed aan de nazorg van
delinquenten, middels het reclasse-
ringswezen en indirect door het ana-
lyseren van strafbaar gesteld gedrag,
waardoor maatschappelijke probleem-
sferen aan het licht komen. Tenslotte
getuigt het van realiteitszin wanneer
ook aan de positie van het slachtoffer
van een strafrecht delict veel meer
aandacht wordt besteed.

namens het HB van de JOVD,
de vice voorzitter politiek,
A.L.C.S. Lantain.

Toelichting:

De eerste alinea spreekt voor zich,
wanneer men bepaalde taken opgedragen
krijgt is het de plicht van de op-
drachtgever er naar te streven dat het
mogelijk wordt, die opdrachten opti-
maal uit te kunnen voeren. Aan die
mogelijkheid ontbreekt nog teveel, het-
geen te meer kwalijk is aangezien het
hier de openbare orde en veiligheid
betreft. Na de gijzelingsactie in Sche-
veningen komt er nu eindelijk op korte
termijn een onderzoeksgroep die op
landelijk niveau de georganiseerde
misdad van terroristische aard gaat

bestrijden. Een "initiatief" van deze regering die wij toejuichen. Met het voorgaande heeft het HB niet willen suggereren voor een Law and Order staat (in de negatieve onderstatement zin) te zijn, vandaar dat in de politieke verklaring ook het penitentiare beleid aan de orde komt. Wij wensen een duidelijk onderscheid te houden tussen opsporingsbeleid, strafvervolgingsbeleid en het penitentiare beleid. Vandaar dat wij, ontdaan van alle emotionaaliteit rond het gijzelingsdrama in Scheveningen, dan ook gesteld hebben dat modernisering van de nu nog "penitentie" fase nog steeds hoge prioriteit verdient. Hiermee nemen wij duidelijk afstand van de mening van het VVD-kamerlid Geurtsen. Modernisering hoeft niet gepaard te gaan en mag ook niet leiden tot een vermindering van de openbare veiligheid!

Tenslotte zou ik duidelijk willen stellen dat veel van de huidige onveiligheid wordt veroorzaakt door de onzekerheid die bestaat t.a.v. het wanneer, waar, hoe en in welke mate van tenuitvoerlegging van een vonnis. Mede gezien het feit dat in de huizen van Bewaring (hechtenisperiode) gedetineerden van allerlei niveau's door elkaar zitten, levert dit onverkwikkelijke situaties op.

Tot zover.

Ardwin Lantain v.v.p.

Met verslagenheid geven het Hoofdbestuur en de redactie van de Driemaster kennis van het overlijden, als gevolg van een ongeval, van

ROB VAN REES

lid van de JOVD, voorzitter afd. Zeist. Zijn grote toewijding voor onze vereniging zullen we niet licht vergeten.

Bergen op Zoom, 10-12-1974

Ed Nijpels

(vervolg v. n. op pag. 2)

- medio 1975 waarschijnlijk tot CDA aaneengesmeed - het op een kabinet-crisis laten aankomen. Met de steun van de bisschoppen in de rug is de abortus toch wel een van de zeer weinige politieke items waarmee een CDA verkiezingswinst kan boeken. Politiek gezien zou zo'n crisis een weinig verheffende zaak zijn, omdat het ontwerp-Stuyt-Van Agt binnen bepaalde grenzen abortus tolereerde. Het is te hopen dat de VVD - nu zij niet meer gebonden is aan de afspraken van het kabinet-Biesheuvel - haar beginselen van confessionele smetten zal weten te vrijwaren als het in deze principiële kwestie op beslissingen aankomt.

Jan Weggemans.

tekst van de brief van de r.k. bisschoppen over abortus

Tevens stellen wij vast, dat ter rechtvaardiging van de abortus provocatus niet alleen gewezen wordt op de psychische nood en het conflict bij de zwangere vrouw en haar omgeving, maar ook op het toekomstig belang van het ongeboren kind. Soms wordt in het ongewenst zijn van de zwangerschap op zich zelf reeds een aanwijzing gezien, dat het voor het kind beter is om niet geboren te worden zodat het in zijn belang zou zijn om abortus op te wekken.

Bovendien wordt beëindiging van de zwangerschap ter wille van het kind wenselijk gevonden, wanneer door medisch onderzoek tijdens de zwangerschap komt vast te staan, dat de vrucht ernstige afwijkingen vertoont.

Uiteraard betekent deze wetenschap een zeer zware belasting voor de aanstaande ouders.

In beide gevallen zien wij, dat niet slechts de belangen, de nood van de geestelijke draagkracht van de aanstaande moeder en de overwegingen worden betrokken, maar ook het belang of de „waarde" van het kind.

3. Wij stellen verder vast, dat de abortus provocatus in toenemende mate beschouwd wordt als een onderdeel van de geboorteregeling in en buiten het gezin, wanneer namelijk de anti-conceptie om welke reden dan ook gefaald heeft.

4. Ten slotte vernemen wij meningen, die in een preventieve gezondheidszorg of ook in een bevolkingsbeleid, zowel met het oog op de grootte als op de kwaliteit van de bevolking, aan de abortus provocatus een regelmatige plaats toekennen.

Minder zwaar

Dat elke abortus beëindiging van begonnen menselijk leven is, lijkt in toenemende mate minder zwaar te wegen.

Deze ontwikkelingen veront-rusten ons in hoge mate. Een verandering van de wetgeving in de zin van een in verschillende gevallen wettig toelaatbaar verklaren van abortus provocatus zou deze meningen nog verder kunnen versterken.

De staat heeft een verplichting tot bescherming van de rechts-goederen en van de rechten van personen tegen opzettelijke aantasting door anderen, ongeacht of dezen hierbij handelen volgens eigen zeden of overtuiging.

Zo is het de plicht van de staat om het menselijk leven rechtens te beschermen en deze rechtsbescherming strekt zich uit tot het ongeboren leven; dit is een onderdeel van het leven dat de rechtsgemeenschap te beschermen heeft. Zelfs al zou de rechtsorde de zedelijke norm van respect voor het ongeboren leven niet of niet voldoende tot uitdrukking brengen, dan blijft deze zedelijke norm onverkort van kracht en behoudt ook haar volstrekt eigen gelding. Immers niet de rechtsorde waarborgt primair deze norm, maar een in de mensheid diep gewortelde overtuiging, die oproept tot een gewetensvolle eigen verantwoordelijkheid.

Toch willen we hier ook duidelijk uitspreken, dat het prijsgeven van de rechtsbescherming van het ongeboren leven het einde zou betekenen van een openbaar erkende, in het recht verankerde maatschappelijke verplichting jegens een weerloze vorm van menselijk leven.

Tevens zou dit een vacuüm scheppen, waarin op den duur zelfs een tegengesteld beginsel zou kunnen worden geïntroduceerd, namelijk de verplichting of minstens het recht om in het algemeen belang een zwangerschap onder bepaalde omstandigheden te beëindigen.

Ten slotte is het te verwachten dat het terugtrekken van de rechtsbescherming aan het ongeboren leven niet zonder invloed zal blijven op de rechtsbescherming van het menselijk leven in het algemeen.

De wet beschermt het leven onder andere door straffen te stellen op misdrijven tegen het leven. Wij zijn van mening, dat de strafwet het ongeboren leven van deze bescherming niet kan uitzonderen.

(-)

Strafsancties

Natuurlijk is het vaststellen van strafsancties niet het enige middel waarmee de wet het ongeboren leven kan beschermen. Nog belangrijker zijn wetten en maatregelen, die gunstige omstandigheden scheppen voor het uitdragen en verzorgen van het ongeboren leven. Maar dat neemt niet weg, dat het ongeboren leven — evenals het geboren leven — het recht heeft om ook door strafsancties te worden beschermd.

De plicht om het menselijk leven te beschermen geldt voor iedereen. Wie zich laat normeren door Gods Woord, weet zich tot deze beschermplicht bovendien uitgenodigd door zijn geloof in het betrokken zijn van de scheppende God bij het ontstaan van ieder mens, in de persoonlijke relatie van de Vader van alle leven met elk mensenkind, vanaf het eerste begin van zijn bestaan. Wij kunnen denken aan het Woord van de psalmist: „Gij toch hebt mijn nieren gemaakt, mij gegeven in de schoot van mijn moeder... Uw ogen zagen mij, vrucht, ongeboren en in Uw Boek is alles beschreven, de dagen die vorm ontvingen, vóór één ervan was gekomen." (Ps. 139, 13 en 16)

De katholieke kerk heeft altijd, maar in het bijzonder de laatste tijd bij monde van het Tweede Vaticaans concilie, van de paus en talrijke bisschoppen-conferenties — evenals andere kerken — abortus provocatus afgewezen als een inbreuk op menselijk leven. Zij pleit tevens voor begrip en bijstand aan moeders in nood. Het afwijzen van abortus provocatus is echter geen specifiek christelijk standpunt. Het vloeit voort uit de eerbied voor het menselijk leven, uit de plicht om menselijk leven te verdedigen dat weerloos is. Hiervoor moet iedere Christen en iedere mens van goede wil opkomen.